Kemenesaljai Digitális Könyvtár
2019.09.25. 14:33

Mersevát község története

2016

ISTEN HOZTA
MERSEVÁTON

Előszó

Kérem Önöket, akik olvassák ezt a könyvet, ne tekintsék lezártnak. Ha szemléleti vagy ténybeli észrevételük, külön véleményük támadna, vagy javaslatuk van, akkor szóljanak nekem, hogy minden gondolat közös javunkra szolgáljon és hasznosulhasson a jövőben.

Én nem Merseváton születtem, de életem nagyobb részét már itt éltem le, és szeretek is ebben a kis faluban lakni. 1998 októberétől 2015. december elsejéig voltam a Művelődési Ház és Könyvtár vezetője, ekkor vonultam nyugdíjba, és az aktív közéleti tevékenységből is.

2002-2010-ig képviselőként is tevékenykedtem. 2000-ben Dr. Kovács Jenő bácsi, községünk díszpolgára azzal a kéréssel adta oda szakdolgozatának egy példányát, amelyben 1977-ig feltárt kutatásait, emlékeit dolgozta fel, hogy reméli, valaki, valaha folytatja és továbbadja az újabb és újabb nemzedéknek. Jenő bácsi kérésének eleget szerettem volna tenni, és ezért tárom most Önök elé nyomtatott formában községünk történetét. A könyv első részében a történelmi előzményekről van szó, melyhez felhasználtam a már említett szakdolgozatot, feltárt kutatásokat, meghagyva a régi nyelvjárást, majd a saját személyes emlékeimet. További kérése az volt Jenő bácsinak, hogy a könyvből idézni csak úgy lehessen, hogy pontosan megnevezzük Őt, és aki folytatja a megkezdett munkáját, és pontosan leírjuk a nevét, jelen esetben (Dr. Kovács Jenő, és Kovács Imréné.) Beszélgettem az itt élő lakossággal, Mayer István egykori tanácselnök helyettessel, és felkerestem Külsővat volt tanácselnökét, Horváth Lászlót, akik nagyon sokat meséltek a két település régi eseményeiről. Sajnos mind a hárman elhunytak már. A rendszerváltás utáni időszak megírásához Mersevát Község Önkormányzatának jegyzőkönyveit használtam. A községben működő intézmények, civil szervezetek vezetői is hozzájárultak intézményük, ill. szervezetük rövid bemutatásával, amit ezúton is köszönök mindenkinek. Nyomon követhetjük községünk fejlődését, vagy aki másként gondolja, lemaradását a többi településtől.

Bizonyára mindenki más-más emléket őriz a múltból írott és íratlan, illetve képi formában. Célom az volt ezzel az összeállítással, hogy a fiatalabb nemzedék is lássa Mersevát történetét, fejlődését, a régmúltat és a jelent. A jövőt Mi, és az utánunk jövő nemzedék alakítja, formálja.

Írásunkkal reméljük senkit nem bántottunk meg. Ha ez mégis így lenne, akkor azoktól elnézést kérünk. Ez a könyv a 2006-ban általam összeállított írás átdolgozása és bővítése 2016 évet bezárólag, melyet Csillag Albert, községünk polgármestere kérésére készítettem. Még egy történettel is bővül ez a könyv, mégpedig Joó Mária-Magdolna, Torontóban élő, volt Belsővati lakos írásával, melyben visszaemlékezik a háborúra, leírja, hogy milyen mély sebeket és borzalmakat hagyott benne. Ennek a könyvnek a mellékletében képekkel is próbáltam

illusztrálni községünk változását, mekkora fejlődésen ment keresztül ez a kis falu, mennyi sok rendezvényt szerveztünk és szerveznek a civil szervezetek, intézményvezetők, nem is kevés munkával. A képek nem biztos, hogy az események történése sorrendjében vannak, mert már nagyon nehéz volt behatárolni, hogy mi mikor is történt, de amit pontosan tudtam, azt időrendbe tettem. A könyvben nyomon követhetjük, hogy milyen közigazgatási változásokon ment keresztül községünk. Törekedtem arra is, hogy mindenki számára olvasmányos és érdekes legyen.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok Önöknek a könyv olvasásához kellemes perceket, sok örömet, és Jenő bácsi szavait idézem én is, hogy remélem, valaki valaha folytatja.

Kovács Imréné nyugdíjas

Művelődési Házvezető és Könyvtáros

„A magyar hazának birtokosai vagyunk…
S minden részét alaposan meg kell ismernünk."
/Cholnoky Jenő/

Országok, városok történelmét sokan, sokszor megírták és írják. Kisebb településekről csak akkor esik szó, ha valami nevezetes esemény történt ott, vagy híres épülete van. Pedig minden kis településnek meg van a maga történelme. A település létrejöttének, fejlődésének, lakossága életének, küzdelmeinek ezerarcú vetülete tanulságként mindenütt papírra kívánkozna.
A teljesség igénye nélkül ezekből a „lapokból" szeretnék közölni: Mersevátról, Belsővatról, a Marcal-vizekről, utakról, hidakról, vasutakról, eseményekről, stb.

a múltra emlékezve,
a jelent idézve,
a jövőre gondolva.

A múltat az okmányok, könyvek, térképek rejtik és a régi öregek emlékezései.
A jelent és a közel múltat a ma élő emberek és fényképek, a jövőt, pedig a most folyó nagy út- és hídépítések, mederszabályozások, és a tervgazdálkodás sejteti.

„A Marczal-vizén vagyon egynéhány általjárás
és töltés, melyek közül a legnevezetesebbek
Marczaltőnél, Vátnál és Karakónál esik."/1/
E sorokat 180 évvel /1977-ben írta dr. Kovács Jenő/ korábbi állapotokról írták, amikor az „általjárás" csak földút, fahidak és töltések voltak. Ma műutak, vasutak, betonhidak vezetnek a fenti helyeken. Tegyük hozzá, hogy a Marcal-medencében csakis ezeken a helyeken lehet K/Ny-i irányban közlekedni országos járművekkel. /gépkocsi, vonat/
Mielőtt a középső „általjárásról" /Merse-Belsővatról/ szólnánk, ismerkedjünk meg először a Marcal-medence kialakulásával, földrajzával.

Azután pedig a települések kialakulásával, kül- és belterületeinek elnevezéseihez fűződő mondákkal, eseményekkel, a Marcal-völgy vizeinek itteni szakaszaival, utjaival és hídjaival. Végül, pedig a községi igazgatással. Iskola viszonyokkal, a legújabb kor

eseményeivel és a II. Világháború utáni új élet legfontosabb eredményivel, napjainkban folyó eseményekről, beruházásokról.

A földrajztudósok a Kisalföld magyarországi részét tájbeosztás szerint három középtájra osztják:

a győri-medence

a Győr-tatai-teraszvidék

a Marcal-medence

A Marcal-medence jól körülhatárolt, csak kis részén nyitott, a Rábaköz felé. Ezen a területen a Rába és a Marcal egymáshoz közel, mintegy fél km távolságban szinte párhuzamosan halad észak felé.

Nyugaton a Kemeneshát, illetve ennek kelet felé lealacsonyodó kis tája – a Kemenesalja –határolja. A nyugati határ déli részén, Zalaerdőd és Szalapa között a Marcal-Zala vízválasztóján húzódik a határvonal.

Délen a Türje-i földhát és Kovács-hegy között a Marcal forrás vidékén a medence területe összeszűkül.

Vindornyaszőlős és Nagygörbő között a völgy, völgyi-vízválasztójának északi, enyhén lejtős részén ered a Marcal.

A Marcal-medence keleti határa a Bakony hegyláb felszínének peremén húzódik és egyes helyeken mélyen, benyúlik a mellékvizek völgyeibe. A medencét Észak-keleten-Koroncónál a Marcalba torkoló a Bakony patak zárja be. /2/

A medence kiterjedése körülbelül 1700 km^2.

A legmélyebb részén lévő törésvonalban D/É-i irányban folyik a Marcal patak, amelynek medre, illetve árterülete hosszú évezredek /százezer évek/ folyamán alakult ki, illetve szemünk láttára alakul ma is a természet munkája és az emberi beavatkozások következtében.

A medence felszíni vízhálózatát Dr. Góczán László: „a Marcal-medence talajföldrajza „című könyvéből vett ábrázolás mutatja. /3/

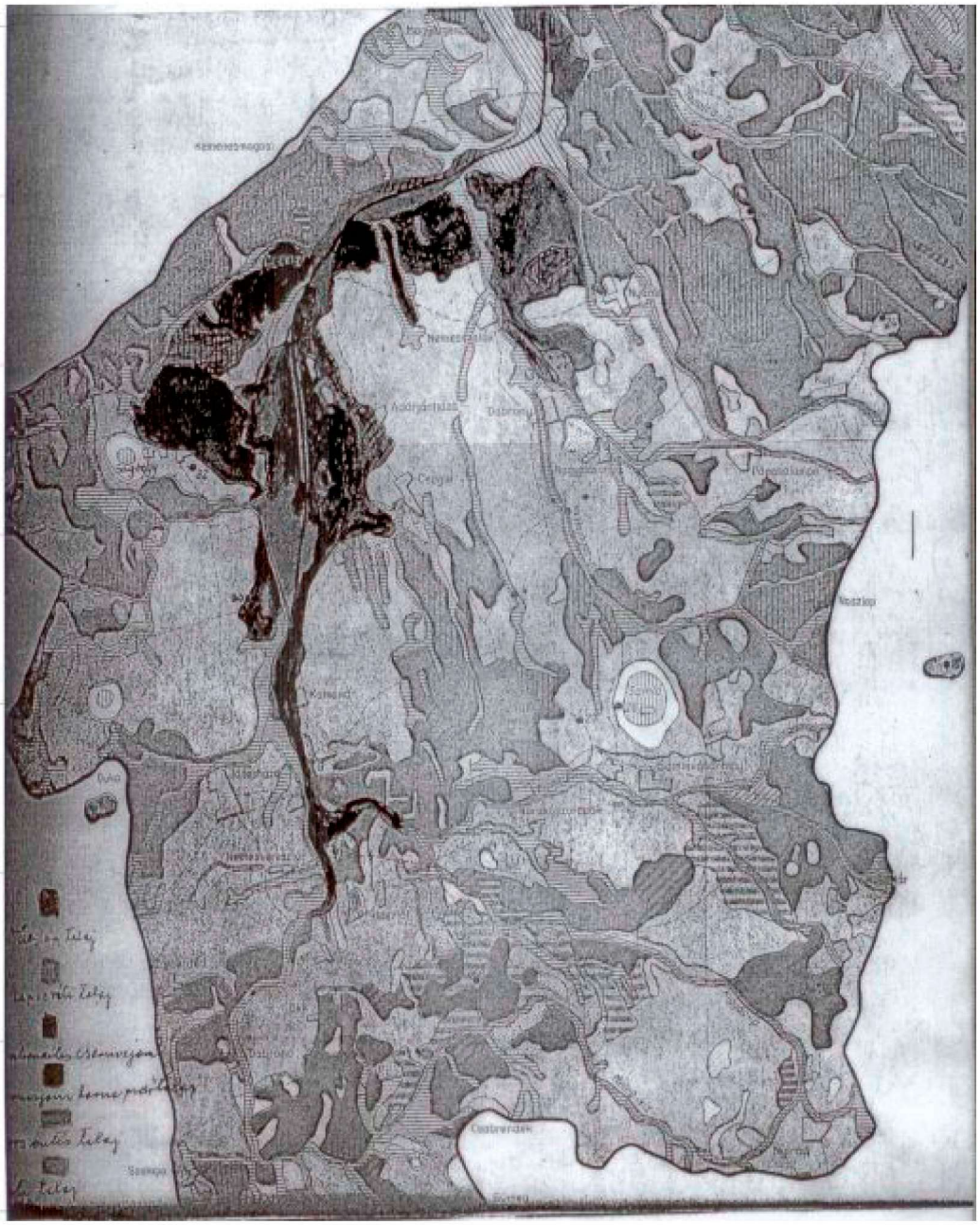

A Marcal – medence talajföldrajza

Valamikor régen a Vas megyei Szalafő község határában eredő Zala folyó a jelenlegi Marcal völgyben folyt, illetve a két víz egy folyó volt, amíg az ősidők folyamán bekövetkezett földmozgások, okozta süllyedés el nem térítette a Zalát déli irányba és megalkotta annak új medrét. Ezzel a régi meder elvesztette a vízbőségét.

Mivel a csekély vizű Marcal nem tudta betölteni a széles medret, az idők folyamán elposványosodott. Sekély vízállás esetében szinte állóvíz benyomását keltette, míg olvadás és árvizek esetén folyammá változik.

Idézzük itt fel a költő sorait, melyek hűen adják vissza a Marcal világát:

„Gátat sodor és kiront a szép határra,
Az elkésett tavasz bősz tombolása.
A Marcal szinte forr vad áradatban,
Mit türkiz ég ölelget lankadatlan.
A végtelenség csillog szőke fénnyel,
Utak, hidak szakadnak szerteszéjjel.
Finom selyem felhői kék azúrnak,
Bolyongó tájak tengerében úsznak." /4/

A Marcal folyó

A későbbiekben szó lesz majd a „Lacus Marcalról," /Marcal tóról/ is.
A Marcal hídjától még 100-150 m-re sem „vízszintes „a víz szintje, mert a híd betoníve alatt oly nagy nyomással zúdult át a víz, hogy az ott kapott sebességét még nem vesztette el. Az elmocsarasodást nagyban elősegítette a víz lassú folyása, illetve a meder kicsi esése. A Marcal-meder hossza eredettől a torkolatig 100,4 km, míg a völgyé valamivel rövidebb. A torkolati 3,2 km hosszú szakasz kívül esik a medence területén. A folyómeder átlagos esése 1, 2 0/00, de ez erősen félrevezető ebben a formában. Ugyanis az eredettől a meleg vízér betorkolásáig eső 8, 8 km-nyi szakasz abszolút esése 104 m, tehát 11, 8 0/00, míg a meleg víz torkolatától a Rábáig tartó 91,6 km hosszú mederszakasz esése 22 m, azaz 0, 24 0/00.

Az eredet kezdőmagassága 240 m, a meleg víz beömlésénél 136 m, a torkolatnál 114 m.

Ha a Rába folyó tengerszint feletti magasságait nézzük,(kb. olyan hosszan, mint a Marcal hossza) Körmendtől, akkor látjuk, hogy szakaszosan 193-176-174-161-155 /Sárvárnál/ -142-132-127, azaz 66 m az esése. /5/

Ezzel szemben a Marcal vize csak 22 métert esik. Így megérthetjük, miért nincsenek a Rába árterületein mocsarak és miért voltak a Marcal mellékén. A fentiek bizonyítják, hogy a Marcal lassú folyású, tipikus alföldi folyó, és hogy a Marcal-medence földrajzilag a Kisalföldhöz tartozik. /6/

A völgy vízjárását a kb.3000 km^2-nyi kiterjedésű vízgyűjtőjének éghajlata, határozza meg. A legmagasabb vízállások általában a hóolvadás idejére –március vége, április eleje- esnek. A vízállás második legnagyobb értéke a tavasz végi, kora nyári csapadék maximummal esik egybe. Ez az úgynevezett tavaszi zöldár ideje. Merseváton ez az áradás szokott károkat okozni szénakaszálás idején. Több ízben előfordult, hogy a lekaszált és száradó félben lévő füvet vízből kellett kimenteni. Ilyenkor szokta fütőhomokkal meghordani a vízáradat egyes helyeken a réteket, néhol 50-60 cm magasan is. Ezt a homokot építkezésre használták. A legkisebb vízállás általában augusztus, szeptember hónapra esik. A vízmagasságot négy állandó vízmércén mérik. Ezek: Karakónál 1951, Mersevátnál 1952, Marcaltőnél 1881, és Mórichidánál 1930 óta vannak. Jegyezzük itt meg, hogy szélsőséges vízhozamokat Mersevátnál az alábbi időpontokban mérték.

Mersevátnál a mérce „0” pontja 122,13 cm. Legalacsonyabb vízszint 1952. augusztus 16-án 60 cm, legmagasabb vízszint 1956. május 13-án 212 cm. /7/

Az emberek emlékezete szerint Mersevátnál a legmagasabb vízállás 1940. április első napjaiban volt, amikor a Marcal közúti hídjának íve alatt nem fért el a víz, hanem a betontömb hídláb mellett és alatt az úttestet elmosva keresett magának utat. Ezt az árvizet a hirtelen beállott hóolvadás okozta. A téli időben is szokott árvíz lenni. Pl. 1937 decemberében, amikor az egész árterületet elöntötte és ez a víz a téli hidegben be is fagyott. Nem csak az árterületi sekélyebb víz, hanem a kezdetben még jégtáblákat hordó folyó vize is befagyott, melyen Merseváttól Külsővatig lehetett a jég hátán közlekedni. De akár 10-20 km hosszan is el lehetett volna korcsolyázni a jég hátán észak felé. Ezt az árvizet a december hónapban leesett rendkívüli sok csapadék okozta.

A Marcal-medencében négy helyen /négy törzsállomáson/ mérik a hőmérsékletet és a csapadék adatait. Ha összehasonlítjuk az 1901-1950 közötti átlagos csapadék adatokat:

Gyömöre: 624 mm

Kemenesszentmárton: 636 mm

Pápa: 641 mm

Kerta: 681mm csapadékkal szerepel.

A Merseváttal szomszédos Kemenesszentmárton adatai községünkre is mérvadóak. /8/

Így az ötvenévi átlagos csapadék mennyiséghez /636 mm/ állíthatjuk össze 68 év /1902-1970/ szélsőséges adatait. Melyből következtethetünk a nagy árvizekre is.

Legcsapadékosabb évek:

1937. 934 mm

1954. 914 mm

1963. 830 mm

1965. 868 mm /9/

A sok árvíz közül megemlítem az 1937. decemberit, az 1940. március-áprilisit és az 1964. márciusit, mint olyanokat, amikor az okok különbözőek voltak.

1937-ben, a decemberben leesett 113 mm csapadék,

1940-ben a hirtelen beállott hóolvadás okozta,

1964 márciusában, pedig a rövid idő alatt leesett 101 mm csapadékot a mezőkön lévő fagyos hóréteg miatt a talaj nem tudta elnyelni, ezért zúdult a víz a falu nyugati két utcájára. Tehát a falunak a Marcaltól legtávolabbi része került víz alá. A vízügyi, rendészeti és közigazgatási hatóságok és a lakosság szinte éjjel-nappal talpon volt, amíg az árhullám le nem vonult a Marcalon.

Ha már a legmagasabb értékekről beszéltem, megemlítem a legszárazabb esztendőket, mint a rossz termés évei.

1932-ben 421,0 mm

1908-ban 432,06 mm

1911-ben 459,9 mm

1920-ban 480,7 mm

1917-ben 489,2 mm

1935-ben 497,0 mm /9/

Tehát ezekben az években az átlagos 636 mm-nél 215-139 mm-rel kevesebb csapadék hullott a környékre. Mint szélsőséges évet, illetve hónapokat megemlítem az 1922. szeptember és október hónapok nagy esőzéseit. Az ez évi 758,3 mm csapadékból közel 40% /298,2 mm/

hullott le ebben a két hónapban. Ezen az esős őszön nem lehetett idejében elvetni az őszi kenyérgabonát, és a burgonyát sárból szedték ki, szinte a mindig szakadó esőben. Több helyen a burgonya "megfiadzott", azaz apró másodtermést hozott.

A hőmérsékleti adatok szerint, Kemenesszentmárton és vidéke a mérsékelten meleg, száraz, enyhe telű B3-as körzethez tartozik. Az évi átlag hőmérséklet 9, 8 C volt. /10/

Széljárás tekintetében a Marcal-medence hazánk egyik erősen széljárta tája. /11/

A Marcal völgy vizeit 52 patak, ér, csatorna szállítja a főmederbe. Ezek közül 42 a jobb parton, 10 pedig a bal parton van. A Bakonyban eredő négy nagyobb patak 45 km-nél hosszabb, míg a két bal parti nagyobb patak a Kodó patak 29,2 km, a Cinca pedig 24,4 km hosszú. A jobb parti mellékvizek vízhozama erősen az időjárás függvénye. A vízhozamok különbözősége miatt a Marcal-völgy hol árterület, hol majdnem kiszáradt folyómeder.

Az adottságok és a XVII-XIX. Század fordulóján megindított lecsapolások, valamint a Marcal lassú folyása következtében a földtörténeti jelenkorban a völgymeder áradmányos és hordalékos talaj.

Dr. Góczán László könyvéből vett részlet némiképp mutatja talajviszonyokat.

A mintegy 71 km^2 -nyi /12, 337kh/ területből 21,2 km^2 -nyi a tőzeg és 49,1 km^2 -nyi a lápföld.

A tőzeges terület három részre különíthető el:

I. Egyházaskesző határában a bal parton 1,4 km^2 kiterjedésben 20 cm mélyen sárgás, Iszapos agyag alatt 0,5-09 m vastagon fekszik a fekete-földes gyeptőzeg.

II. Mezőlak, Békás, Mihályháza határában 6,4 km^2 kiterjedésben a tőzeg átlagosan 1, 5-2, 5 m mélységben található.

III. a legnagyobb és minket közelebbről érintő tőzegtelep Adorjánháza, Csögle, Kis-és Nagypirit, illetve Boba, Izsákfa, Celldömölk, Mersevát határában van. Kiterjedése 13,4 km^2 /2329 kh/. A tőzeg jó minőségű nádtőzeg. Vastagsága 1-2 m között váltakozik. A lecsapolás, telkesítés miatt a tőzeg kutasodott, azaz erősen megindult termőfölddé válása. /12/

„a tőzeg kutosodási folyamata... a Marcal-völgy középső szakaszán Adorjánháza szélességében, valamint a táj D-i szomszédságában, Vindornyai tőzeglápon figyelhető meg." /13/

A fentebb említett nagy lápmaradványt ezen a vidéken Marcal-bozótnak, vagy Nagy-bozótnak hívták, illetve még ma is halljuk ezt a kifejezést.

A bozót sással, náddal, éger, nyár és fűzfákkal, bokrokkal benőtt vizenyős terület. /14/

A lecsapolások folyamán termőfölddé és rétté átalakult terület megszűnt, mint összefüggő bozót, csak ligetes, bokros területek utalnak rá.

Alsósági emberek azt mondják, hogy Bokod-puszta és a Ság hegy közötti rekettyés, tavas rész Kisbozót, Nagybozót.

Merseváton még a mai napig is azt mondják, hogy a „bozóti busszal" megyek Celldömölkre. Ez a busz Csögléről indul és Egeralja-Adorjánháza- Külsővat-Mersevát útvonalon közlekedik Celldömölkre és vissza. Ezért nevezik „bozóti-busznak".

A Marcal-völgy fentebb tárgyalt kiszélesedése után Mersevát és Külsővat között összeszűkül. A Cinca-patak és a Marcal-völgy között Celldömölktől É/K-i irányban húzódó földháton a műút Mersevátig, illetve Merse falu részig vezet. Majd innen a Belsővati falurész, illetve a Homorúd-Sánc dűlők /földhát/ között a Marcal-völgyben magasabb töltésen és öt hídon át folytatódik az ún. Pápai dombig, amely már Veszprém megyében van a Külsővati határban. A régi okmányokban gyakran olvashatunk két szigetről. Bizony árvíz idején ma is szigetként emelkedik ki Belsővat és Homorúd, mert az általuk kettéosztott völgyet ilyenkor betölti a víz és csak az országút szakítja meg a „tavat, a tengert."

A Marcal-vizek lecsapolására és szabályozására három társulat alakult, még a múlt században.

A „Felső-Marcali Társulat" Sümeg székhellyel, az eredettől Rigács-Megyerig.

A „Marcalvölgyi Vizitársulat" Kis. Czell, Celldömölk székhellyel,

Rigács-Megyertől Marcaltőig.

A „Rába szabályozó Társulat" Győr székhellyel, Marcaltőtől a torkolatig volt illetékes.

A Cinca-patak szabályozására, pedig 1872-ben Celldömölk székhellyel alakult meg a „Cinca Lecsapoló Társulat".

A Marcal Völgyi Vizi társulatalakuló ülése a Veszprém megyebeli Pápa mezővárosában" volt, ahol is Vas, Veszprém és Zala megyék küldöttei alakították meg a társulatot. A társulat alapszabályait Budán a Magyar Királyi Helytartótanács 1863. július 16-án hagyta jóvá.

Néhány sor a jóváhagyási iratból:

„Szabályozási terv szerint nem csak a Marczal-völgy kiszárítása, hanem annak öntözése is egyúttal céloztatik eléretni". /15/

1873. VI. 25-én Győrben a Rába szabályozás érdekeltségének közgyűlésén elhangzott alábbi sorok is utalnak a problémák súlyosságára:

„Az elnöklő királyi biztos úr ő méltósága az után utalva arra miszerint törvénykönyveink 1618. évtől fogva igazolják, hogy a Rába és mellékfolyóinak árterei, mint a természet mostohasága, már koronkint az összes haza törvényhozási gondját sem kerülték ki, de különböző alkalmakkor ügyekezett maga az érdekeltség is egész erővel odahatni, miként a helyzet bajai célszerű szabályozások keresztülvitele által eltávolíttassanak, vagy némileg is enyhíttessenek". /16/

A munkálatok időpontját az egyes folyószakaszoknál pontosítani nem lehet, mert a mederásások szakaszosan, évtizedeken át folytak. Legutóbb 2006-ban, amikor a Marcal nagyhídtól a Cincáig kiszélesítették és tisztították a Marcal Merseváti szakaszát.

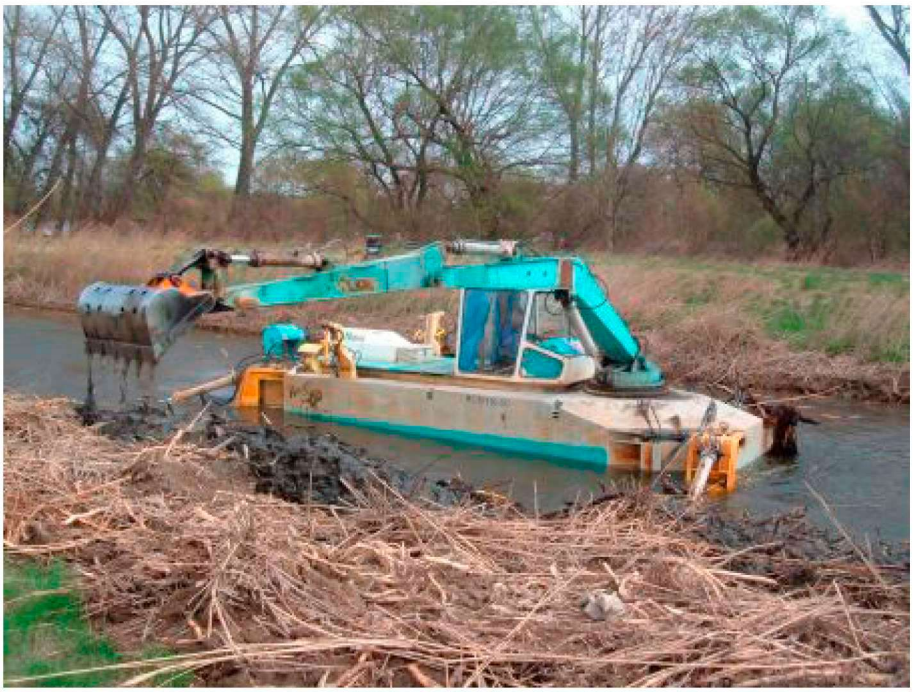

Munkagép a Marcalon 2006-ban

A munkálatokat a Nyugat Dunántúli Vízügyi Igazgatóság szakemberei végezték. Sajnos csak párévig örülhettünk ennek a munkálatnak, mert 2010. október 4-én, Magyarország eddigi történetének legnagyobb ökológiai következményekkel járó ipari katasztrófája történt, amikor a Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi (Mal) Zrt. tározójának gátja átszakadt, és elöntötte- Devecser- Kolontár-Somlóvásárhely településeket. A vízi élővilágra a kiömlő vörös iszap nátronlúg (nátrium-hidroxid) tartalma volt közvetlen, igen súlyos károsító hatással. A tragédiát szenvedett települések mellett elhúzódó Torna-patak közvetlenül a tragédiát követően volt veszélyben, mert a beömlő, erősen lúgos (13ph értékű) vörös iszap miatt a patak vize lúgossá vált, és ekkor minden élőlény elpusztult. A hatóságok hozzáértésének köszönhetően a katasztrófa egyik legnagyobb természeti kockázatát, azt, hogy a lúgos vörös iszapszennyezés veszélyeztesse a Dunát, sikerült megakadályozni. Az élővizek szennyeződésének érdekében a vízügyi szakemberek azonnal mederduzzasztást végeztek a Marcalon. A térségben nemcsak a folyóvizek ellenőrzése volt folyamatos, hanem az ivóvizeké is. Az utóbbi szerencsére nem szennyeződött meg. (forrás: internet)

A lakosság azonnal összefogott, és nem csak tartós élelmiszerrel és tisztítószerrel támogattuk a katasztrófa sújtotta lakosságot, hanem helyben is védekeztünk. Homokzsákokkal megvédtünk a Tőzeg-tó élővilágát is az iszaptól, amelyet eleinte a Marcal vize táplált, de amikor évekkel ezelőtt csökkenni kezdett a lehulló csapadék mennyisége, akkor elzárták a zsilipet, és más oldalról, a Fekete-tó és a környékén felgyülemlett vízzel pótolták. A Tőzeg-tó kiváló horgászparadicsom a helyi és környékbeli horgászoknak. Évente telepítenek több mázsa halat a tóba.

E súlyos katasztrófa ötödik évfordulója alkalmából Mersevát Önkéntes Mentőcsoportja „alapvető vízkár-elhárítási szakterületre" elnevezéssel mentési-gyakorlatot végzett a község területén és a Marcal-folyón. A gyakorlatot a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Sárvári Kirendeltsége nevében Kovács Levente, Tűzoltó alezredes „Nemzeti Minősítő Oklevél" elismerésben részesítette.

A természet csodát tett, mert előbb helyre állt a Marcal élővilága, mint azt a szakemberek jósolták.

Pl. Merseváton a köznyelv a mai főmedret hívja „Négy ölesnek, az 1850. évi kataszteri „Határleírás" viszont a régi medret /Erzsébet árok/ nevezi Négyöles Canalisnak, míg a főmedret „3 öles Canalis"-ként említi.

Mersevát kisközség Vas megye keleti határközsége, a Szombathely – Celldömölk – Pápa – Győr műút mentén. A két megye elválasztó vonala, a Marcal-völgy.

Itt települt három község, a Veszprém megyei Külsővat, melyet korábban Egyházasvatnak is neveztek, a Marcal-völgy jobb oldalán, Belsővat a Marcal-vizek között, Merse pedig a völgy bal oldalán. A valamikor szabályozatlan, széles Marcal-medret szabályozták és a vizeket egyenes csatornákba terelték.

A történelmi Nagy-Magyarországon három Merse település volt: Alsómerse és Felsőmerse Sáros megyében, Merse község pedig vas megyében. /17/

Mersevát Merse és Belsővat községek 1906-ban egyesítésekor keletkezett. Addig Merse-Belső- Vath, Merse-Belsővath, Merse-Belsőváth, Merse-B.-Vath alakban említik az írások. A jelenlegi Külsővat vasútállomást a század elején Vat-Mersének nevezték. /18/

Az 1906-ban egyesített két falurész hivatalos bélyegzője 1907-ben készült és ebben a pecsétben szerepel először a Mersevát szó. A közhasználat azonban ma is fenntartja a Merse és Belsővat név használatát, különösen akkor, ha megnevezik azt, hogy ki hol lakik, vagy azonos nevű személyeket kell megnevezni.

A legrégebbi 2,5 cm átmérőjű körpecsét, felül M. H. P. betűk, az alsórészen alul ölelkező két cirádás levél díszítmény a kör vonala mellett, köztük három szál búzakalász, tőlük jobbra ekevas (kormány), balra pedig csoroszlya. Ezt az 1860-70-es években még használták.

Az M. H. P. betűk Merse- helység-pecsétje rövidítése.

Az 1981-ből való iraton ovális alakú pecsétnyomat van. Nagysága 4,3 cm illetve 2,3 cm tengelyű ellipszis.

Felirata: VASMEGYE-MERSE-KISS-CZELLIJÁRÁS

1989. VI. 21-i papíron szintén ovális alakú pecsét látható. Nagysága olyan, mint a fentié, de a felirata különbözik.

Felül: VAS MEGYE, középen: MERSE-B-VÁTH, alul: KIS-CZELLIJÁRÁS.

Az 1907. évi szabvány körpecsét felirata:

VAS VÁRMEGYE-MERSEVÁT község-1907. /19/

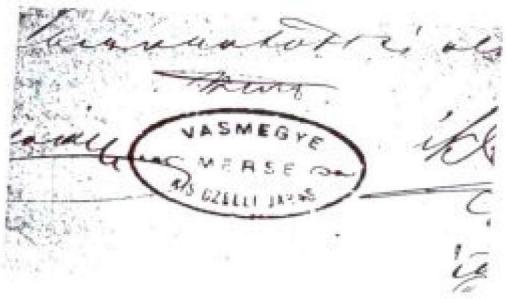

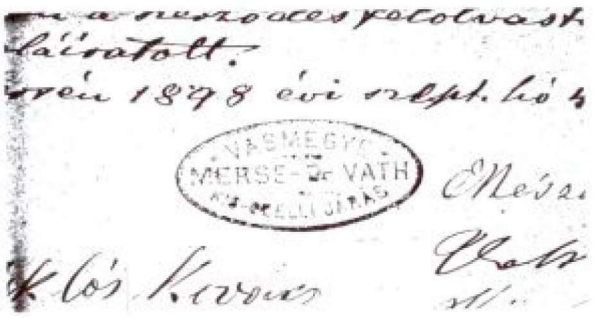

A falurészek közül Belsővat volt mindig /ma is/ a kisebb település. Hogy a külön elnevezések fenntartása mennyire él és élt, azt bizonyítja a községi képviselőtestületnek 1906. július 18-án tartott rendkívüli közgyűlése, amelynek tárgya: A község és lakott helyei nevének megállapítása volt. A községi képviselőtestület határozatot hozott, mely szerint:

„... az országos törzskönyvi bizottság megállapítását olyként kívánná módosítani, hogy az eddig használatos volt MERSE – BELSŐ – VATH, valamint a törzskönyvi bizottság által, megállapított MERSEVÁT elnevezés helyett a törzskönyvbe a község neve egyszerűen MERSE elnevezés alatt vétessék fel, mely elnevezés a közönséges használatban nemcsak a Merseiek, hanem a Belsővatiak által is használtatik." /20/

A képviselőtestület felterjesztése eredménytelen volt. A község közigazgatásilag a celldömölki járásban a Vönöcki, majd rövidebb ideig a Celldömölk vidéki körjegyzőséghez tartozott. Abban az időben még Celldömölk felé elkerülve 10-12 km-es út megtétele után lehetett eljutni Vönöckre. Celldömölk 5-6 km-re van Merseváttól. A vásárok és egyéb járási hivatalos dolgok elintézésére többször mentek Celldömölkre, mint Vönöckre. Ezért a Mersevátiak a század elején /1907/ kérelmezik, hogy Vönöck község helyett csatolják Celldömölk – Vidéki körjegyzőséghez. Sérelmezik, hogy miért Kemenessömjént választották le Vönöcktől, a

község nem is kérte. A Merseiek kitartóak, egyik beadványt a másik után küldik, nem szűnnek meg harcolni, hogy Celldömölkhöz kerüljenek. Annyit elérnek, hogy az 1904. XXXVI. tc. alapján kiadott 80 000/1906.B.M.akvi utasítás szerint Mersevát községet saját jegyzőségéből kikapcsolva anyakönyvileg Celldömölk községhez csatolta, 1907-ben. A küzdelem tovább folytatódik, hogy a Vönöcki körjegyzőséget tegyék át Celldömölkre. 1914. október 1-vel be is következik. 1919 februárjában ismét visszakerült Vönöckre. További kérvényezés következett, eredmény az lett, hogy 1926. szeptember 29-évl Rákosi Jenő, a Celldömölk- vidéki körjegyzőség vezetője átvette a községet. 1930-as években minden kezdődött elölről. Időközben a Celldömölk-vidéki körjegyzőséget még távolabb lévő Kemenesmihályfára akarták helyezni. 1932. szeptember 14-én felháborodva tárgyalta a képviselőtestület Kemenesmihályfa kérelmét, és tiltakozott, fellebbezett a megyéhez, melyet 1933. október 6-án a megye elutasított. A Merseiek a Belügyminiszterhez fordultak, de eredménytelen volt, a körjegyzőség kikerült Kemenesmihályfára. A sok kérelmezés és észszerűség győzött, most már a Merseiek kérik, hogy csatolják vissza Vönöckhöz a községet. A kör bezárult, 1934-ben. /21/

1945 után először önálló tanácsú község lett, majd a tanácsok összevonása után, 1966-ban összevonták Vönöckkel, ahol is Vönöck- Kemenesszentmárton – Mersevát községek közös tanácsa székelt.

A háború előtt az 1835 kh-nyi területből 639 hold volt a nagybirtok, 1154 hold a közép, kis és törpebirtokosoké. 42 holdat tett ki az utak és vasutak, valamint a községi közterület. /22/

Az 1930-as évek közepén kiépített műutak közelebb hozták a községeket egymáshoz.

Hat osztályos községi elemi iskolája 1872-73-ban létesült, akkor telepedett le az első iskolamester, Horváth Mihály. Az iskola jellege államilag segélyezett községi iskola. Jelenleg négy osztályos alsó tagozatú általános iskola működik, míg a felső tagozatosokat autóbusz viszi Celldömölkre. Celldömölk közelsége és a jó autóbusz közlekedés miatt sokan telepednek le Merseváton.

1940 előtt 15-20 család kivételével mindenki a földművelésből élt. Jelenleg a keresőképes lakosságnak kb. 30-35 %-a dolgozik a mezőgazdaságban. A többiek: helybeli fűztelep, a celldömölki és pápai gyárak valamint a MÁV-nál. A fűztelep 1995-96-ban megszűnt.

A község 1945. március 26-án elsőként szabadult fel Vas megyében, Nemesmedves az utolsó, és innen ered a Merseváttól- Nemesmedvesig többször megrendezett hálastaféta. /23/

Területének a Radó uradalomhoz tartozó részén 1950 januárjában alakult a Kemenesszentmártoni Termelőszövetkezet, de Mersevát gazdái 1959-ben léptek a közös gazdálkodás útjára a fenti termelőszövetkezethez. /24/

Nézzük, hogy miről tanúskodnak a község nevek és területek elnevezései.

A régi Merseiek azt mondták, hogy a falu nem itt volt, hanem Himeskűn. /Himeskő dűlő névként ismeretes jelenleg is./ Ez így nem fogadható el, mert XIV-XV. Századi okmányok mindkét települést külön-külön említik. Himeskő nagyobb lehetett és ott templom is volt, amelyet a törökök a faluval együtt elpusztítottak.

Mersevát községre, illetve a névadó Merse családra vonatkozó megtalált első írásbeli adat 1252-ből való. Pacher Donát, a Dömölki Apátság Története c. könyvben ezt találjuk:

„Az apátság kegyuraságát a XIII. század közepén a szomszédságban eredt, vagy lakó családnak, a Merse családnak a kezén találjuk." /25/

Sziklay – Borovszky: Magyarország vármegyéi sorozatában megjelent Vas vármegye című könyvben ezt olvashatjuk:

„Kemenesalján birtokos Merse nemes családban tiszteli alapítóját… az apátság kegyúri jogát hosszú időn át az alapító család gyakorolta." /26/

Ilyen gyakorlásról tanúskodik az 1252. február 18-án Pozsonyban kelt oklevél, mely szerint:

„Mersének fiai: Gergely és Fábián, Roland nádor bírói széke elé kísérik Jakab apátot, hogy birtokában, igazában megvédelmezzék Pápának fia Márton ellen." /27/

Következő adatunk a XIV. századból való. Az Anjou-kori okmánytár 1358. V. 8-án kelt egyik oklevelében Merse Miklós neve fordul elő. /28/

1458-ban a család birtokainak eladásáról, zálogba vételéről, sőt 1459-ben valószínűleg még elkobzásról is szó van.

A fiatal Mátyás király ellen 1459-ben fellázadt 25 főúr között találjuk II. Ostffy Ferencet is. /29/

„Ezekhez csatlakozott Kemenesaljai urak között szerepelnek a Mersék… Magasiak."

„1459-ben azonban Mátyás király a hűtlenségbe esett Miklósnak /Magasi/ Merse helységben és a kegyúri pusztán bírt részeit a Sámson-falvaiaknak adta." /30/

1468-ban Merse Miklósnak Mihály nevű fiát és Ilona nevű lányát /Magasi Miklósné/ említik, mint akik egy Vadosfalvi területet 11 aranyforintért eladtak Vadosfalvi Miklósnak.

Mint birtokosok ebben az időben tűnnek el a Mersék, de néhány további adatból még követhetjük Vas megyei szereplésüket.

A jáki templom északi tornyának karzati helyiségében átvezető boltív jobb oldalán egy pillérkőbe vésve ezt találjuk:

„Hic fiut Nobilis Gasparus Merse de Szinie anno 1582 18 april." Itt volt Nemes Szinyei Merse Gáspár…"

Dr. Bogyai Tamás a jáki templomról írt könyvében azt írja, hogy ezek a kőbe vésett nevek a „templomnak valószínűleg katonai látogatóitól" valók. /31/

Ezt valószínűsíti az az adat is, amely a Merse család leszármazottai közül egyeseket, mint várkapitányokat említik a törökök elleni harcban. /Somló, Balaton – felvidéki várak./

A Vas vármegyei közgyűlési jegyzőkönyvekben, 1786-87-es években említik Merse Györgyöt és Merse Mihályt. Mihályt úgy említik, mint aki „Kyrurgus" Körmenden. /32/

Ez az utolsó adat, amely a Merse család Vas megyei szerepléséről található. Érdekes megjegyezni, hogy 500 éven át a Vas megyében élő Merse nemes család neve nem szerepel Vas megye nemes családjai között. Az országos nemesi nyilvántartások is csak a Sáros megyei Szinyei Merse családot tartják nyilván. A Jáki templom kövébe vésett név már Szinyei Mersét említi. Úgy látszik, azonos családról van szó.

Merse községet a XV. századbeli oklevelek így említik:

„Vámjával együtt köznemesi bírtok". /33/

1786-ban készült német nyelvű Lexikonban azt találjuk, hogy… falu a Marcalnál, a folyón és a töltésen való átkeléskor a nemesek vámot szedtek. /34/

A XVII. Században a község földes ura Felsőkáldi Káldy Péter volt, aki több ízben vármegyei alispáni tisztséget töltött be. A vámszedési jogot nem csak ő, de az örökösei is gyakorolták.

Káldy Péternek fiú gyermeke nem volt, csak négy leánya. Ezeknek leszármazottai 1899. május 19-én kelt feljegyzés szerint már 27 családra szaporodott. A feljegyzés szerint az örökösöket „FAMILIÁNAK" hívták. Az 1857-ben készült kataszteri térképen a Merseváti temető feletti földeket Famila- birtoknak írják.

Az osztozkodási irat szerint: a Belsővati vám és a pórszalóki malom jövedelméből osztoznak… és itt következik az öt főág 27 családjának felsorolása, Káldy Péter 5 vőjének neve szerint: Barcza- Horváth- Balogh /Béri/ -Ármpuszter-Perneszi csoportosítva.

Káldy Péternek 5 vője volt, de csak négy leánya, mert Rebeka leányát először Béri Balogh István vette feleségül. Házasságukból született Béri Balogh Ádám, a kuruc brigadéros. Balogh István korán elhunyt és felesége másodszor Perneszi Gáspárhoz ment feleségül.

Az osztozkodás szerint:

„néhai Káldy Péter örökösei a következő kulcs szerint osztoznak a Belsővati vám és a Pór- Szalóki malom jövedelméből. Az örökösök 5 ágra oszlanak és minden elosztásra került. 100 forintból kap a Barcza ág, Horváth ág, Balogh ág 20-20 forintot, az Ármpuszter ág 30, a Perneszi ág 10 forintot." /35/

Belsővat

Vath, Váth, Wath, Vát alakban fordul elő a XV. századbeli okmányokban.

Csánki Dezső könyvében található:

„Vát, Wath, Külső- Vát, Veszprém és Belső- Vát, Vas megyében Kis Czelltől Észak-keletre. Vát 1488-ban a Váti családot uralta és 18 –forintot fizetett adóba." /36/

Látható, hogy az okmányokban sok féle formában fordul elő és a Vathy család nevét, rejti magában. A Család egyik tagja Vathy László a Czell melletti Vatról származik és 1404-től 1426-ig Kőszegi várnagy volt. Három fia közül a legidősebbik, Mihály kimagasló egyéniség volt. Hunyadi János kormányzó familiárisa lett, és a törökök elleni harcban többször kitüntette magát, Hunyaditól birtok adományt kapott. 1448-49 között a kormányzó főkancellárja lett.

„Vathy Mihály nagy karriert fütott meg, világi ember létére főkancellár lett, mert ezt a tisztséget egyházi személyek töltötték be, az egész középkorban nem ismerünk világi kancellárt."

Vathy Mihály halálának idejét nem tudjuk, de 1476-ban az okmányok már az özvegye nevét említik. /37/

A Pesty-féle gyűjtésben Belsővatot „Vég-hel"-ként említik, mely a török időkből származhat.

A Marcal-völgy nem tartozott állandóan a megszállt területek közé, de a törökök minden Kelet-nyugati mozgása érintette. Nemcsak az átvonulások, hanem a sarcolások, rabló hadjáratok alkalmával is szenvedett az itteni nép. A Marcal-völgy a Rába vonaláig az u. n. „senkiföldje" volt, ahol hol a török sarcolt, hol a királyi csapatok büntették az itt lakókat, mert a töröknek is fizettek adót. Két malom közt őrlődött a megmaradt népesség. Védelmet a Marcal nádasa nyújtott. A feljegyzések szerint 1532-és 1638 között többször betörtek a törökök Kemenesaljára.

Celldömölk környékén ma már csak okmányokban szereplő sok falu /Himeskő, Vérkő, Tornyos háza, Szentgyörgy, Bokod, Borsod stb./ ebben az időben néptelenedett el, mert a török rabszíjra fűzte a népet és elhajtotta, a házakat, főleg templomokat felgyújtotta.

Amint látjuk, ez 1664-ben történt. Az 1606. Zsitva toroki béke megtiltotta a töröknek a hódoltsági terület növelését, de a török ezt gyakorlatilag nem tartotta be. Tovább folyt a hódoltatás, az adószedés és a lakosság elhurcolása, hiszen a török katona-földesúri réteg számára a magyar alattvalók adója fontos jövedelmi forrás volt. Az elhurcolt személyekért vagy váltságdíjat szedtek, vagy eladták rabszolgának.

1649-ben egy Vas vármegyei bizottság összeírta a Marcaltól a Rábáig fekvő területen a törökök garázdálkodását. Ebből a falunkra az alábbi kivonat vonatkozik:

„Pagus Merse /azaz Merse falu/ kénytelen volt behódolni a töröknek, amikor ez úr volt Pápán, de amikor Pápa városa újból keresztény kézbe került, nem adóztak", de:

„ a Bethlehem háborújában in anno 1620 Fejérvári Hasszán Iszpaia személye szerint ment reájuk, kételképen alkuttanak megh vele, ft 15, s hat pint vajban, egy esztendőbenmegh adták neki, de az ulta semmit sem adtak, hanem Tavaly Fejérvári Musztafa agának, vagy Iszpiának sok izenésére a hit levelére mentenek be hozzá, akarván megh alkudny vele, de nem mehetet végben az alku, mert ft 40 kért és vajat pint: 12, ők megh sem ígérvén neki, csak abban hatták a dolgot, mivelhogy elpusztult állapottal vannak s nem ismerik magokat eléghségesnek arra az adózásra." /38/

Az eddigiekből láthatjuk, hogy milyen küzdelmes volt az élet a Marcal mentén és az itt élő emberek mennyire ki voltak téve a vizek szeszélyeinek és a történelmi eseményeknek. A múltból tudjuk, hogy a rómaiak egyik tartománya volt a Dunántúl - Pannónia néven, Savaria székhellyel. Az innen kiinduló utakon közlekedtek a katonák / a légiók/ és a kereskedők. Egy ilyen nyugat-keleti irányú út itt mehetett át a Marcalon. A Mersei, Külsővati és környékbeli római-kori leletek bizonyítják, hogy a Marcal mentén is voltak római települések, melyről tárgyi bizonyítékok is vannak. A honfoglaló őseink hamar birtokba vették ezt a vidéket, de a megtartása mindig harcot követelt. Nemcsak az Árpádkori királyaink- Szent Istvántól IV. Béláig- harcoltak a nyugatról keletre betörő német-osztrák fejedelmekkel, hanem még Hunyadi János is hadat viselt III. Frigyes császár ellen. Seregeivel 1446 októberében Pápa felől jövet 27-én érkezett Dömölkre. Erre jártak Mátyás király seregei is. Majd a törökök jelennek meg 1532-ben, amikor az első pusztítást végezték Kemenesalján. Ettől kezdve még 151 évig igen sokszor pusztítottak a Marcal mentén.

Közben itt jártak Bocskay és Zrínyi Miklós, a költő seregei. Emlékoszlop hirdeti Külsővaton, hogy 1663. október 1-én Zrínyi Miklós Vathnál járt táborban és a seregben evangélikus lelkész is volt. Káldy Péterről olvashattuk, aki Thökölynek volt híve, hogy a Vathi szabadosokkal fegyvert akart fogni a császár ellen.

Majd a Rákóczi szabadságharc eseményei következnek.

Káldy Péter unokája Béri Balogh Ádám többször is tartózkodott ezen a vidéken. Külsővaton a tanácsháza épületén emléktábla tanúskodik róla. A Tanácsháza 1982-ben magántulajdonba került, és az új tulajdonos kérésére a jelenlegi Polgármesteri Hivatal falára helyezték át az emléktáblát.

Az áthelyezett emléktábla

1708-ban Kisfaludy György brigadéros 4 ezreddel táborozott Vath körül. Azután jöttek Napóleon katonái, majd 1848-ban Jellasics serege menekült erre. Végül a szovjet hadsereg 1945. március 26-án itt lépte át elsőnek Vas megye határát.

Ennek emlékére szokták megrendezni a Merseváttól –Nemesmedvesig tartó útvonalon a felszabadulási hála stafétát.

Simonfi Szolán pápai ferences rendi szerzetes a XVIII. század végén, Külsővaton plébánoskodott. Több helyen ír a „Marcal tóról."

„….mikor Belső-Vátról szól, megemlíti, hogy a község közelében a Marczal mocsaras tóvá szélesedik, és ennek közepén van Bánd puszta, melynek helyén azonos nevű község feküdt, amelynek katholikus templomából a romokat még lehetett látni. /39-40/

„A Marczalnak vize folyása….egy feneketlen mocsár és olyan tulajdonságú, hogy még a gyalog ember is a legszárazabb időben is nyakig belesüllyed.

Sokkal könnyebb hidat verni a Dunán, mintsem a Marczal posványságán." /41/

Ezek az idézetek 1809. évi állapotokat leíró könyvből valók.

A folyómedrekről és a hidakról

A Marczal-völgy vizeit az alábbi medrek, csatornák és áteresz /tó/ vezeti le.

„Malomárok", vagy „Vasvármegyei mellékcsatorna"

Közvetlenül Merse falurész keleti szélén a csatornát az 1880-as években ásták.

„Ezen csatorna Pál Dénes úr tervei szerint épült 22,754 Ft öl hosszban /kb.44-45 km/ 45, 945 forint előirányzott földmunka költséggel." /42/

„Nagyárok, vagy Négyöles, vagy Marczal főcsatorna"

a Belsővat falurész nyugati szélén. Kb. 150-160 év előtt megásott csatorna lett a Marcal főmedre. A régi meder Belsővatot keletről határolta. Ha Marcalról beszélünk, jelenleg ezt a medret értjük Marcal folyó alatt.

Fekete tó

Belsővat északi szélénél, tulajdonképpen áteresz, mert árvíz esetén a régi főmederből átzúduló víz itt folyik át az országút alatt az árterületre, illetve a jelenlegi főmederbe. A fekete nevet a víz sötét színétől kapta. A talaj itt tőzeges, a víz sodra állandóan vájja, mossa, felkavarja a tőzeget. Ezért szélesedett ki ez az áteresz az út két oldalán kisebb tóvá, s ezért fekete a víz.

„Adorgyáni" /Adorjánházi/ Malomárok, vagy Kisárok, vagy Veszprém megyei mellékcsatorna"

Az első név a Merseváttól délre lévő Adorjánháza községről ragadt rá a köznyelvben.

Az öt meder nevéről nevezik a hidakat is: Malomhíd, Nagyárok hídja, Feketető hídja, Határhíd, és az Adorgyáni- Malomárok hídja. Ezek a hidak, árkok, kanyarok teszik változatossá a völgyön átvezető műutat. 1973-ban kezdték a hidak építését, és körülbelül 1979-ben fejezték be.

Természetesen hosszú fejlődés, nagy munka eredménye ez az állapot. De nagyobb megfeszítés kell ahhoz, ami most folyik. Az új út kikerüli Belsővatot és a hidak áteresztő képessége is nagyobb lesz. Nem kell attól tartani, hogy a lezúduló árvíz tömege nem fér el a híd nyílásai alatt.

1857-ben készült kataszteri térképen a mellékcsatornák, és a Fekete-tói áteresz még nem szerepel, a mai Mersei malomépület környékén még tó volt. Pesty Frigyes /1864/ gyűjtésében ezt olvassuk: „E két szigetet Veszprém megyével nagyszerű híd kötötte össze, hossza 200 öl lehetett, maradványokat /földbe vert hídlábak/ ma is találnak".

1672-ben készült feljegyzés alapján: „A Marcalon vert két híd szinte mindig fenyeget embert és alkalmatosságot rozzantságával". /43/

A régi öregek repülő hidaknak nevezték ezeket a hidakat. Az 1920-as években az említett öt hídból négy fahíd volt, míg a határhíd / az Erzsébet árkon / kőhíd volt.

Az 1930-35-ös években a fahidak helyett betonhidakat építettek.

A II. Világháború alatt a menekülő német katonaság, /1945. március/ az öt híd közül hármat felrobbantott. A Malomárok és a Nagyárok hídja épen maradt. Egyesek szerint az óta meghalt Joó Imre vágta el a gyújtózsinórt. Mások elbeszélése alapján magyar zászlós vagy hadapród őrmester érdeme, hogy a két híd megmaradt. /44/

Az 1960-as években a Marcal főcsatornát kétszer is szélesítették, de az sem volt elég a szennyezett víztömeg elvezetéséhez, és az iszap, amit a Bakonyi bauxit bányák vize hozott magával. Emiatt többször feltöltődött a meder és elöntötte az árterületet, nagy károkat okozott a nagyüzemi gazdálkodásban. Ez az állapot 1968. óta javult, mert a bányavíz iszapját a helyszínen ülepítik, tisztítják, így a tiszta vizet engedik a folyóba. Megjelentek a réteken a nád, sás és a vízimadarak. A Vízügyi Igazgatóság dolgozói rendszeresen tisztították a medret, a réteket vízelvezető árkokkal szelték át és ez által a talaj vízszintjét annyira alá süllyesztették, hogy 1974-ben kiapadtak a kutak Belsővaton, és az utcán egy mélyebb kutat kellett fúrni a lakosság vízellátására. A gondozott paraszti rétek megszűntek. A termelőszövetkezet megengedi ugyan, hogy a dolgozói lekaszálják a réteket, és saját állataikkal feletesse.

A tőzeges rétek egy részét a termelőszövetkezet kibányásztatta és ennek következtében a tőzeg helyén nagy tó keletkezett. A rossz nyelvek az akkori Tsz elnökéről, Tőke Jánosról „Tőke tavának" hívják. Akkor a bányászatot beszüntették és halakat telepítettek a tóba./45/

1976 nyarán és őszén valószínűleg a horgászok által rakott tűztől a tőzeg több helyen tűzet fogott és hónapokon keresztül égett.

A meggyorsult közlekedés a Marcal völgyön átvezető út kiegyenesítését tette szükségessé. Ez magával vonzza az új hidak építését is. Az új út csak Belsővatot kerüli el, Mersét nem.

1974-75-ben elkészítették az út ágyat, és 1977-ben megkezdték a hidak építését.

A XVIII-XIX. Században állandó probléma volt az itteni hidak állapota a vármegye számára is. A közgyűlési jegyzőkönyvekben sokat írnak a váti „reperációjáról."

1714-ben figyelmeztetik a földesurakat, kiknek feladata volt a hidak karbantartása vámszedés ellenében. A főszolgabíró adózást rendel el, és a vámszedés elvételével fenyeget, ha nem fizetik meg a költségeket. A vámos kap megbízást, hogy a javításra összejött molnárokat és mesterembereket a munka elvégzése után fizesse ki.

1741, 1717, 1752, 1753, 1771-ben hídjavításokról, /reparációk/, 1807-09-ben a Marczal Kanálisok megásatásáról tárgyal a közgyűlés.

„A Marczal vizének megásatása, több Megyebeli Birtokosnak kérésére a Vármegye már előtt elrendelve lévén, hogy e munka a most uralkodó szárazság idejében leginkább teljesíttethetnék Kenedits József táblabíró és Földmérő úr tervei szerint megásatni, elrendeli."/46/

„1808. IV. 20-án a megyei közgyűlés „Fiscalis actiot" rendel el Tulmann Julianna, Kronekker János hitvestársa ellen, aki a mersei határban lévő Marczal-kanálisok ásatására és tisztogatására felvett költségekből a reá háromolt 83 forint 23 krajcárt jóllehet ez iránt megitettetett, befizetni halogatja." /47/

Az 1857. évi kataszteri térképen a „Marczal Canal és Marczal Fluss" szerepel csak.

120 évvel ezelőtt sem a Malomárok /Vas megyei mellékcsatorna/ sem a Fekete tó hídja nem szerepel. Az előzőekben említett két híd egyike Merse és Belsővat között volt és valamikor hosszabb lehetett. Az 1920-as években a közöttes két hídnak, illetve helyének még meg voltak a nyomai. Az itt ásott korábbi csatornák meder maradványai még láthatóak voltak. Az un. Tüske dűlőben egyes mélyebb részeket kenderáztatónak használtak, de az 1930-as évek második felében ezek a gödrök már feltöltődtek. A második híd, pedig Belsővattól keletre a Sánc, illetve a Veszprém megyei mellékcsatorna mostani hídja felé vezetett. Az árterületen itt-ott látható cölöpmaradványok azt mutatják, hogy a híd vonala többször változott. Említést érdemel a rétek „rengése" is. Ha ősszel az itt legeltetett marhákat megkergették, érezni lehetett, hogy mozog, reng, hullámzik a rét, mintha hullámzó gumiszőnyegen járna az ember.

Tulajdonképpen egy híd – áteresz és az országút mindkét oldalán kiszélesedett víz. A keleti felében még ma is láthatók híd cölöp maradványok, amelyek 200-300 évvel a régi Marcal medren átvezetett híd maradványai. Megkövesedett tölgyfa cölöpöket találtak a tó melletti részen. Az 1920-as években Nagy Antal Mersei gazda a lovait mosta a Fekete tó szélén. Az egyik lova beljebb ment a tóba, és fenn akadt egy ilyen oszlopon, mely felszúrta a hasát. Ekkor valaki a lovaira különösen büszke embernek azt mondta: „no Antal, oda a Remény"! Ugyanis Remény volt a ló neve. Évekig szólás-mondás volt ez a faluban. /48/

Határ leírása

Merse- belsővati község határos: Külsővat Veszprém megyei Sömjén, Nemese Magasi, Vönöck, Szentmárton, Nemes Dömölk falvakkal és Kis Czell mezővárossal.

1850. október 25-én készített „Határ leírása Merse-Belsővat adóközségnek" iratban adatokat lépésben adták meg és az égtájak szerinti iránynak megfelelően sorolják fel, de az óramutató járásával ellentétes irányban, az Erzsébet árkon lévő úgynevezett Határhídtól kiindulva.

Vegyük sorra a hídtól kiindulva a földrajzi és táji elnevezéseket.

Határhíd az Erzsébet árkon

1850. évi határleírás „Négyöles Canalisnak" is mondja, és a köznyelvben Négy ölesnek nevezett főcsatornát Három ölesnek nevezi. Ennek oka az lehet, hogy a Főcsatornát először keskenyebbnek ásták, majd az idők folyamán négy ölesre szélesítették. A híd 1850-ben még kőhíd volt, jelenleg betonhíd. Az új út elkészülte után lebontják.

Erzsébet /Örzsébet / árok

Nevét a közhagyomány szerint Káldy Erzsébetről kapta. Káldy Péter lányáról van szó.
„Monda szerint Káldy Péter nővéréről, ki férjhez menni nem akarván, itt az Istent kérvén, egy nagy só alakú kővé elborította. E kő századokon át, mint emlékkő volt, de később a nagy darabokat elhordták belőle és annyira megfogyott, hogy jelenlegi birtokosa 1846-ban hat ökörrel felfordíttatta, és épületbe rakatta. A kőnek lábtörések és sebek gyógyításánál nagy hatása volt." /49/
Pesty által említett „jelenlegi birtokosa" az Águszt uraság volt, aki az épület köveit Bánhalmára hordatta el, és ott építette fel az új kastélyát a XIX. század közepén. Erről az Águszt uraságról mesélték, hogy 1848-után bepanaszolták Bécsben, mert „igen kemin ember volt és nagy magyar." Ezért Bécsből a császártól kapott levelet, hogy vagy személyesen menjen fel Bécsbe, vagy egy font húst küldjön saját testéből. Ő egyiket sem tette, Pápán nagyot mulatott, a császári tisztekkel összeveszett, majd mérget vett be és azt mondta kocsisának; „Hajts, ha mind meghalunk is." Mire Bándra értek, már halott volt." /50/
Az 1930-as feljegyzések szerint Káldy Erzsébet azt kérte, hogy inkább váljék kővé, mintsem ahhoz menje feleségül, akit nem szeret. Az Isten meghallgatta, és teste kővé vált. Testének tartott kb. 170 cm hosszú, 60 cm széles, 35 cm vastag volt. Anyaga palakőre emlékeztető, réteges puha kő. Úgy kerülhetett Külsővatra, hogy a Káldy birtok négy leányának leszármazottjai között részben megoszlott, és azaz uradalmi kastély, ahol a kő 1935-ben volt, szintén az örökösök leszármazottjáé volt. A kőből letört darabokat apróra zúzták, vizes ruhába tekerték, és úgy tették törésekre, sebekre. A kő maradványai 1973. óta Külsővaton az Idősek Otthona udvarán van. /51/

A legendás kő maradványa

Sánc

Az Erzsébet árok bal partján, a műúttól északra a Homórud déli részén mesterségesen létrehozott „L" alakú töltés és árok. A terepből 1-2 méterre emelkedett ki, az árok egy-másfél méter mély volt. 6-7 évvel ezelőtt a termelőszövetkezet vezetősége elegyengettette a terepet és megszűnt a Sánc. A Sáncnak nevezett rész nyárfákkal volt beültetve, valóságos nyárfaerdő volt a mellette lévő rét. A Sáncnak csak azt a részét hordták el, ami az út építését zavarta. Ebből arra lehet következtetni, hogy az országútnak azt a szakaszát és a rajta lévő átereszt /Fekete tó/ az 1880-as években készítették. Arról nincs adat, hogy az 1809. évi nemesi felkelők használták volna a Sáncokat, csak annyit jegyeznek fel a történetírók, hogy „Mersénél /Vat és Ságnál / csatározások vannak." /52/

Június 9-én „… zászlótartó Novák, aki is a parancsolat szerint, mihelyst az ellenséget jönni látta Ostffyasszonyfától magát, Vátnak és Mersének visszahúzta a Marcal megé anélkül, hogy legkisebbet vesztett volna". /53/

Június 10-én „Szabó Mihály közember a sümegi lovasezredben… Vátnál főhadnagyának Mihalovics Lajosnak életét mentette azáltal, hogy a hátulról épen csapásra készülő franciát levágta." /54/

„A győri csata után nem találtattak, s így vagy elvesztek, vagy fogságba kerültek… Kelemen János Mersei… /55/

1848-ban Vidos József Vas megyei nemzetőr parancsnok a pákozdi csatavesztés után menekülő Jellasics csapataira azonban innen lövetett.

„Falu határában rögtönzött sáncokról visszaverte az ellenséget." /56/

Visszatérve a francia időkre, meg kell említeni, hogy a nemesi felkelés történetét, közte a Merse Belsővati és Karakói francia átkelést, és a Győri csata utáni visszavonulást, Jókai Mór is feldolgozta a Névtelen vár című regényében.

A Sáncot állítólag Vatnál átkelő, Napóleoni csatározások idején, Jenő francia alkirály által vezetett katonák fogadására építették. Az is tény, hogy a nemesi felkelők hiányos, sőt használhatatlan fegyverekkel voltak felszerelkezve, és János főherceg seregét hibásan kijelölt védőállásba helyezték el. A Győri csata emlékét Petőfi Sándor egyik verse is említi:
„Mikor emeltek… emlékszobrot a sok hős lábnak, mely ott úgy fűtott".

Homorúd

Az elnevezés magyarázatát nem tudni pontosan. Ha a homorú szóra gondolunk, tévedünk, mert ez a földnyelvben inkább domború, a két Marcal csatorna között kiemelkedő, hosszan elnyúló földhát.
Pesty Ferenc gyűjtésében ez áll róla:

„Belső Vattól Északnak Homorúd sziget, Kaszáló. Itt van egy hajdani sáncmaradvány. Két láb magas 1848-ban megújították, de nem használták. Homorúd szigeten volt egy akasztófa is, ahol elítéltettetek, kivégeztettek. 1863-ban, az itteni kanálisban talált harci eszközök igazolják, hogy itt hadiszállás lehetett. /Fúrók, hordók, bográcsok, ladik. /57/

Itzés rét

A Sánctól délnyugatra elterülő rétség, illetve részben tó, mert tőzeget termeltek ki a helyén. Ehhez a réthez is fűződik monda. A törökök kivonulásukkor itt rejtették el a kincseket, bivalybőrbe varrva. Ezt egy török üzente egy Belsővati ismerősének. Mikor a rét mellett mentek el, így szólt: „no, itt van az arany elásva". /58/
A monda szerint az arany minden hónapban tisztítja magát és Újhold után, második vasárnap kerül a földfelszínéhez közelebb. Külsővaton viszont úgy tudják, hogy csak hét évenként dobja fel magát az arany, és ilyenkor lehet megtalálni, de keresés, ásás közben nem szabad megszólalni, mert ha valaki megszólal, az arany ismét a mélybe süllyed. A hagyomány szerint

két Külsővati ember vállalkozott a kincs megkeresésére. Egy holdvilágos éjjelen ásni kezdték. Már mélyen járt az ásó, amikor valami kemény tárgyban megakadt. „Itt lesz a kincs"! Kiáltott fel az egyik…"mehetünk haza" szólt a másik. Azóta nem keresik az aranyat. /59/

Mise út, Mise híd

Mersevát egyházmegyeileg a Veszprém megyei püspökséghez, illetve a Külsővati plébániához tartozik. A katolikus hívők Külsővatra jártak templomba.
A rendes úton messze volt a templom, és az 1930-as években a réteken keresztül gyalogolva, és a Marcal főcsatornán kis hidat létesítettek, így az út felére csökkent. Ezt az utat nevezték Mise útnak, illetve a hidat Mise hídnak. A Marcal kiszélesítésekor ezt a hidat felszedték.

Nagy árok, Négy öles, Főcsatorna, Nagy Marcal

A köznyelvben inkább a Nagyárok szót használják. Tulajdonképpen ez a Marcal folyó. Az 1920-30-as években tiszta vizű folyó volt, csak árvíz idején „lett haragos" és néhol 1 km széles, hömpölygő piszkos vizű folyammá vált. Téli árvíz idején, a jég hátán korcsolyázva lehetett Merséről Külsővatra csúszkálni. A tavaszi, nyári árvíz egyes réteket vastagon meghordott homokkal, és ilyenkor ezeken a területeken egy-két évig nem volt szénatermés.

Sorok /Sarok/

A Főcsatorna és a Cinca patakocska összefolyásánál lévő háromszög alakú rétet nevezik így. Egyesek szerint valamikor épület is lehetett rajta, mert kőmaradványokat találtak a fű között.

Tüske

A Malomárok és a Nagyárok közötti rétség magasabban fekvő része, amelyen szántóföld is van. Nevét a réteken sűrűn előforduló „gilicetüskétől" kapta.

Zuggó

Tulajdonképpen egy zsilip a Cinca patakon. Az volt a rendeltetése, hogy az egymást keresztező Malomárok és Cinca víz állását szabályozza. De az 1930-as években elvesztette jelentőségét, mert a keresztezés helyett a Malomárok vizét a Cinca alatt készített beton mederben vezették át.

Malomrét, vagy Gálosrét

A Merseváti malomnál a két Marcal ág és az országút között elterülő mintegy hatholdnyi terület. A Gálos nevet azért kapta, mert egy időben a Külsővati Gálos Lajos bérelte. A rét valamikor a Káldy- féle Família birtokhoz tartozott és a Külsővati Keményné-é volt.

A rét magasabban fekvő részén ritkán lehetett szénát kaszálni. Ezen a területen fejlődött ki a Mersei játszótér. Itt indult meg a Mersei labdarúgás is az 1920-as évek második felében. A Mersei diákok összegyűjtve a környező települések diákjait, futball csapatot alakítottak, és a Celldömölki Sportegyesület labdarugó csapatát, a „CESE-ét, vagy Pápáról a „PFC" –ét /„PÖFÖCÖT"/ többször meghívták. A falu határában 1945 után létesített fűztelep termését ezen a réten tárolták, és tavasszal itt hántolták le a vesszőt. 1974 óta azonban már nem itt volt a fűzvessző tárolása és hantolása, hanem az út másik oldalán. A hetvenes években már kicsinek és korszerűtlennek bizonyult a Fűztelep. Kéréssel fordultak Gosztonyi elvtárshoz a Budapesti Erdőgazdasági-Fűz és Kosáripari Vállalat Merseváti Telepének létszámfejlesztési és szociális helyiségek építésének ügyében. A Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 20-25 fős létszámmal jóváhagyta az alábbi kikötéssel:

„Munkaviszonyt csak azokkal a női dolgozókkal létesíthet a Vállalat, akik ez ideig munkaviszonyban nem álltak, ill. tagsági viszonnyal nem rendelkeznek és a községből, munkavégzés céljából eljárni nem tudnak. Külön felhívom szíves figyelmeteket, hogy ebben a szellemben kell eljárni, mert ez összefüggésbe van a tervszerű munkaerő ellátás összes vonzatával. Külön megemlítem, hogy nem jöhetnek számításba azon Gyesen lévő asszonyok sem, akik már korábban Celldömölk üzemeiben, vagy másutt dolgoztak. Megkérlek, hogy a többi tanácsi vezetőt és a Merseváti telepvezetőt tájékoztatni szíveskedjél.

Celldömölk, 1977. május 17. Elvtársi üdvözlet: Dala József Hivatal elnöke"

A fent idézett levelet Dala József írta Mayer István elvtárs tanácselnök helyettesnek.

A bővítési és korszerűsítési engedély alapján építették meg a fűztelepet, mely jó néhány Merseváti embernek, sőt környékbelieknek is adott munkát. Az adott szociális épületnek köszönhetően 1986-ban öt évre megállapodást kötött az akkori fűztelep vezetője a Celldömölki Ruházati Ipari Szövetkezet vezetőjével, hogy Merseváton varrodát üzemeltessenek. Így helyben megoldódott jó néhány asszonynak a munkalehetőség. A szerződés lejárt 1991-ben, és a Fűztelep is megszűnt 1995-ben. Helyén volt, amikor nyílászárókat szereltek és gyártottak. Jelenleg kávézó, dohánybolt kozmetikai szalon működik.

Malomárok, vagy Vasvár-megye mellékcsatorna

Melyet az 1880-85-ös években ástak először Pál Dénes úr tervei szerint. Eredeti fenék szélessége egy öl, oldallejtői, pedig 1és ½-ed lejtésűek, vagyis a lent kb. 2 m széles meder fent a /fenéktől egy méter magasságban/ három méter széles. A mellékcsatorna elsődleges célja nem a malom árok hajtása, hanem az öntözés volt. Érdemes megemlíteni Török János szavait, hogy a mellékcsatornán 17 duzzasztó építése szükséges, mert ezekkel lehet a vízállást úgy szabályozni, hogy a víz az ártéri réteket is öntözze. A Marcal völgy szabályozását végző Marcal völgyi Vízi Társulat alakítását 1861-ben kezdték meg. Az alakuló gyűlés Pápán volt. Vas, Veszprém és Zala vármegyék küldöttei vettek részt. Az alapszabályokat Budán a Magyar Királyi Helytartótanács 1863. július 16-án hagyta jóvá. Szabályozási terv szerint nemcsak a Marcal völgy kiszárítása, hanem annak öntözése is egyúttal céloztatik. /60/
1945. után a főmeder szabályozása és a levezető árkok sokasága következtében a Malomárok szinte teljesen kiszáradt, és helyenként feltöltődött. A Mersei malomnak is csak a repedezett falai állnak.

Rengeti

Régen puszta, major a Kemenesszentmártoni határban van és ma mező részt jelent. Itt a török időkben még nádas, bozótos, erdős terület volt, és a nőket, gyerekeket is ide menekítették az ellenség elől. De a franciák itt jártakor /1809/ is ide menekültek a „fehérnépek". Az utolsó nemesi felkelés idején a francia seregek egy része Mersénél kelt át a Marcalon, míg egy délebbi sereg Karakónál, Pápánál egyesültek, úgy vonultak Győr alá, ahol megütköztek a nemesi felkelőkkel. A felkelőket a francia sereg szétszórta, de egyes részei a császári csapatokkal együtt nyugtalanították a franciák utánpótlását és a sebesülteket, szállító oszlopait. Ebből az időből erednek az ilyen elnevezések; Franciavágás, / település név/ francia futás kifejezést, pedig Merse és Kis-Cell közötti rajta ütéskor megfutamított franciákra értelmezik.

Nyel

A Cinca jobb partján a Malomárokkal való kereszteződésnél elterülő mélytalajú rétség, amelyen a régebbi időben, amíg a medreket nem szabályozták, csak zsombéktól-zsombékra lépve lehetett átkelni. Aki nem ismerte a járást és beletévedt, hamar elmerült. „Elnyelte a föld". /61/

Káposztás kertek

A Malomárok és a községből Kemenesmagasiba vezető mezei út között, közvetlenül a falu szélső háza /Ostorics ház/ mellett. A név elárulja, hogy elsősorban káposztát, zöldséget termelő kis parcellákról van szó.

Magasi út, Magasi híd

Az út földút, amely keresztülvezet a Cinca patakon, és az itt épült hídról van szó. 1945 előtt még ezen közlekedtek a Magasiba gyalogosok és szekerek. 1945 márciusában a hidat a németek lerombolták, azóta másik nem épült. Jelenleg Kemenesmagasiba csak Kemenesszentmárton –Vönöck útvonalon lehet eljutni.

Cinca /Czinca,/ Cincza patakocska

Sitke és Gérce között ered, nyugatról megkerülve éri el a Mersei határt és képezi a választó-vonalat Mersevát és Szentmárton között. Tulajdonképpen sekély medrű, mocsaras árok és árterület volt. 1872-ben alakult a Cinca Lecsapoló Társulat, de tényleges működését csak 1907-től számítják. Ma a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság hatáskörébe tartozik a Cinca és a Marcal főcsatorna és árterületeinek rendben tartása. A Cinca a Marcal főcsatornába folyik bele, illetve csak folydogál, mert nyaranként gyakran kiszárad.

Egyes fa

A Vidos birtok egy táblájának a közepén állt, egy hatalmas akácfa /1934/. Nevezetessége, hogy Vidos Józsefet, a Vas megyei nemzetőr parancsnokot 1849-ben ideiglenesen ide temették el, és sírja mellé ültettek egy akácfát. Vidos Józsefi 1805. április 18-án Kemenessömjénben született, a XIX. századi reform mozgalmak kimagasló Vas megyei alakja, a megye alispánja, és később nemzetőr parancsnoka volt. Az 1847-48-as Vas megye követe, személyes barátság fűzte grófi Széchenyi Istvánhoz, akivel különösen a selyemtenyésztésnek Vas Megyében való elterjesztésében fejtettek ki levelezést. Ebből az időből származik az eperfa ültetési mozgalom is. A XX. Század elején még az ország utak mentén megvoltak a szederfák. Vidos Józsefi nemzetőreivel Jellasics serege ellen harcolt a Dunántúlon, több helyen is. A szabadságharc hanyatlása idején bujdosnia kellett, így hosszabb

időt töltött gróf Zichy Lajos Somló hegyi pincéjében. 1849 augusztusában megbetegedett. Éva nevű testvére Mersére hozatta, és ápolása közben ő is megbetegedett, és 1849. augusztus 31-én mindketten meghaltak. 1852-ben az ideiglenesen a mezőben elhelyezett koporsóikat az 1851-ben elkészült családi kriptába helyezték el Merseváton. /62/

A II. Világháború utáni években, és az óta többször is feltörték koporsóikat. A Vidos család korunkban élt tagjai nem szereztek olyan érdemeket, vagy tekintélyt maguknak, mint elődeik, hogy a ma embere szívesen emlékezzék róluk. Annál inkább méltó erre Vidos József, akiről Széchenyi István így nyilatkozik egy hozzá írt levélben:

„Önnek a kevés szó is elég, Isten tartsa meg, és maradjon barátom, Széchenyi István". A levelet 1840. november 24-én írta Széchenyi a Vas-Sopron megyei szeder egylet megalakulása alkalmából. /63/

Szombathely X. kerületében, és ma már Merseváton is utcát neveztek el róla.

Kripta út a kriptával

Szinte a Vidos birtok közepén 1851-ben létesített családi kripta és a hozzá vezető út. Az út a Merseváti haranglábtól vezet a temetkezési helyhez. Itt helyezték el a család Kemenesmihályfai és Merseváti halottainak koporsóit.

Temető

A községtől régebben 600 m-re volt a Hímeskői út mentén. Ma azonban a falu a temetőhöz ért, mert 1965 után új utcasor keletkezett itt, a Hargita utca. A temetőben a legrégebbi síremlék Barcza Borbála síremléke, mely közel 180-190 éves. Ez a síremlék homokkőből készült. Az un. Temetőkereszt fából készült még a múlt században, rajta lemez Krisztussal. Csak a földben volt lábrész korhadt el, s ma két vendégláb közé szorítva a felső részt visszaállították. Népi műemlékként kell őrizni. A keresztet védő bádoglemez két végén a napot és a holdat jelképező, kb. 20 cm átmérőjű bádogkorong van. A régi kultikus ábrázolás szerint a nap a fénynek és az életnek, míg a hold a sötétségnek a jelképét jelentette. A bádogvédő lemez hajlatának legmagasabb pontján Krisztus, az allelujás zászlóval, mint az „Isten báránya" van ábrázolva. A temetőt 1945 után nagyobbították, új kerítéssel látták el, de a téglából készült bejárati kaput lebontották. Az új temető részben ravatalozót építettek, mert a régi csak deszkából készült. 1992-ben megtörtént a temető közvilágításának létrehozása, ravatalozó villanybekötése és hűtő üzembe helyezése.

A ravatalozó épülete kívülről

A ravatalozót az Önkormányzat felújította, új tető került az épületre, belső tatarozás folyamán a ravatalozóban teljes függönycsere történt, gyertyatartókat, új székeket helyezetek el 2004-2005-ben. Majd újabb felújítás keretében hozzá építetett az Önkormányzat egy esztétikus esőbeállót.

A temető fenntartását és üzemeltetését az önkormányzat képviselőtestülete saját maga látja el.

A temető rendeltetésszerű használatához szükséges építmények, közművek, egyéb tárgyi és infrastrukturális létesítmények, valamint zöldterületek karbantartása, felújítása és gondozása is önkormányzati feladat.

A ravatalozó belülről

Kalingya dűlő

A temetőtől északra fekvő földterületet jelzi. Egy része szántóföld, a másik részén fűztelep van. A monda szerint itt állott Kalingya Kata kastélya, amely a múlt században pusztult volna el. Kalingya Kata a török megszállás idejében élt. A törökök elől a Cinca nádasaiban keresett menedéket. Üldözés közben egy török a csónakba emelte Katát, aki a csónak fenekén talált kenyérrel úgy fejbe ütötte a törököt, hogy az a vízbe esett. A leányt Radó István, Szent-mártoni legény mentette ki. Kata egy kendőt is elvett a töröktől, és azt a Szent-mártoni templomnak ajándékozta. /64/

A kendő hollétéről ma már senki nem tud semmit.

Pesty gyűjtésében /1864/ „Kalingya nevű dűlő birtokos nőjéről, Kalingya Katáról kapta nevét. A jeles kastély elpusztult, 1852-ben akadt rá alapjára birtokosa. /65/

Hogy ez a kastély hol lehetett, ma senki sem tudja. 1964-ben, amikor a fűzvessző alá forgatták a földet, a traktor ekevasa római épület alapjait, téglát, cserepeket forgatott ki a földből. Később egy kb. 3x3m alapterületű helyiség fundamentuma is elő került. Ezeket a leleteket P. Bucz Teréz, a Savaria Múzeum régésze is megtekintette, és megállapította, hogy eredetiek a cserepek és téglák. Előfordulhat, hogy valami katonai őrállás vagy cserép és téglakészítő műhely lehetett itt. 1554-ben a Kemenesi járásban végzett nemesi összeírás szerint 198 egytelkes nemest írtak össze, és ezek között volt Mersén Kalanda Ferenc és Kalanda Mihály. De a Pallas Nagy Lexikon 1895. évi kiadásában talált adatok szerint Kalanda nevű veszprémi püspök is létezett 1204-ben. /66/

Tagút

Merseváttól nyugati irányban kiinduló út, az 1930-as évekig igen rossz földút volt.

A Radó majorokhoz, illetve Kemenessömjén felé vezetett. Az 1935-36-os években szilárd alapú úttá alakították át, és a Cinca völgyön átvezetve, leágazást építettek Szentmárton felé. A falutól kb. egy km-re volt egy kút ezen az úton. A kút két oldala kővel volt kirakva, ez volt a „bodon". Víz rendszerint csak ebben volt. Ma már nincs meg ez a kút, és a Tagút elnevezés is megszűnt, Szent-mártoni út lett a neve a közhasználatban.

Himeskő, vagy Hímeskü

A Tagút északi oldalán a falutól kb. 900 m-re elterülő, kissé emelkedettebb mező rész. A közhit szerint itt volt a régi Merse. Arról már volt szó, hogy Himeskő és Merse egy időben Külön faluk voltak. A templom azonban Himeskőn volt. Állítólag „vörös barátok „lakták.
Az 1920-as években még sok kő és tégla törmeléket találtak szántás után a földeken.
Közhit szerint a templomot a törökök pusztították el, ezt írások is igazolják.
Akkori birtokosa az Aczél /Achel/ család. 1470-ben Aczél tamás Himeskőn és Szentgyörgyön ad el részeket. 1480-ban, a magban szakadt János birtokát ugyan itt Rohodi /más adat szerint Bokodi/ Péternek adta a király. /67/

„1596-ban a törökök úgy garázdálkodtak Kemenesalján, hogy az egész vidéket felmentették az adófizetéstől.
1683-as nagy szárazság idején VII. 7-én keltek át a törökök a Marcal gázlóin, és Kemenesalján 40 falut hamvasztottak el.". /68/
Valószínűleg akkor pusztult el Himeskő is. Mivel Himeskő teljesen elpusztult, a megmaradt és elmenekült lakosság Mersén, Szent-mártonban és az az óta elpusztult Ughon telepedett le. Himeskő templomának romjait 1793-ban a Külsővati plébánia templomának építéséhez hordták el.
„Merse, ahol szintén nem volt templom, határában volt Himeskő település, virágzó katolikus templommal, melynek fundamentumát 1793-ban az új anyaegyház felépítéséhez hordták el."/69/
Himeskő dűlő. Itt falu volt a népmonda szerint, a török, midőn hazánkat pusztította, ez is elpusztult. Nagy gyümölcsfa bokrait 1844-ben pusztította el a tagosztály. Volt itt egy jeles templom is, romjai mutatják. /70/
Helytörténetileg indokolt lenne, hogy az ide vezető fentebb már említett Tagút mentén épült utcát Himeskő útnak, vagy utcának hívnák, még akkor is, ha korábban Hargita utcának nevezték el.

Nelli major, vagy Succki

A Tagút mentén létezett két házból álló major. A népnyelv Succkinak, a térkép Nelli majornak nevezte. 1945 után lebontották. A Succki név eredetét úgy magyarázzák, hogy az egyik ott

lakó cseléd asszony a macskáját a Sicc ki helyett Succkinak ejtette. Erről maradt rajt a név. /71/

Felső-Radómajor, vagy röviden Főső Major

Az 1857-es kataszteri térképen Radó halom, az 1883-84-es katonai térképen Radó major, az 1992-es felvételi térképen Felső-Radómajor. A Celldömölki út mentén, attól délre lévő másik Radó majort, Alsó- Radó majornak, vagy egyszerűen Alsó-Majornak hívták.

Pesty Frigyes szerint /1864/ a Felső-Majort Radó Dénes építette 1844-ben, és ő adta neki a Radó halom nevet. Korábban Juhászdombnak hívták. /72/

Az 1920-30-as években az uradalmi gazda, a magtárós, valamint négy család lakott itt. Az 1951-ben megalakult Kemenesszentmártoni Úttörő Termelőszövetkezetnek ez a major volt a magja. Innen terebélyesedett naggyá a Tsz, amelyhez akkor Kemenesszentmárton, Mersevát és Vönöck teljes határa, valamint Celldömölk és Kemenessömjén határának egy része tartozott.

Hottó

Ezen a néven, mint uradalmi tábla volt ismeretes. Valószínűleg ez a név Árpádkori települést takar.

Csánkinál találjuk:

„Pred. Holthó, Kiscell és Tokorcs táján kereshetjük a megye észak-keleti zugában, 1435-ben." /73/

Máshol a Hosszútóti család birtokai között szerepel /1516-ban/ többek között Merse és Holtó. Ebből a két település közelségére is lehet következtetni.

Ismét máshol ez áll:

„Hernáldmesteri cs. 1435-ben kapják a körös megyei Palicsnaszentpéteriek Zsigmond királytól: Hernádmesteri és Holtói másként Berhént pusztákat, mint néhai Hernádmesteri Benedek, illetve Holthói /másként Berénthi/ Anasztázia birtokát." /73/

A Vidos család 1810-ben írt birtok megosztási levelében azt olvassuk, hogy: Lajosnak osztódott, Holtó puszta, Szentmártonyi úton alul. /74/

A Vidos- féle osztozkodás /1810/ Holtót említi, Pesty Frigyes /1864/ pedig Berhenádi dűlőről beszél.

A fentiek szerint Berhénd /Berhenád/ és Holtó puszták azonosak lehettek, de dűlő névben Hottó alakban maradt meg. Nem lehetetlen, hogy éppen a Juhászdombon volt a Radó halom, vagyis a mai Felső-Radómajor helyén. A major az itteni vidék legmagasabb helyén van.

Eszterházy vasút

Celldömölkről Eszterházára /ma Fertőd/ vezető vasút vonal, amely nem a MÁV, hanem a GYESEV- hez tartozik. A vonal 1898-ban készült el, hosszas tárgyalások után. 1896. VII. 15-én Kis-Cellben a Városházán a Kis-Cell –Marcaltői helyi érdekű vasútvonal Kis-Cell Magasi vonalváltoztatásról tárgyaltak.
1897. II. 23-án a Fertő vidéki helyiérdekű vasútvonal közigazgatási pótbejáratását tárgyalták. /75/
A Kis-Cell Marcaltői vasútvonal nem valósult meg, de Celldömölk-Répcelak-Eszterháza-i /fertődi/ vonal igen. Ma is Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút igazgatóság kezelésében van.

Vönöcki út

Átszeli Merseváti határ nyugati részét. Az út Celldömölk keleti részén, a nemrég megszűnt Rózsamajornál /Gyarmati/ ágazik ki Celldömölk- Pápai útból és Vönöckön –Kenyerin-Beleden át Kapuvárra vezet.

GYESEV őrház, Bakterház

A Vönöcki út és a Celldömölk-Fertőd-i vasútvonal kereszteződésénél van. Naponta csak három-négy vonat halad el az épület előtt.

Petend /Felső, Alsó, Középső/

Uradalmi táblák elnevezése. A vasúton felül Felső, a vasút és a sömjéni út között Közép, a műút és a sömjéni elágazás közötti földek, pedig Alsó megkülönböztető jelzést kaptak.
Pesty Frigyes gyűjtéséből:
„Nemesdömölk és hozzája egy órányira fekvő Merse közt vannak Himeskő és Petend puszták. Ezek Sz. István alatt inkább villák lehettek. /76/
Egy másik forrás szerint:
„A Nemesdömölkön lakó Dömölki Gergely 1747-ben Nagy Ferenccel perlekedik a salamoni és petendi földek miatt.” /77/

Gyarmati tábla

Korábbi tulajdonosáról kapta a nevét.
A korábban már említett Rózsamajor az 1883-84. évi katonai térképen „Gyarmathy" majorként szerepel. Ez a major a Gyarmati tábla közelében volt. Amint olvashatjuk: „Petendnél és Holt tónál feltüntetett szomszéd Mayer úr és Gyarmatiné asszonyság."/78/

Akasztó dűlő

Uradalmi tábla, amelyet két oldalról akácfasor szegélyez, szántóföld. Nevét onnan kapta, hogy a múlt században valakit felakasztottak az egyik fára.
Pestynél:" Akasztó Domb-szántó. A múlt században fennálló akasztófáról." /79/

Második kűhíd /Kőhíd/

Kőhídnak mondják, pedig téglaboltozata áteresz. A második jelző azt jelenti, hogy van egy első „kűhíd" is. De ez is téglából készült áteresz, közel Merse község nyugati széléhez. Arra a célra szolgál, hogy az országúttól északra lévő alacsonyabb fekvésű földeken összegyűlt vizet átvezesse az út alatt.

Laci tag

Laky Laciról, Laky Antalról kapta az elnevezést. A Laky család leszármazottai 1914-ben már nem éltek a községben, de egy bolyongó, hóbortos, elméjében zavarodott tagjának állítólag Répcelakon volt lakása, de állandóan kóborolt. Mint afféle felelőtlen iskolás gyerek, de a többi gyerek állandóan csúfolta, kiabálta utána, hogy „Laci kész a köszörűvállú." Ilyenkor futni kellett előle. Rongyos ruhában, tarisznyával a nyakában, bottal a kezében és rendszerint mezítláb járt, kéregetett.
„Laci kész a köszörűvállú" mondás tulajdonképpen tőle ered.
Laky László Mersei lakos volt, de elitta a vagyonát és mindig lejjebb csúszott a lejtőn, majd elméjében megzavarodott, kóborló bolond lett belőle.

Postaút-országút

A Celldömölk-Pápa közti utat nevezték így régen. Az elnevezések magyarázat tulajdonképpen benne van a szavakban. Az utakat községi, megyei vagy törvényhatósági és állami utaknak osztályozták. Ez azt jelentette, hogy annak a közületnek kellett gondoskodni a fenntartásáról. A postaút, pedig az az út volt, amelyiken a „Kocsi posta" és a „Levélposta" járatok közlekedtek. De ettől függetlenül voltak még hivatalos állami lovas kocsi járatok, amelyeken csak hivatalos közegeket szállítottak. Természetesen az utak fenntartása, tisztítása közös feladat volt. Később az 1840-50-es években megindult a postajárat Szombathely, Sárvár, Pápa útvonalon is. Celldömölkön 1840-től volt postahivatal, Kisczel néven, 1848-1903-ig.

1871-ben indult meg a Győr, Szombathely vasútvonal. Az első időkben még nem volt meg a Vat, Merse megállóhely, csak Vináron és Kiscellben állt meg a vonat. A XIX. században már itt is megállt a vonat. A Külsővati és Mersei postát Kiscellben tették le. A Külsővati postás gyalogolt a két falu postájáért.

1908. augusztus 2-án alkotott községi szabályrendeletben szabályozták a postai küldemények teendőit:

„az elöljáróság fogadja fel. Kötelessége a postán érkező magánlevelek és küldeményeknek postán való átvétele és az illető feleknek a házhoz való kézbesítése." /80/

Hogy a posta hordás hosszadalmas és késedelmes útját megszüntessék, a Merseváti képviselő testület 1911. 1. 7-én kérelemmel fordult a soproni postaigazgatósághoz.

„a Külsővati postahivatal körletébe tartozó küldemények, levelek a Merseváti vasútállomáson adassanak le, illetve fel. Köztudomás szerint Mersevát vasútállomáson az összes közlekedő vonatok, gyors vonat kivételével megállnak. Így nem lesz akadálya a postai küldemények fel és leadásának." /81/

Így szólt az indoklás: a postaigazgatóság a kérelmet teljesítette, Merseváti vasútállomásról nem beszélhetünk, mert az Külsővat nevet viseli. Hamar rájöttek, hogy Külsővatról és Mersevátról van szó.

Pityervár, Nyög telep, Proletárházak

Így nevezték a község két utcáját, amelyeket az 1920-as, ill. a 30-as évek lakásépítő akciójának keretében az ún. Falusi Kislakás Építő Szövetség kölcsönéből építettek, a falu nyugati szélével határos szántóföldeken a két út között. /Tagút, Postaút/

Az első utcát először Vidos Mária utcának nevezték, ma Petőfi utca. A másik utca neve eredetileg Kossuth Lajos utca volt. Ezt az új telepet, mivel a mezőn építették fel, „Pityervárnak", s mivel abban az időben nehéz volt kifizetni a kölcsönszerződés részleteit, „Nyög telepnek nevezték". Érdekes, hogy Pityer névvel illettek egy uradalmi táblát is. Úgy látszott, hogy ebből a madárból sok volt a mezőn, vagy azt akarták jelezni, hogy ezek az már mezőben épültek. Leginkább zsellér és cseléd emberek építkeztek itt, ezért „Proletárházaknak" is nevezték.

Hótai és Hótai út

A Malomárok és a Nagyárok, vagy Főcsatorna között elterülő mezőrész /rét, legelő, szántó/. Árvizek idején nagy része víz alá került. A Hótai út a Malomárokkal párhuzamosan vezetett, de annak bal partján, míg a földek a másik parton voltak, szinte minden gazdának hidat kellett építeni, hogy a földjére rá tudjon menni. A Hótai név értelmezését nem ismerik. Bár sokan úgy magyarázták az 1930-as években, hogy hó tag, mert itt olvadt el legkésőbb a hó.

Disznópáskom, disznólegelő

Ide akkor hajtotta a kanász a „disznócsordát", Mersén így hívták a kondát, amikor a tarlókon, vetéseken, vagy a Hótai úton nem tudott legeltetni. 1921. szeptember 13-án közös legelők ügyében határoz a képviselő testület:
„Sertés legelő területre a községnek feltétlenül szüksége van. Marhalegelő nem érdeke az egész községnek" /82/
Úgy látszik, ezután létesítették a disznópáskomokat.
1884. augusztus 3-án disznólegeltetés ügyében így határozott a képviselő testület:
„minden birtokos köteles nyáron a tarlóját, télen a vetését disznókkal való legeltetésre átadni, de birkáknak nem szabad."/83/

Csornika

A Hótai mezőrész egy részét hívták így, leginkább rét. Nem ismeretes a név eredete, bár szláv nyelvben feketét jelent.

Vasút- Bakterház

A Celldömölk-Pápa közti vasútvonalnak, a Marcal-völgyön áthaladó része, ill. amellett lévő őrházról van szó. Hosszú ideig Kustyán nevezetű volt a „bakter". Az akkori vasútvonal építése a ma emberének is dicséretére válna. Különösen akkor, ha figyelembe vesszük azt, hogy a Marcal Völgyben öt km hosszú töltést kellett építeni, hat híddal, aluljáróval. A földet, talpfát, követ, síneket ökrös szekéren hordták, és nem voltak emelőgépeik, munkaerő annál inkább. A hidak, átereszek és más műtárgyak építését olasz iparosok, mérnökök irányították.

Mint ismeretes, Mersén, hogy a Marcal-híd építésénél olasz munkások arany pénzt találtak.

Az olasz munkások, hídépítők Mersén családoknál voltak elszállásolva. Az akkor épített első híd facölöpre épült, a zsombékos talajt, az árterületet csak így tudták áthidalni. A munkálatok során állítólag egy bivalybőrbe varrt aranypénz halom került felszínre. Eredményképpen az arannyal együtt az olasz munkások megszöktek, visszamentek hazájukba. /84/

A vasútvonalon a falu állomása először Mersevát volt, majd Vat-Merse lett belőle, és később kapta Külsővat nevet. A hagyomány szerint azért vették le a Merse nevet, mert a község nem volt hajlandó hozzájárulni az állomási rakodó építéséhez. Celldömölki rakodó állomás közelsége miatt nem volt érdeke a községnek, hogy hozzájáruljon az építéshez.

Cigányrét

A vasútvonaltól délre lévő rétség és árterület, tele volt nyárfával. Teknővájó cigányok az 1910-20-as években is visszajártak nyárfát vásárolni, ill. feldolgozni. Ilyenkor ideiglenes kunyhókat készítettek itt a helyszínen, abban laktak.

Az itt készített /teknő, falapát, lisztmerő stb./ elvitték, de a maradék forgácsot, szemetet itt hagyták. Valószínű ez a magyarázat a cigányrét elnevezésének. A nagy üzemi gazdálkodás és az általános vízszabályozás átalakította ezt a vidéket. Az 1960-as években nyárfasorokat, nyárfaerdőt telepítettek a vasúttól délre elterülő árterületen.

Fenék és Grófi lap

Belsővattól délre a Marcal Főcsatorna, az Adorjáni Malomárok és a vasútvonal közti mezőrészt nevezik Fenéknek. De vannak ennek a területnek kisebb rész elnevezései is. A terület egy része szántó, más része rét és zsombékos, csak ritkán járható terület. Az 1930-as

években egy ilyen területen kigyulladt a tőzeg és hónapokon átégett. Érdekes látvány lehetett, ahogyan a zsombékok a tűz következtében összeomlottak, szétestek.

A Fenék egy részét Grófi lapnak hívták. A tulajdonosnő, Keményné, másodszor egy elszegényedett grófhoz ment feleségül. A grófi hamarosan el is verte, vagyis eladta a földeket. Ezért hívták Grófi lapnak. /85/

A Fenék elnevezés arra emlékeztet, hogy a Marcal posványsága, amely valamikor feneketlen mocsár volt, az idők folyamán mind jobban kiszáradt. Különösen a 150-160 évvel ezelőtt megindított lecsapolási munkák változtatták meg a terepet. Ennek a területnek a megszilárdult része lett a „FENÉK". Ellentétben a Fenék déli részén meglévő Feneketlen tóval.

Feneketlen tó

Körülbelül egy holdnyi zsombékos, nádas, fűzfás mély terület, amelynek a közepén van tulajdonképpen a tó.

Ennek mélységét senki sem tudja, mert az alja még a víz alatt is süpped. Petrencehordó nyárssal /kb. 3-3,5 m hosszú/ már próbálták megmérni, de az sem ért el szilárd feneket.

A régi öregek szerint a múlt században jóval mélyebb volt a tó, monda szerint, jó pár bivalyt szekerestől el is nyelt. /86/

Egy 150-160 évvel korábban keltett feljegyzés élénken világít rá a Marcalok világára.

> „A Marcalnak vize folyása… egy feneketlen mocsár és olyan tulajdonságú,
> hogy még gyalog ember is a legszárazabb időben is nyakig bele süllyed." /87/

Bándi mező

A Feneketlen tó vidékének folytatásaként a vasúttól délre elterülő rétség. Legnagyobb része már Külsővati határ. Bánd elnevezésről már volt szó a Marcal tónál. Az idősebb emberek ma is úgy emlegetik Bánhalma-pusztát, mint Bánd. A Marcal vizek között létezett Belső Bánd és a Marcal-völgy jobb oldalán Külső Bánd. Ezek a török időkben pusztultak el. A mai Bánhalma, amely a Pápa Állami gazdaság gyümölcsös központja közelében voltak.

Adorjáni malomárok

A Marcal vizek keleti mellékcsatornája. Nevét Adorjánháza közelségéről kapta. A Vas és Veszprém megyei mellékcsatornák /Malomárok/ NAGY KAMOND határánál indulnak ki a Marcal főmedréből, egy-egy zsilipen keresztül engedik ki a Marcal vizét mindkettőbe. Ezek az árkok kb. 30 km után, újra visszatérnek a főmederbe. /88/

A Külsővati vasútállomás rendes úton messze volt, ezért a völgyön át Belsővatról kiindulva gyalogutat tiportak ki. A távolság felére csökkent. E gyalogút céljára az Adorjáni malomárkon keresztül bürüt létesítettek, két gerendát tettek át a csatornán, karfát szögeztek rá. Árvizek idején a gyalog út nem volt használható.

Erzsébet, Örzsébet domb

Az Erzsébet árokról már volt szó. Nevét Káldy Erzsébettől kapta. Azt a magasabb részt hívják Örzsébet dombnak, ahol a kastély kertje volt.

Kastil kert, Kastély kert

Belsővat dél-keleti folytatása, magasabban fekvő mezőrész. A XVI-XVII. Században a Káldy családnak volt itt kastélya. Káldy Péter Vas vármegye többszörös alispánja, Vat örökös földes ura élt a kastélyban. 1641. április 16-án tartotta esküvőjét Pápán. /89/

1687-ben halt meg. /90/

Fiú gyermeke nem volt, csak négy leánya. Birtoka öt ágra szakadt, mert Rebeka nevű lányát először Béri Balogh István vette feleségül. Ebből a házasságból született Béri Balogh Ádám kuruc generális is. Béri Balogh István özvegye Perneszi Gáspárhoz ment másodszor feleségül. Ezért említik az osztozkodási iratok Káldy Péter leszármazottjainak öt ágát. /91/

Káldy Péterről olvasható:

„Káldy Péter Zrínyi Péter hívei közé tartozott és 1672-ben a Vati szabadosokkal fegyvert akart fogni a császár ellen." /92/

1680-ban Vati kastélyában Káldy Péter tett tanúvallomást Szenczi Fekete István és Kemenesaljai zendülés ügyében." /93/

A Káldy birtok öt ágra szakadván még sokáig együtt maradt. Később a földek tovább aprózódtak, és csak vámszedési jog és a Pórszalóki malom jövedelméből osztoztak közösen. Ezt a birtok közösséget nevezték „Famíliának".

A família végleg 1902-ben szűnt meg, vagyis ekkor lett vége a vámszedésnek. Az 1856-os kataszteri térképen a Merseváti határban nagy területeket jelölnek ezzel a szóval: Família birtok. Ez nagyjából egyezet a Koltai Vidos család birtokával. A Káldy kastély kapuja felett volt az a kőtábla, amelyik jelenleg Külsővaton, a plébánia épületének udvar felőli részén van.

Szintén a Káldy birtokról származik az a pad, amely a Külsővati Zrínyi Miklós Általános Iskola udvarán található.

Béri Balogh Ádám emlékét Belsővattai kapcsolatban ma már nem ismerik Merseváton, de a Külsővatiak jobban kihasználták a régi írásokban előforduló „Vath" szót, mert 1959-ben a

tanácsházán emléktáblát helyeztek el, melynek áthelyezéséről már volt szó. Lehetséges, hogy az a „Vath", ahol sokszor tartózkodott Béri Balogh Ádám, Belsővat volt, hiszen itt lakott a nagyapja, Káldy Péter.

A Káldyak emlékét a mondákon kívül a Mersei temetőben még ma is álló síremlék őrzi, mely a „Tekintetes Káldy Pálné Barcza Borbála" feliratot tartalmazza.

A monda emlékét őrző sír

Nagyhíd, Marcal híd

A híd bal parti pillérénél olyan nagy volt a víz sodra, hogy mély gödröt ásott, míg a jobb parti meder részén kavicsot és homokot halmozott fel. Nyáron, alacsony vízállás idején szekérrel hordták fel innen a sódert, föhenyet és homokot. A gyerekek fürdője a hídtól kb. 100 m-re volt. Ettől a fürdőhelytől még délebbre volt a forgó, vagyis a medernek egy olyan nagyon mély része, amelyben körbe járt a víz, örvénylett, kevesen mertek belemenni, fürödni.

Malomhíd, Malom árok

A Malom árok itteni szakasza 1885-ben készült el. A híd készítését 1885. július 29-én vállalta el Koch Miksa győri ácsmester, és öt hónap múlva a fából készített hidat /dec. 3./ át is adták. /94/

Ez a híd többszöri javítással ugyan, de 1933-ig megvolt, amikor betonhídra cserélték át. A háború alatt épen maradt, de nem sokáig, mert már készült az új út és híd. Az eredeti hídépítési költségeit a Família birtokosok fizették, mert a vámszedés is őket illette meg a hidakon, és a

malom építésére a jogot ők kapták. A malom helyének kijelölése és terveinek elkészítése Török János társulati mérnök irányelvei szerint történt. A malomépítési tervek 1887. július 8-ig Merse községben a bíróházánál közszemlére lettek kitéve.

1887. július 1-én Vidos Kálmán Kiscelli főszolgabíró kiadta az ideiglenes építési engedélyt. /95/

A malom e század elején Farkas Ignác tulajdona volt, és 1949-ig a Farkas család üzemeltett.

Ezen a néven nem emlegetik őket, csak „vizes mónárék"-nak nevezték a családot. A víz hozam ingadozása miatt a malom állandó üzemben tarásához nem volt elegendő, ezért az 1920-as években nyersolaj meghajtású motorral is hajtatták a hengereket. A malmok államosítása után itt is megszűnt az őrlés és darálás. A malommal kapcsolatban térjünk vissza a már említett öntözési problémákhoz. Török János társulati mérnök szerint, a vadvíz csatorna, amely a malmot a csatorna bal partján kiindulva veszi körbe, építése és tisztítása a malomtól délre 200 öl távolságig a malom tulajdonosokat terheli. A Vizi társulat erre a célra pénzt nem adott, s miután a Török hangsúlyozza, hogy a „főcél az öntözés, a víznek ipari célra használása csak mellékes." /96/

Félő, hogy csatornázás folytán száraz időben a Főcsatorna ki fog száradni és kigyepesedik a fenék, amely felfogja az iszapot és töltődik a meder.

Ennek megakadályozása céljából, a Marcal Zala megyei szakaszán „források nyittassanak, ily források vizeivel a Marcal vizét meglehetne szaporítani.

Kokas utca, Malom utcának is nevezték régen

Öt házból álló zsákutca. Zsellérek, vasutasok építették a házakat még 1910 előtt. Több Nagy József is van a faluban, ezért az itt lakót, Kokas Nagy Józsefnek, vagy dolláros Nagy Józsefnek hívták. Ugyan is egy ideig Amerikában dolgozott még 1910 előtt, és onnan hozott pénzen építette a házát.

Felső, Főső utca /csúf nevén disznó.../

A régi Mersének két utcája volt, Alsó és Felső utca. Az utóbbi azért kapta a csúfnevet, mert reggelenként a kanász összeszedte a disznókat és ebben az utcában járt utoljára, és a 300-400 disznó ezt az utcát piszkította össze legjobban.

Kertészek kertje

A fenti utcában 1925 előtt volt egy nagy kertészkert, amelyben Kovács József és családja kertészkedett, de őket sem hívták nevükön. Mindenki csak Kovács kertészék, vagy kertész

bácsinak hívta. A telken lévő ház egy régi nemesi kúria, az utcasortól 50 m-re, beljebb volt a kertben. Erről beszélik, hogy a múlt századi tulajdonosa, Vidos Antal, még életében elkészítette koporsóját, amelyet a ház boltíves, félig nyitott széles folyosón helyezett el, és ebéd után befeküdt pihenni, sőt ilyen helyzetben még a pipájára is rágyújtott. /97/
Ha valaki ilyenkor ment be, és nem tudta különös szokását, és meglátta a koporsóban szundító embert, aki köszönéskor vagy a lépések hallatán megmozdult, úgy elszaladt, hogy többet nem is ment oda. 1945 márciusában harcok voltak itt, Mersén is, és egy gyújtóbomba úgy telibe találta a ház istállóját, hogy minden egyszerre égett. Pont a felszabadulás napján. /98/

Savanyóház, vagy Sörház / Bajcsy Zs. u. 9./

A monda szerint a ház valamikor Sörház volt. A ház első szobája helyén voltak a sörkemencék. A vakolat alatt a fal tele van szögekkel. Többször előfordult, hogy a földes szoba talaja helyenként megsüllyedt. A szomszédban lakott vak házaspár, ha elment a ház előtt, mindig mondta, hogy kong a föld, valami üreg van alatta. Állítólag a ház kamrájából indult ki egy alagút, amely a szomszéd házba vezetett át, és azon keresztül menekültek a betyárok. Savanyó Jóska, mikor erre járt, a mellette lévő házban szállt meg. Nagy mulatozásokat szokott csapni. A Savanyó ház, Savanyó János nevű korábbi gazdájának jobb kezét még 1910 előtt levágta a cséplőgép dobja. A néphit szerint Isten büntetését látta a balesetben, mert vasárnap dolgozott.

Orbán gödrök

Gödrök közepén, mint egy szigeten állt az Orbán család háza. Eredetileg a háztelek nem volt sziget, itt volt a falu vége. A ház körüli földek alatt kavics és homok volt, ezt kibányászták és nagy mélyedés keletkezett, tele gödrökkel, földhányásokkal. Esős időben a víz tavat képezett. 1945 előtt libaúsztató és libalegelő volt, télen a befagyott jégen gyerekek csúszkáltak. A gödröket az Orbán családról nevezték el. Jelenleg játszótér van a helyén, melyet
2005. augusztus 20-i falunapon vehették birtokukba a gyerekek. A játszóteret Mersevát Község Önkormányzata önerőből építette, mindenben megfelel az uniós követelményeknek.

Orbán –gödrök gyerekjátékokkal 1985-ben

Az Orbán – gödrök 2005-ben

Faiskola

Kettő is volt: gyümölcsfaiskola, és szederfa iskola. A gyümölcsfaiskola a jelenlegi tanácsház és orvosi rendelő helyén volt. A szederfaiskola az Orbán gödrök nyugati szélén. Létre hozásukat a múlt század második felében törvény írta elő. A cél az volt, hogy a falusi lakosság helyben megkaphassa a gyümölcsfacsemetéket. 1875. IV. 4-én a képviselő testületi közgyűlésen Horváth Mihály tanító a faiskolák kezelését évi 10 forintért vállalta el. A magokat a község tartozott megrendelni. /99/

A szederfaiskolák létesítését az 1848-ban megindult selyemtenyésztési mozgalom indította el. Széchenyi István a már említett Vidos Józsefet kérte fel a Vas-Sopron megyei Szeder egylet vezetőségi tagjának.

Egy hozzáírt levélben:

„Tisztelt barátom, különös Jóakaróm! Ide mellékelve küldöm pótlólag a selyemről írt kis közleményhez járó függeléket." /100/

A faiskolák kérdése a múlt század második felében állandó téma volt a képviselő testületi gyűléseken, mert az előírt 600 négyszögölt sohasem tudta a község biztosítani.

Harangláb Mersén

Bajcsy Zsilinszky Utca nyugati végén (már nincs ott)

Harangláb Belsővaton

Ady Endre téren 1980-ban lebontották, és az új Római Katolikus templomhoz vitték.

Háromszáz évvel ezelőtt már létezett harangláb. Az 1968. évi Canonica Visitatio szerint: mindkét községben harangláb van. Az 1817. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint, pedig a katolikusokkal közös haranglábjuk van. /101/

A Belsővati harangláb kereszttel (Kelemen családdal kapcsolatos)

1858-ban harangot és haranglábat cseréltek. A régi harangot eladták, és összegyűjtöttek hozzá 214 forint 14 krajcárt. A harangok és haranglábak 223 forint 2 krajcárba kerültek. /102/
Ezeket a haranglábakat 1918 tavaszán háborús célok felhasználása végett elvitték.

Mária szobor

Az iskolával szemben, a műút mellett. Felállítási ideje 1905., amikor a képviselő testület tárgyalta a Mária szobor felállításának helyét, és véghatározatban kimondta, hogy:
„Mária szobornak az Erzsébet fák közt leendő elhelyezését megengedi és e célra a község tulajdonát képező utca teret a Római Katolikus Hit községnek, átengedi." /103/

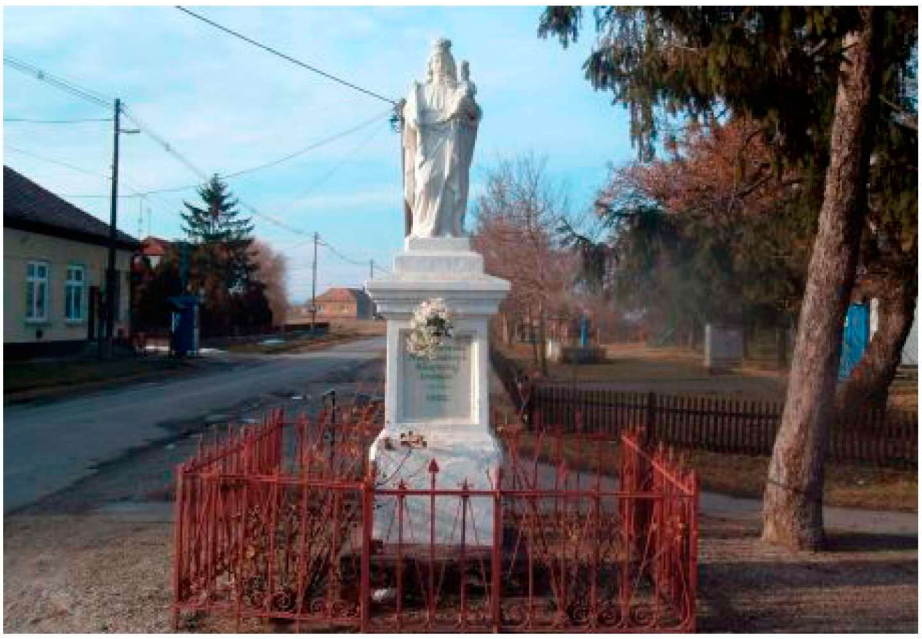

Mária – szobor

A szobor felirata a talapzaton lévő márványtáblán:
„Magyarország Nagyasszonya, könyörögj érettünk 1905."
Készítette: Kondor Kiscell

Mersei kő kereszt (Kelemen családdal kapcsolatos)

Belsővaton már a múlt században állt egy fakereszt, rajta Krisztus szoborral. Tetején ívben hajló bádog védőlemezzel, amelyen fent, középen sugaras szentségtartó alakú díszítmény van. A bádogív végein, a keresztfa fekvő végeinél jobbról napkorongot, balról a holdat ábrázoló kör alakú lemez van. A régi kultikus ábrázolásban a nap mindig a fényt, a születést, az életet, a hold az éjszakát, az élet végét, ill. a halált jelképezte.

A Merseváti kereszt

A keresztet 1843-ban a Pálfy család állíttatta. A monda szerint 1868-72 között a keresztfa valamilyen oknál fogva kidőlt, és a Pálfy család házának falához volt támasztva.

1872. szeptember13-án a „Szentkereszt felmagasztalásának előestéjén" Belsővat felett sötét felhő vonult át, és olyan nagy vihar keletkezett, hogy a villámcsapásoktól majdnem minden ház leégett. Ebből a viharból csodával határos módon menekült meg Kelemen József, aki egy ledőlt tűzfal alól épségben került elő. Megmenekülése tiszteletére hálából Mersei házának kertjében fakeresztet készítetett. A Belsővati keresztet Pálfy János és Pálfy Ágoston megújítva visszahelyeztette a régi helyére. /104/

Kelemen József által a múlt században készített fakeresztet 1923-ban egy másik utód, Kelemen József kőkeresztre cseréltette. Elhelyezése a Kelemen ház kertjének kerítésében, az országút mellett van.

Felirata: Isten dicsőségére emeltette Kelemen József és családja 1923.

Készítője: Kondor Celldömölk

Az 1920-30-as években, nagyböjtben ehhez a kereszthez jártak ki esténként a katolikus hívek, és egy előimádkozó asszony vezetésével a rózsafüzér imádságot mondták el.

Kelemen gödrök

A jelenlegi község közepén közterület volt, de a múlt században még a község széleként e térképen „Oede" pusztaság volt. Szintén az agyag, kavics és homokbányászás folytán keletkezett. E század elején kendert áztattak benne. A monda szerint egy asszony, Nagyboldog asszony napján, augusztus 15-én, akarta a korábban beáztatott kendert kiszedni, és ekkor vette észre, hogy a víz piros lett. Megijedt, azt hitte, hogy a víz „vérré változott", és hogy a víz azért változott vérré, mert ő ünnepnapon akarta kiszedni. Hamarosan el is vándorolt a községből, nevére nem is emlékeznek.

A már említett Orbán gödrök vizét magas vízállás esetén az országút alatt átvezetve a Kelemen gödrökön áteresztették le a Malomárokba. Az elnevezést a Kelemen családtól kapta, mert az ő házuk, kertjük szomszédos a gödörrel.

Tikszer, Csali kocsma

Hivatalosan ezt az utcát a múlt században Alsó /oósó/ utcának hívták. Ez az Országút utcája. A múlt század közepén csak néhány ház állt még. Celldömölk felől jövet az első ház volt a Csali kocsma. 1850-52-ben építette Kemény Dénes. Főleg a Monarchia fennállásának idején, de még az 1920-as években is a tojás és baromfiszedő tyúkászok ide szoktak beállni szekereikkel. Ezek zöme ausztriai kereskedő, akiket a faluban „hienceknek" neveztek, vándorutakon szedték össze az árut. Embereikkel körüljárátták a falut, és „Áuszi-Áuszi-Csibeáuszi" kiáltásokkal adták a lakosság tudtára, hogy itt vannak, és vigyék az eladni valójukat a Csali kocsmába. Ezért nevezték el ezt az utcát Tikszernek.

Vidos kastély, kúria, Vidos József

„A kúriát a Nagyalásonyi Barcza család emeltette 1750 körül barokk stílusban, építése Barcza István nevéhez fűződik. A család egyes ágai az 1754-55-ös nemesi összeírás idején Fejér, Heves, Vas, Veszprém és Zala vármegyékben éltek. Barcza Istvánról fiára szállt az épület. Barcza Jánostól idősebb lánya, Eszter és férje, Koltai Vidos (III.) Zsigmond örökölte a kúriát, így a Koltai Vidos család tulajdonába került a rezidencia, amelynek a közeli Kemenesmihályfán voltak birtokai s kúriái." (Katafai – Németh Józsefi Vas megye kastélyai

és kúriái) Itt született Vidos (II.) József, aki 1848-ban országgyűlési képviselő és Vas vármegye alispánja volt, majd a szabadságharcban nemzetőrként harcolt.

Vidos József

Vidos 1849-ben, kolerában hunyt el, holttestét titokban temették el Mersevát határában „két keresztút találkozásánál, egy öreg akácfa tövében", a Bach-korszakban még az őrnagy nyughelyét is titkolni kellett. Vidos (II.) József bátyja, Vidos (I.) Dániel 1851-ben egy kriptát emeltetett a település határában, és titokban oda vitték át az őrnagy holttestét. A XIX. sz. harmadik negyedében két bejárati rizalitot építtetett a kúria elé, amelyek romantikus stílusú díszítést kaptak. Az alispán halála után idősebb fia, Benjamin örökölte a Mersei kúriát és birtokot, míg fiatalabb fia, (III.) József a Kemenesmihályfai uradalom és rezidenciák tulajdonosa lett. Vidos Benjamin 1921-ben hunyt el, ekkor fia, Vidos (II.) Dániel örökölte az épületet, aki takarékos huszárhadnagy, johanista lovag és kormányfőtanácsos volt, valamint a helyi közéletben és az evangélikus egyház vezetésében jelentős szerepet töltött be. Vidos 1928-ban kibővíttette a kúriát, a hátsó homlokzatához két szárnyat kapcsoltak. A bővítés után az északi oldalszárnyon helyezték el a konyhát, míg a déli oldalszárnyban a kártya- és dohányzószoba volt. A főszárnyban az ebédlő, a nagyszoba és hat lakószoba kapott helyet, a biedermeier bútorokkal berendezett helyiségeket cserépkályhákkal fűtötték. A kúria melletti melléképületben raktár, sütőkonyha, mosókonyha és néhány kiszolgáló helyiség kapott helyet. Kastélynak hívták, de valójában nem volt az, csak kis kúria, amely egy alig gondozott parkban és gyümölcsös kertben volt. A kastély telke téglakerítéssel volt körülvéve. A házat 1945-be

kisajátították, eléggé meggondolatlanul, lebontatta az akkori vezetőség. A községben nem akadt vállalkozó, aki elbontsa az épületet, alsóságiak vállalták és elvitték a bontáskor keletkezett anyag felét, másik felét a falu béliek hordták el. A község szegényebb lett egy épülettel. A település határában ma is áll a Vidos család sírkápolnája, amely alatt kripta húzódik.

A Vidos Család Káldy Péter, Barcza nevű vőjének benősülésekor került Mersére. Tagjai több száz holdon gazdálkodtak, járási és megyei tisztviselők kerültek ki közülük. Kiemelkedő egyéniség, Vidos József, akiről már volt szó.

Barcza- Káldy-Vidos-Pálffy-kúria (az épület jellege műemlék)

Káldy – kúria (2006)

Merse falu földesurai a XVII. században a hosszú Tóthi Hosszútóthy, a FELSŐ KÁLDI Káldy, a mező szegedi Szegedy és a Koltai famíliák voltak, a kúriát építtető Nagyalásonyi Barcza család a XVIII. század elején szerzett földbirtokot a településen. A család első írásos említése 1544-ben egy vármegyei nemesi összeírásban történt, ekkor a nemesi előnevet adó Nagyalásonyban élt a família Bálint és Gergely nevű tagja. A családot az 1754-55-ős összeíráson már Vas vármegyei birtokosként említik. „Barcza István 1750 körül emeltette a família első kúriáját a településen-amelyet a II. világháború után lebontottak, míg e kúria felépítése fia, Barcza János nevéhez köthető. A népies jellegű klasszicizáló késő barokk stílusú kúria felépítése a homlokzaton ma is látható évszám tanúsága szerint 1792-ben történt. Ezt az újabb kúriát Barcza Jánostól fiatalabb lánya, Borbála és férje örökölte, míg a régebbi idősebb

lányára, Koltai Vidos (III.) Zsigmondné Barcza Eszterre szállt. Az ALSÓ KÁLDI Káldy család tagjait V. István király emelte 1272-ben az országos nemesek közé a csehek elleni háborúban tanúsított vitézségükért, magát a Káldy nevet első ízben Egyed használta 1310-ben. Káldy Pál 1797-ben Vas vármegye nemesi felkelő hadnagya volt, 1798-ban kötött házasságot Barcza Borbálával. A földbirtokos 1829-ben bekövetkezett halála után minden bizonnyal 1826-ban elhunyt idősebb Zsuzsanna nevű lányának férjére, Koltai Vidos Imrére szállt az épület. Később Vidos Kornéliát említik a kúria tulajdonosának. A XIX. század végén átalakították a rezidenciát, a XX. Században, pedig egy új szobával bővítették, amely jelentősen megbontja a homlokzat összképét. Az 1920-as években az udvari homlokzaton húzódó klasszicizáló tornácot befalazták, az új falban ablakokat és ajtókat helyeztek el. A Pálffy család tulajdonába Vidos Kornélia házassága révén kerülhetett az épület, amely 1945 után is a Pálffy család tulajdonában maradt." (Virág Zsolt: Magyar Kastélylexikon) Napjainkban lakóházként használt épületet kisebb kert övezi. A kúria udvarában lévő gazdasági épület alatt boltozatos pince húzódik.

Cziráky hársfái

Az iskola előtti út mentén és a kastélykert körül lévő hársfákról van szó. 1924-ben „követválasztás" volt, és a járás egyik képviselő jelöltje gróf Cziráky György, Kenyeri földbirtokos volt. Ellenjelöltként lépett fel. A korteskedés idején minden jelölt megtartotta a maga, ígérgetésekkel tele program beszédét. Mint ilyenkor szokásos, a választó polgárok és a községi elöljáróság is előállt a maga ügyes-bajos dolgaival. Az elöljáróság, de lehet, hogy Vidos Dániel is a község fásításához facsemetéket kért a gróftól, aki, a szavazatok elnyerése érdekében, küldött is kiültetésre alkalmas hársfa csemetéket. Nagy részük 80 év alatt szép fává fejlődött, de az útépítés miatt egy részüket kiszedték. A Bajcsy utcában, a harangláb körül még találunk néhány hársfát. /105/

Jégverem /Gyégverem/

Kettő is volt. Az egyik a Vidos kertben a községé, a másik Belsővaton, Linzer Mihály vendéglője udvarán. Télen, ha folyók befagytak, minden házból egy embernek menni kellett jeget vágni. A községi jégvermet ilyenkor töltötték fel jéggel. Rendelet írta elő, hogy egész évben kell jégnek lenni. /egészségügyi, hűtési célokra/

Ányósi kastély

A Vidos kert országúti oldalán állt ez a 2-3 szobából álló ház, amely a család korábbi lakása volt. Később az Ányas Lászlóhoz feleségül ment Vidos Máriáé lett és így kapta az „Ányósi" nevet. A ház mellett volt egy magtár, nevezetessége az volt, hogy az 1920-30-as években itt szokták tartani az őszi táncmulatságokat.

Kovácsműhely és községi mérleg

A műhely előtt volt a hídmérleg, és a kovácsmester kezelte. A községi kovács fontos személy a falu életében. Mezőgazdasági vasmunkákat végzett. A szekerek, kocsik vasalása, lovak patkolása stb. az ő feladata volt. A kovácsműhelyben sokan megfordultak, jó beszélgető hely ez a falusi ember számára. Az 1920-30-as években Takács János volt a kovácsmester, de gyermekeit senki nem nevezte vezeték nevén, hanem Kovács Ferinek, Kovács Linának hívták. A közös gazdálkodásra való áttérés után a kovácsműhely megszűnt, lakóházak épültek a helyén. Utolsó községi kovács, Boros József volt. De megszűnt a községi hídmérleg is.

Belsővati falurész

Tulajdonképpen egy magasabban fekvő, valamikor szigetnek is nevezett földháton épült, 14-15 házból álló település. Nagy szerepet játszott, mert mint a Marcal-völgy Vas megyei átkelő helye, vámszedőhely, és mivel Pápa Sárvár között fele útján van, Stáció is volt.

A falu rész közepén majdnem derékszögben fordul az út észak felé. Ebben a kanyarban három ház fontos szerepet játszott a múltban. A vámházat az 1950-es években lebontották. Az utolsó vámos Nagy Kálmán volt 1902-ben.

A linzer /Egry/ vendéglő ma már csak lakóház. A Kis Kálmán /Horváth Lajos /háza csak a múlt században volt vendéglő. Velük szemben a vámház úgy volt építve, hogy 2 m-rel kijjebb volt a szomszéd háztól, és észak és nyugat felé volt az ablaka. Nyugati sarkán a sorompó oszlopa az 1920-as években is meg volt. „L" alakú, félig nyitott bolthajtásos belső folyosója, gádor volt. Istálló épületei az út mentén voltak.

A járókelőknek, marhahajcsároknak, kocsi és levélpostának útvonala erre vezetett át a Marcal-völgyön. Ausztria felé irányuló marha kivitelnek is fontos útvonala volt.

A „hajcsárok" rendszerint megpihentek. Sok mendemonda él foszlányiban, hogy hajcsárokat ütöttek le, és elvették a pénzüket.

A betyároknak is egyik átjáró útvonal volt ez az út. A Bakonyból, Belsővaton át, a Cseren /Kemeneshát/ lévő Királykúti erdőbe vezetett az útjuk, majd onnan Ostffyasszonyfa határában

lévő Ragyogó csárdánál keltek át a Rábán. Ezt az útvonalat azért szerették a betyárok, mert szinte végig réteken, nádasokon és erdőn közlekedhettek. /106/

A Kis Kálmán házának falaiban a monda szerint befalazott ember csontvázára is akadtak. Az út kiegyenesítésével Belsővatot elkerüli minden forgalom és a csend világa fog ráborulni, mert a műútról csak ők fognak ki és bejárni.

Községháza /régi/

A Malom előtti köztéren volt, a „Vadárok" partján. Több célra is szolgált. Volt benne tanácskozó terem, tűzoltószertár, itt tárolták Szent Mihály lovát és a halál keresztet, mert abban az időben csak deszka hullaház volt. A ravatalozót 1950 után építették. Volt egy átvonuló szoba is, amely a csendőr-járőrök pihenő helyéül szolgált. Szülésznő is lakott benne. A ház előtti udvaron volt egy kuglipálya is. Búcsúk alkalmával itt a szabadban rendezték a táncmulatságot. A rendszerváltás után 1992-től néhány évig a községháza épületében fagyizó, presszó, itallerakat, használtruha üzlet működött.

2001-ben Szabó Csaba és testvére, Szabó Zoltán szikvíz üzemet nyitottak, „CSABA-SZÍKVÍZ" néven, amely a mai napig üzemel, de már egy új helyen, a Dózsa utcában. A község rendezvényeit támogatják saját készítésű szódájukkal. Jelenleg (2016) az épületben fodrászüzlet és kozmetikai szalon van. Az előbbit Marsainé Gulyás Marianna, az utóbbit Horváth Barbara üzemelteti.

Régi Községháza (ma fodrász- üzlet és kozmetikai szalon)

Önkormányzat

Mint már tudjuk, Vas megyében Mersevát Karakóval együtt elsőként szabadult fel 1945. március 26-án. Az élet a lakosság egyéni dolgainak rendezésével indult meg. A megyei, járási közigazgatás csak a háború befejezése után indulhatott meg.

Merseváton a Celldömölki Járási Főjegyzői Hivatal utasítása alapján az önigazgatási szervek megválasztására 1945. június első napjaiban került sor. A megindult községi élet, az országos eseményekhez hasonlóan gyors változásokon ment át. Az írások és szemtanúk elbeszélései szerint a háború alatt és azt követő kialakulatlan időszakban a lakosság reális józanságát mindig megőrizte. A háborús károkat felszámolták, a leégett, lerombolt házakat újjáépítették és mindenki hozzálátott a maga elvei szerint jövőjének építéséhez. Az 1957 után megindult új változások eredményeképpen, ha nehéz szívvel is, de 1959-ben Mersevát dolgozó parasztjai is a közös gazdálkodás útjára léptek. Az azóta eltelt ötven-ötvenöt év átalakította falu életét, életvitelét. Mersevát község közigazgatásilag 1966-tól Vönöck községhez tartozott, egészen a rendszerváltásig. Merseváton kirendeltség, Tanácstagi csoport működött.

A rendszerváltás előtti ciklusban, (1985 októberétől 1990 júniusáig) Mersevát Társközség Elöljáróságként működött Vönöck székhellyel.

Mersevát elöljárója: Nagy Imre, Petőfi u. lakos volt.

Tagjai között voltak: Vargyai Emil, Vargyainé Fodor Hajnalka, Szalai Endre, Borsits György, Dénes Árpád.

Magyarország Önkormányzati rendszere 1984-ig háromszintű volt, a jelenleg működő községek és városok közé beékelődtek a járások. Ma Magyarország önkormányzati rendszere kétszintű. A települési és területi önkormányzatokat összefoglalóan helyi önkormányzatoknak nevezzük. A helyi önkormányzatok rendszerváltozás utáni elvi alapjait az Alkotmány 1990. augusztus 9-én kihirdetett módosítása fektette le. A helyi önkormányzat önként ellátandó feladatait a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségétől függően maga határozza meg. A helyi önkormányzati autonómia népképviseleti szerve a képviselő testület. Tagjait az állampolgárok választják. A Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltak szerint végzi feladatát a képviselő testület.

1989-90-ben a szocializmus összeomlásával, a rendszerváltás mellett a társadalomszerkezet alakulását alapvetően meghatározta, hogy a szocializmus egyenlőségelvű társadalom volt, azaz benne a magántulajdont minimálisra korlátozták, az állami tulajdont, pedig mint közösségi tulajdont, csaknem kizárólagossá tették. A rendszerváltozásnak pozitív és negatív hatásai is

voltak. Az 1990 nyarán elfogadott /LXV. törvény/ hatályon kívül helyezte a Tanácstörvényt, és létrehozta a helyi önkormányzatokat.

Mersevát 1990-91-ben még Vönöck és Kemenesszentmárton községek önkormányzataival működött együtt. Bevételeik, kiadásaik közösek voltak, üléseiket Vönöckön tartották. A vagyonmegosztással kapcsolatos határozati javaslatban a három község önkormányzati testületi gyűlésen határozott, majd megegyezés szerint osztoztak a vagyonon. 1990-1994 között, amíg az Idősek Klubja átadása meg nem történt, a Művelődési Házhoz tartozó melléképületben működött az akkori hivatal, ott zajlott az ügyfélfogadás is.

1991-ben Mersevát Község Önkormányzata már önállóan működött, január 21-én megállapodást kötöttek a Celldömölk Város Képviselőtestületével a körjegyzőségi feladatok ellátásáról, mely szerint, Mersevát Község Képviselőtestülete és Celldömölk Város Képviselőtestülete az igazgatási feladatok ellátására körjegyzőséget alakít és tart fenn, Celldömölk székhellyel, Merseváton kihelyezett ügyfélfogadással, jegyzői fogadóórával.

A Község Önkormányzata megalakulásakor célul tűzte ki, hogy a község fejlődjön, gyarapodjék. Ehhez minden segítséget meg kap a lakosság részéről is, mert ha társadalmi munkáról van szó, jön a lakosság és teszi a dolgát. Ahhoz, hogy látványosan fejlődjék településünk, beruházásokra, fejlesztésekre van szükség. Mind ezt önerőből egyik település sem képes megoldani. Ezek megvalósítása érdekében meg kell ragadni minden pályázati lehetőséget, még akkor is, ha némi önerőre van szükség. Folyamatos pályázási lehetőségeket kihasználva nagyon sok minden valósulhat meg településünkön.

A körjegyzői feladatokat Baranyai Attiláné Dr. látta el nyugdíjazásáig. Majd Farkas Gábor a Celldömölki Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője vette át feladatokat, mely 2012-ben alakult, Celldömölk, Mesteri, Mersevát, Nemeskocs, Ostffyasszonyfa és Csönge községek összefogásával. 2014-ben azonban Csönge község kilépett a közös hivatalból és maradt a felsorolt öt településtársulásban. A folyamatosan változó jogszabályok, ill. törvényeknek megfelelve, Kormányablakokat, Kormányhivatalokat hoztak létre országos és megyei szinten. Ekkor alakult meg a Vas Megyei Kormányhivatal Celldömölki Járási Hivatala is. Községünkben kihelyezett ügyfélfogadást tart.

Ügyfélfogadások időpontjai:

Kedd: 8-11 óráig (szociális és egyéb ügyek)

Szerda: 8-11 óráig (járási hivatal)

Csütörtök: 8-11 óráig (pénzügyi)

Péntek: 8-11 óráig (szociális és egyéb ügyek)

Jegyzői fogadóórára – igény szerint – a hónap utolsó keddjén kerül sor Merseváton, de Celldömölki hivatalban továbbra is szívesen fogadja a Merseváti lakosokat is, akik élnek is a lehetőséggel és problémájuk felmerülésekor igyekeznek azt lerendezni.
A Titkárság 2007-től vette át az ügyintézéssel, ügyfélfogadással, testületi munkával kapcsolatos feladatokat, de ezen túl továbbra is végzi az oktatással, közművelődéssel, sporttal, egészségüggyel és a személyzeti munkával kapcsolatos ügyeket.

Az önkormányzat köznevelési feladatát, az óvodai ellátást a most is önálló intézményként működő egy csoportos, 25 férőhelyes óvoda biztosítja.

A közművelődési feladatellátásnak az Önkormányzat a Művelődési Ház és Könyvtár szakfeladaton történő működtetésével tesz eleget.
A közművelődés terén fontos szerepet töltenek be a civil közösségek tevékenységükkel. A Sportegyesület labdarúgó szakosztályt működtet.

Az egész országra jellemző eufórikus hangulat a választások során a községre is jellemző volt. Az emberek felszabadultan várták a következményeket, a választásokon nagy számban részt vettek, és bíztak abban, hogy az önálló önkormányzattal, sokkal inkább a helyi problémákra tudnak koncentrálni.
A község akkori és jelenlegi testülete fontos feladatának tekinti a falufejlődését, biztonságát. 1990-ben elkészült az Emlékmű, mely építését megelőzően Emlékmű bizottság jött létre (1989-ben). Tagjai az 1980-ban alakult Hazafias Népfront Bizottságból az alábbi személyek voltak: Gombási Károly, volt az elnöke, tagjai Vargyai Emil, az akkori Hazafias Népfront elnöke, Mayer István, Csillag Ferenc, Nagy Imre és Bokán Árpádné voltak, akiknek feladatuk volt kiválasztani az emlékmű formáját. Több településen körül néztek, míg egyszer csak sikerült kiválasztani a község számára a legmegfelelőbb emlékművet. A terveket Zágorhidi Czigány Csaba, a vasvári Költségvetési Üzem tervezője készítette. Az Emlékmű létesítése teljesen közadakozásból valósult meg, és az I. és II. világháborúban elesett katonák tiszteletére állíttatta a lakosság. Ünnepélyes átadása 1990 júniusában volt. 2005-ben az új térkövet és az új zászlótartókat már az Önkormányzat készíttetette.

Az emlékmű átadása

1991-ben megtörtént a Dózsa utcában a csapadékvíz elvezetése.

1992-ben Belsővaton az Önkormányzat által tervezett útépítés is megvalósult.

1992-ben megalakult a Polgárőrség 26 fővel a lakosság közbiztonsága érdekében, sajnos 1995-96-ban megszűnt.

1992-ben mindkét egyházközösség anyagi támogatást kapott, elsősorban a faluképet is javító feladatok elvégzéséhez, ill. padok elhelyezésére.

1992-ben az önkormányzat sikeres pályázatot nyújtott be Idősek Klubja építésére, mely beruházás 1993-ra elkészült az önkormányzat sajáterejéből és pályázati pénzből. Átadása októberben megtörtént, itt kapott helyet 1994-től a Polgármesteri Hivatal is.

1994-ben benevezett a község a Településtisztasági Versenybe, hogy lehetőségeihez mérten felkészüljön a honfoglalás 1100 éves évfordulójára. Ez a verseny megyei szintű volt, és büszkék voltak, hogy második helyezést ért el a község. Az oklevél a Polgármesteri Hivatalban díszeleg. Ebben az évben került átadásra a sertésátvevő is, mely már nem működik. 1994 augusztusában már tervezik a községben a gázhálózat kiépítését. A beruházás 1995 novemberében átadásra került.

A gyönyörű faluház után nem sokkal újabb jelentős létesítményt, gázvezetéket avattak. 17 és fél millió forint, a lakosság támogatása, az ÉGÁZ, a Szombathelyi Tervezési és Épületkivitelező Kft. és a celldömölki KEMÉLYÉP összehangolt munkája kellett ahhoz, hogy az elhatározásból december 2-án reális valóság legyen. Ekkor került sor a faluban az ünnepélyes gázgyújtásra. Valójában a lakások egy részében és néhány közintézményben már november 11-e óta gázzal fűtenek. A falu lakossága és önkormányzata minden elismerést

megérdemel az áldozatvállalásért. Nem véletlenül mondta avatóbeszédében Szabó Lajos, a térség országgyűlési képviselője, hogy ez a falu mindig példája volt a közös tenni akarásnak, a szebb és a jobb keresésének Az ünnepség kulturális műsorában ügyesen szerepeltek a kis általános iskolások, és nagy sikere volt a helyi népdalkörnek, a gázépítésről szóló csasztuskájukkal, melyet az énekkarosok és vezetőjük írtak, és a szövege a következő:

Gáz- avató-nóta egy ismert népdal dallamára

Merseváti, Merseváti rakott utca,
Gázcsövekkel, gázcsövekkel van kirakva.
Hogyha végig megyek rajta,
Attól félek, letörik a cipőm sarka.

Augusztusban megérkeztek a brigádok.
Árkot ástak, csövet húztak a munkások.
Daru forgott jobbra-balra,
Biciklimmel tekeregtem erre-arra.

Azt sem tudom, hova menjek, merre tartsak,
Hogy végül az udvarunkba bejuthassak.
Polgármester megígérte,
Ne féljetek, itt lesz a gáz novemberre

Elmúltak már a novemberi mindenszentek.
Elmentek már a brigádok, HÁL' ISTENNEK.
Egész falu lesi-várja
Mikor lesz a gázvezeték átadása?

Itt van babám, eljött a nap megérkezett.
ISTEN áldja a sok-sok dolgos kezet.
Nem kell már a szenet rakni,
Mégis tudsz a lakásodba melegedni.

1995-ben az Önkormányzat a Kemenesaljai Mezőgazdasági Termelőszövetkezettől futballpálya kialakítás céljából területet vásárol, majd a régi pálya helyén később telkeket alakít ki.

A telefonhálózat és kábel TV kiépítése és üzembe helyezése 1996-ban történt.
1996-ban pályázatot nyújtott be az Önkormányzat iskolabusz vásárlására, melyet 1997-ben megvásárolt, és 2003-ban eladta.
1996-ban Emlékparkot hoztak létre az Iskola és a Gondozási Központ közötti téren, ahol a Merseváti Vöröskereszt emléktáblát helyezett el, és fát ültetett.
Mersevát Község Önkormányzatának Képviselőtestülete határozatot hozott, hogy Kulturális Közalapítványt létesít a Polgári törvénykönyv rendelkezései alapján az alábbiak szerint:

Közalapítvány neve:

MERSEVÁTÉRT KULTURÁLIS és KÖZALAPÍTVÁNY

Célja:

Új közösségi információs és tele szolgálati központ létesítése és működtetése
Érdekképviseleti programok megszervezése
Nyitott profilú kis közösségi információs és telekommunikációs szolgáltatások létrehozása és segítése.

-Helyi civil szerveződések támogatása
-Kapcsolat-tartás Merseváthoz kötődőkkel
-Kulturális és oktatási tevékenységek támogatása
-Nemzetközi kapcsolatok kiépítése.

A Közalapítvány kezelője: a Közalapítvány Kuratóriuma, mely öt főből áll:
Elnöke: Csillag Krisztián Mersevát, Petőfi u. 26. sz. alatti lakos
Titkára: Orbán Gábor Mersevát, Kossuth u. 8. sz. alatti lakos
Tagjai: Kovács Imréné, Mersevát Dózsa u. 11. sz. alatti lakos.
Kovács Jenő, Szombathely, Vajdahunyad u. 11. sz. alatti lakos.
Szabó Sándor, Mersevát, Dózsa u. 10. sz. alatti lakos.
A Kuratórium tagjai a tevékenységüket díjazás nélkül végezték.
Alakulás ideje: 1998. december 16.
Majd amilyen gyorsan megalakult, olyan hamar meg is szűnt a folyamatos jogszabályi változások miatt. Szervezett szemétszállítás 2000-től megoldott a községben, melyet rendeletben határoz meg a testület. A rendelet célja azoknak a települési szilárd hulladék összegyűjtésével, elszállításával és ártalommentes elhelyezésével kapcsolatos helyi

szabályoknak a megállapítása, amelyek biztosítják a község köztisztaságával összefüggő feladatok eredményes végrehajtását.

Ebben az évben nagyszabású ünnepséget támogatott az Önkormányzat. A katolikus templom 20. évfordulója alkalmából július 15-én ünnepséget szervezett az egyházközösség, melyre dr. Paskai László bíborost várták. Az államalapítás millenniumára készülve Vas megye települései, falvai és városai nemzeti örökségünk megőrzését és megújítását vállaló programmal csatlakoznak a nemzet, a magyarság kiemelkedő ünnepéhez. Dr. Boros Imre PHARE ügyeket felügyelő tárca nélküli miniszter millenniumi zászlót adományozott Mersevát lakóinak. A község nevében Csillag Albert polgármester vette át a kormány ajándékát, 2000. augusztus 20-i falunapon. A millenniumi zászlóra Szabóné Nagy Henriette zászlóanya, pedagógus, a helyi énekkar vezetője kötötte fel az első szalagot.

Millenniumi zászlóátadás

Az ünnepség keretében az Emlékparkban az a felállított kopjafa került leleplezésre, amit az államalapítás ezredik évfordulójának tiszteletére Hérincs János fafaragó, Merseváti lakos készített, a fiatalok pedig ünnepi táncot mutattak be.

A közvilágítást 2002-ben korszerűsítette és újította fel az önkormányzat.
2002. augusztus 19-i Falunap keretében Faluzászlót és címert avattunk. Az ünnepségen jelen volt Markó Péter, a Vas Megyei Közgyűlés elnöke.

Faluzászló- és címeravatási ünnepség

Mersevát címerét a XIX. századi pecsét alapján, Feiszt György és Kamper László grafikái alapján készítették. A helyi címer és zászló alapításáról és használatuk rendjéről Mersevát Község Önkormányzatának Képviselőtestülete rendeletet alkotott, melyben meghatározta a település történelmi múltjára utaló díszítő szimbólumok: a címer és zászló használatának rendjét.

A címer leírása:

Kék színű dobor pajzsban ezüst hullámpólya mögött, zöld talajból, három arany búzakalász növekszik, tőlük jobbra, hegyével felfelé mutató ezüst ekevas, balra ezüst csoroszlya lebeg.

A szimbólumok jelentése:

A községi képviselőtestület megtartotta középkori földművelésből élő jobbágyközségek által használt ekevas, csoroszlya és búzakalász szimbólumot, melyet a címerben a Marcal folyót jelképező ezüst hullámpólyával egészítettek ki.

A községi zászló:

A 200 x 300 cm-es zászlólap arannyal és kékkel vágott fekvő téglalap, közepén a község címerével.

Ebben az évben esztétikus utcanév táblák kerültek kihelyezésre, így az idelátogatók könnyebben tájékozódnak.

Mersevát Község Önkormányzata 2004-ben csatlakozott a Celldömölki Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulásához.

A Társulás tevékenységi köréhez tartozik:

A kistérség településeinek fejlesztése, egyes közoktatási intézmények fenntartásával összefüggő feladatok közös ellátása.(fejlesztő felkészítés és logopédiai ellátás, egészségügyi alapellátás keretében központi háziorvosi ügyelet stb.).

Mersevát Község Önkormányzatának képviselőtestülete a Nyugat-Balaton és Zala folyó Medence Nagytérség Települési Szilárd Hulladékai Kezelésének Korszerű Megoldására Létrehozott Önkormányzati Társuláshoz 2004-ben csatlakozott. Időközben megtörtént a régi szemétlerakó re kultiválása is. A feladatok maradtak, de a név megváltozott. Az új név: ZALAISPA Hulladékgazdálkodási Társulás, Zalaegerszeg központtal, de a feladatok további elvégzése ugyan úgy történik.

Az önkormányzat további beruházásai:

2004-2005-ben teljesen felújította az önkormányzat a ravatalozó épületét kívül-belül.

2005-ben a volt iskola épületéből alakította ki az új Polgármesteri Hivatalt, amely ismét költözik, de most már remélhetőleg végleges.

2006-ban megtörtént a Művelődési Ház és Könyvtár teljes felújítása.

2007-re a község legnagyobb beruházási terve, a szennyvíztisztító és –csatornahálózat kiépítése volt az Önkormányzat célja, mely beruházás egyik része, a csatornaépítés már elkezdődött.

A tervek megvalósítása csak pályázat útján valósulhatott meg, mert az önkormányzat önerőből ezt nem tudta véghezvinni. A csatornahálózat kiépítéshez a lakosság 2003-ban megalakította a Marcal- Völgyi Vizi-Közmű Társulatot. A Társulat elnöke: Szabó Sándor, aki társadalmi megbízatásban, díjazás nélkül végzi a feladatokat. A Társulat számlájára havonta fizeti a lakosság a hozzájárulást, havi 1520 Ft-ot. Ami lakásonként 145 920 Ft hozzájárulást jelent.

A szennyvíztisztító ünnepélyes átadására 2007-es Falunapon került sor, melyre ismét születetett egy csasztuska a Népdalkör vezetője és tagjainak tollából.

Csatorna- avató-nóta Fáj a fának, ha a fejsze bevágja…. című dal dallamára

A Marcal partján, Mersevát határában
Szennyvíztisztítót avatunk mindnyájan.
Nagydolog ez az egész közösségnek,
Így segítünk a jó öreg Földnek.

Környezetünk tisztasága a célunk,
Ezért aztán aláástuk a falunk.
Tiszta vizet engedünk a szabadba,
Hogy továbbra is úszhassunk a Marcalba.

A képviselők éveken át küszködtek.
Ne kérdezd, hány ősz hajszálba került ez.
De a fejlődésnek mindig van ára.
Évekig csekkel fűtunk a postára.

A természet hálát ad majd minékünk.
Talán egy-két évvel tovább élhetünk.
Életünk is kényelmessé fog válni,
Nem kell a derítőt szivattyúztatni.

Büszkén nézünk új létesítményünkre,
Mert az épült az itt élők kedvére.
Igaz, ha fordul a szélnek járása,
Érezni azt Celldömölk határába'.

A polgármester beszélje meg a széllel,
Hogy ne legyen szag Merseváton éjjel!
Így irigyelhetik majd a falunkat,
Örömünkben nyithatjuk a csapunkat.

A"Települési Önkormányzati belterületi közutak felújításának, korszerűsítésének támogatása" című pályázati felhívásra a Bajcsy Zs. –Rákóczi utcák burkolat felújítására nyújtott be pályázatot az Önkormányzat, melynek összköltsége 14 566 920 Ft volt, 7 000 000 Ft támogatást kért, de forrás hiány miatt elutasításra került. A pályázathoz szükséges önerő kiegészítéséhez a Vas Megyei Önkormányzat Közgyűléséhez nyújtott be 5 000 000 Ft támogatási igényt, amelyből 2 165 714 Ft-ot ítélt meg a közgyűlés. A támogatásról a pályázat sikertelensége miatt le kellett mondani.

A Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács által meghirdetett *önkormányzati fejlesztések támogatása területi kötöttség nélkül (CÉDE)* című pályázati felhívás keretében nyújtott be projektet a Községi Óvoda felújítása céljával. A program megvalósításához a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács 1 070 859 Ft támogatást nyújtott a 1 427 812 Ft összköltségű projekthez. A pályázat megvalósításához szükséges 356 953 Ft összegű önerő csökkentése érdekében a Vas Megyei Önkormányzat Közgyűlése által meghirdetett „2009. évi a települési önkormányzatok fejlesztési pályázatainak önerő kiegészítését szolgáló támogatás" elnyerésére nyújtott be pályázatot szintén az Önkormányzat, amely alapján 200 000 Ft-tal sikerült csökkenteni a költségvetésben biztosított saját forrás mértékét.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében a Nyugat-Dunántúli Operatív Program Közoktatási infrastruktúra fejlesztése című pályázati felhívásra nyújtott be pályázatot az Önkormányzat a Községi Óvoda felújítására. A pályázat 30 720 000 Ft-os összköltségéhez 27 648 000 Ft támogatást igényelt. A projekt megvalósítását a Bíráló Bizottság nem támogatta.

Településünk helyi szennyvízkezelésének megoldására még 2006 februárjában nyújtott be pályázatát az Önkormányzat. 2008 évben még ennek a beruházásnak a megvalósítása folyt, ami olyan anyagi terhet rótt az Önkormányzatra, hogy a fentieken túl újabb pályázatot nem tudott felvállalni. A Falunap rendezvényeihez is nyújtott be pályázatot a Művészeti és Szabad Művelődési alapítványhoz, de sajnos nem nyertünk.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtása keretében meghirdetett pályázati célterületekre három pályázatot nyújtott be az Önkormányzat 2011 évben a helyi civil szervezetekkel, amelyek mindegyike befogadásra került.

Rendezvényszervezés és térségi kapcsolatok fejlesztése célterületre a Merseváti Sportegyesület nyújtott be pályázatot a Falunapi program megvalósítására, mindösszesen 248 920 Ft összköltséggel, amelyből a támogatási igény 100%.

A Sportolási feltételek javítása célterületre ismét a Merseváti Sportegyesület új fűnyíró traktor beszerzésére nyújtott be pályázatot 100%-os támogatási igénnyel 975 800 Ft tervezett ráfordítással.
A Közbiztonsági és Tűzvédelem fejlesztése célterületre Mersevát Község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete nyújtott be pályázatot új vízszivattyú beszerzésére 182 700 Ft,100%-os támogatási igénnyel.
A Környezet és Energia Operatív Program keretén belül az Ivóvízminőség javítása tárgyú pályázat keretében 4 522 000 Ft támogatásban részesült Mersevát-Külsővat települések ivóvízminőség javítása című pályázathoz szükséges 798 000 Ft saját forrást
(nettó összköltség 15%-a) a Belügyminisztériumhoz benyújtott EU Önerő Alap pályázat alapján elnyert 798 000 Ft összegű támogatásból finanszírozhatja.

A Föld-művelődésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által az Új Magyarország Fejlesztési Program Keretében meghirdetett „Vidéki rendezvények, falunapok szervezése" című pályázati felhívásra nyújtott be pályázatot az Önkormányzat a 2009. augusztus 22-én megrendezett Falunap lebonyolítására. A fellépők díjazására és a rendezvény megszervezésére 500 000 Ft támogatást sikerült elnyerni.
A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtása keretében meghirdetett pályázati célterületekre három pályázatot nyújtott be a helyi civilszervezetekkel közösen az alábbiak szerint:
Rendezvényszervezés és térségi kapcsolatok fejlesztése célterület keretében a Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesületet nyújtott be pályázatot a Képviselőtestület felkérése alapján a 2010. évben tervezett falunap megrendezésére. A pályázat teljes összköltsége bruttó 1 068 750 Ft, amely egyben az igényelt támogatás összege is mivel a pályázat a maximálisan igényelhető támogatás mértékéig 100 % a támogatási intenzitás.

A Sportolási feltételek javítása célterületre a Képviselőtestület határozata szerint a Merseváti Sportegyesület nyújtott be pályázatot a Sportpálya fejlesztése céljával. A pályázat teljes összköltsége bruttó 1 338 000 Ft, amely 100 %-os mértékű támogatás miatt megegyezik az igényelt támogatás összegével.
A Közbiztonság és tűzvédelem fejlesztése célterületre szintén a Képviselőtestület döntése alapján Mersevát Község Önkéntes Tűzoltó Egyesületének pályázata került beküldésre Közlekedésbiztonság javítása (sebességkorlátozó táblák elhelyezése) céllal. A fejlesztés

tervezett összköltsége 1 937 500 Ft, amelyhez a maximálisan igényelhető 1 466 850 Ft támogatási igény került betervezésre.

A Környezet és Energia Operatív Program keretén belül az Ivóvízminőség – javítása tárgyú pályázat keretében 4 522 000 Ft támogatásban részesült Mersevát - Külsővat települések ivóvízminőség javítása című pályázathoz szükséges 798 000 Ft saját forrást (nettó összköltség 15 %-a) a Belügyminisztériumhoz benyújtott EU Önerő Alap pályázat alapján elnyert 798 000 Ft összegű támogatásból finanszírozhatjuk.
Falumegújításra és –fejlesztésre igénybe vehető támogatás jogcím keretében 2012 novemberében benyújtott pályázat támogatásáról 2013 júniusában kapta meg az Önkormányzat a támogató határozatot. A program keretében kerül sor a ravatalozó bővítésére, az I. világháborús emlékpark kerítésének átépítésére és a parkberendezés cseréjére bővítésére, a Polgármesteri Hivatal és a Posta külső homlokzatának felújítására illetve a Művelődési Ház kerítése fémelemeinek cseréjére.

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtása keretében meghirdetett pályázati célterületekre három projektjavaslatot nyújtott be az Önkormányzat 2013. évben a 2013. illetve a 2014. évi Falunapra valamint a Merseváti Sportegyesület eszközfejlesztésére. A Ság hegy LEADER Egyesület mindhárom javaslat megvalósítását támogatta, azonban források kimerülése miatt nem kerülhetett sor a támogatási kérelem benyújtására.
A vidéki gazdaság és a lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztésére 1869 e Ft támogatási igénnyel nyújtott be pályázatot az Önkormányzat a Művelődési Ház és sportöltöző felújítására, de mivel a kérelem beküldésének időpontjában a Falumegújításra és –fejlesztésre elnyert támogatás elszámolására nem került benyújtásra a záró kifizetési kérelem a pályázat bírálatára nem kerülhetett sor.

Falumegújításra és –fejlesztésre elnyert EMVA támogatás felhasználásával megvalósult a ravatalozó bővítése, az I. világháborús emlékpark kerítésének átépítése és a parkberendezés cseréje bővítése, a Polgármesteri Hivatal és a Posta külső homlokzatának felújítása illetve a Művelődési Ház kerítése fémelemeinek cseréje. A támogatás elszámolására 2 kifizetési kérelmet nyújtott be községünk Képviselő testülete, amelyek alapján elfogadott költségek szerint 4 021 837 Ft támogatással sikerült elszámolni.

A Környezet és Energia Operatív Programon belül Ivóvízminőség – javítása tárgyú pályázati felhívás keretében megvalósult Mersevát-Külsővat települések ivóvízminőség javítása pályázat sikeresen megvalósult. A benyújtott 5 kifizetési kérelem alapján összesen 89 935 199 Ft KEOP támogatással sikerült elszámolni, és az önerő finanszírozására 9 992 801 Ft támogatást vett igénybe a két település a Belügyminisztérium által kezelt EU Önerő Alapból. Erről részletesen majd a Víztorony-ivóvíztisztító fejezet alatt olvashatnak.

A Belügyminisztérium által meghirdetett „Közbiztonság fejlesztése tárgyú pályázatra a köztéri kamerarendszer kiépítése céllal nyújtott be pályázatot községünk bruttó 3 823 722 Ft összköltséggel 100 %-os támogatási aránnyal. A pályázat forráshiány miatt elutasításra került

Szintén a belügyminisztérium által meghirdetett kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztésének, felújításának támogatására nyújtott be pályázatot a testület bruttó 5 137 994 Ft összköltséggel, amelyhez 4 110 394 Ft támogatási igényelt az Óvoda tetőszerkezetének felújítására.

Mersevát Község Önkormányzatának Képviselő-testülete pályázatot nyújtott be az Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2015.) című pályázati felhívásra a Merseváti Óvoda felújítása címmel.

A képviselő-testület a tervezett bruttó 5 944 597 Ft összköltség 5 %-nak megfelelő 297 230 Ft összegű saját forrást az éves költségvetésében biztosított.

A képviselő-testület pályázatot nyújtott be az Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2015.) című pályázati felhívásra a Kossuth Lajos (100 hrsz.), Rákóczi (248/1 hrsz.) utcák és Ady tér (273 hrsz.) felújítása címmel, ahol a tervezett bruttó 15 348 204 Ft összköltség 15 %-nak megfelelő 2 302 231 Ft összegű saját forrást az éves költségvetésében biztosította.

Az óvoda felújítására is pályáztak, de azt a jogosultság hiánya miatt vissza kellett vonni.

A Művelődési Ház és Könyvtár külső szigetelésére, vakolására, színezésére az érdekeltségnövelő pályázaton szeretett volna támogatáshoz jutni az Önkormányzat, de sajnos nem sikerült.

Az Önkormányzat a Vidékfejlesztési Program (2014-2020) keretében kiírt pályázati felhívásra vontatott GR ÉDER, önjáró fűnyíró és Stilh motoros fűrész vásárlására, valamint térfigyelő kamera kialakítására tervezte beadni pályázatait, amennyiben a kiírások megtörténnek.

Települési csapadékvíz elvezetés

Igényelt támogatás 185 631 825 Ft

1956-os emlékprogram

elnyert támogatás 899 999 Ft biztosított saját forrás 100 000 Ft

Járda felújítása a Kossuth és Rákóczi utcákban nem részesült támogatásban.

Sportpark kialakítására benyújtott kérelem nem nyert támogatást.

Pályázati pénzből valósult meg a beomlott 2-es számú ivóvízkút fúrása is, melyet a Belügyminisztérium Vis maior keretből, közel 20 millió Ft-tal támogatta. 2017-re készül el az új kút, amely két település ivóvíz ellátását biztosítja. (Mersevát és Külsővat)

Utak, járdák felújítására, a Sportöltöző teljes átalakítására, beadott pályázat elbírálása a község számára nem volt kedvező, elutasították.

Terület és Településfejlesztési Operatív Program címmel kiírt pályázat kedvező elbírálásban részesült. A Merse Idősek Klubja 84 500 000 Ft, az Óvoda 50 000 000 Ft támogatásban részesült, melynek köszönhetően megvalósulhat az energetikai és fűtéskorszerűsítés, víz és villanyhálózati is. A munkálatokat 2017-2018-ban hajtják végre. Konzorciumi tagként veszünk részt a Sporthorgász Egyesületek Vas megyei szövetsége által beadott „Horgászturisztikai fejlesztések a Vasi Vizeken" pályázaton, melynek sikere alapján a Tőzegtó környéke is megújulna.

Jelentkeztünk egy 150 m^2-es szabadtéri sportpark megépítésére is.

Néhány pályázat elbírálása áthúzódik 2017-es évre.

A fent felsorolt pályázatokból és azok eredményéből is látszik, hogy mennyit tesz az Önkormányzat községünkért.

Mersevát Község Képviselő Testülete a felsorolt pályázatokon kívül még számos, kisebb-nagyobb pályázatot nyújtott be, amelyet nem soroltam fel. Azt gondolom, hogy a fentiekből elég jól látszik az, amit megfogadott a testület megalakulásakor, és igyekszik mindent megtenni településünkért.

Elkészült a Településrendezési Terv is, amely alapján a községben építési telkek kialakítása valósult meg, új utcákat nyitott az Önkormányzat.

Mersevát Község Önkormányzata elsősorban azokat a fiatalokat, akik új lakást építettek, vagy átalakították a házukat, vissza nem térítendő támogatásban részesítette, majd a jogszabályi változások miatt meg kellett szűntetni. Az új szociális jogszabályi változások jelenleg a megszületett gyermekeket részesíti támogatásban.

A község lakosságának helyben kevés a munkalehetőség. Néhányan mezőgazdasággal, állattartással, családi gazdálkodással foglalkoznak. Munkájukat a Vas megyei Földművelésügyi Hivatal Falugazdásza, Hollósy István segítette nyugdíjba vonulásáig, majd

átmenetileg több falugazdász helyettesítette: (Vajda Tibor, Wallasek András, Böröcz Zoltán). Jelenleg a Magyar Agrár, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara alkalmazottja, Kovácsné Pécsy Eszter látja el a teendőeket. A faluban egy-két vállalkozó is biztosít munkalehetőséget (építőipar, nyílászárók gyártása, beépítése, stb.) A környék (Celldömölk, Pápa, Sárvár) infrastruktúrájának, a jó autóbusz közlekedésnek köszönhetően a munkanélküliség minimális, mert sokan járnak az említett városokba dolgozni.

Mersevát lakossága az Önkormányzattal közösen csatlakozott a kistelepülések postabezárása aláírás gyűjtéséhez, mely eredménye, hogy a községben továbbra is működött a posta, melyet egy vidéki vállalkozó működtetett 2016. november 14-ig. Sajnos ekkor a vállalkozó visszaadta a Postának, és az óta mozgó posta működik a községben, de a kézbesítő jelenleg még ellátja a küldemények kihordását.

A lakosság alapellátását mindig szem előtt tartja az Önkormányzat, mind élelmiszer ellátás, mind egészségügyi alapellátás tekintetében. Az alapvető élelmiszer ellátását minden körülmény között igyekszik biztosítani a lakosság számára, akár bevonva az időjárás viszontagsága miatt a helyi vállalkozókat is. Gondolok itt azokra az esetekre, pl. nagy hó, esetén az eltakarítási munkálatokban sokat segítenek: Dénes Sándor, Győrvári Benedek, Borsits György és Csillag Albert helyi vállalkozók a gépeikkel. A faluban két élelmiszer bolt és jelenleg, (2016) egy italbolt, kávézó és dohánybolt működik.

Merseváton a gyermekvédelemmel kapcsolatos hatósági feladatokat önkormányzati társulás keretében a celldömölki első fokú gyámhatóság illetékes ügyintézője látta el 2013 szeptemberéig. Ekkor csatlakozott a Gondozási Központ a Celldömölki Népjóléti Szolgálathoz, és a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat is átvette.

Az egészségügyi alapellátást Dr. Bérdi Gusztáv, háziorvos 1979. július elsejétől végzi. Gyermek orvosi ellátás és rendszeres védőnőellátás helyben és Celldömölkön biztosított. Rendelési idő a faluban minden héten, kedden délelőtt történik, más időben igénybe vehető a celldömölki beteg rendelés időpontja. Ezen kívül hozzátartozik a beteghez hívás, valamint a folyamatos betegellátás, tanácsadás, az óvoda és (iskola) egészségügyi ellátása is. A háziorvosi rendszer bevezetésével a körzethatárok megmaradtak, de a szabad orvos választás adta lehetőség a határon kívüli betegellátást is lehetővé teszi.

Dr. Bérdi Gusztáv vállalkozó háziorvossal területi ellátási kötelezettség mellett 1997. június elsejétől határozatlan időre szerződést kötött Mersevát Község Önkormányzatának Képviselő Testülete. Az ellátás feltételeit szerződésben rögzítették.

A rendszerváltás óta az alábbi személyek voltak az Önkormányzat tagjai, polgármesterek, képviselők:

1990-94-ig:

Horváth Lajos polgármester, Csillag Albert alpolgármester, Borsits György, Győrvári Benedek, Nagy Imre, Nagy Zoltán képviselők.

1994-1998-ig:

Csillag Albert polgármester, Szabó Sándor alpolgármester, Győrvári Benedek, Horváth Lajos, Katona Jenőné, Varga Norbert képviselők.

1998-2002-ig:

Csillag Albert polgármester, Szabó Sándor alpolgármester, Győrvári Benedek, Erős Sándor, Horváth Lajos, Katona Jenőné, Sebestyén József, Varga Norbert képviselők.

2002-2006-ig:

Csillag Albert polgármester, Szabó Sándor alpolgármester, Csillag Krisztián, Erős Sándor, Győrvári Benedek, Horváth Lajosné, Kovács Imréné, Orbán Gábor képviselők.

2006-2010-ig:

Csillag Albert polgármester, Szabó Sándor alpolgármester, Csillag Krisztián, Erős Sándor, Győrvári Benedek, Horváth Lajosné, Kovács Imréné, Orbán Gábor képviselők.

2010-2014-ig:

Csillag Albert polgármester, Csillag Krisztián alpolgármester, Győrvári Benedek, Németh Violetta, Orbán Gábor képviselők.

2014-2019-ig:

Csillag Albert polgármester, Csillag Krisztián alpolgármester, Győrvári Benedek, Orbán Gábor, Némethné Papala Dorottya képviselők.

2015. október 19-én, az Önkormányzatiság **25.** évfordulója alkalmából Mersevát község polgármestere Csillag Albert, és Farkas Gábor jegyző minden képviselő részére Emléklapot adományozott a község érdekében végzett munkájuk elismeréséül.

A képen látható személyek:

Borsits György, Csillag Albert, Kovács Imréné, Némethné Papala Dorottya, Erős Sándor, Szabó Sándor, Horváth Lajosné, Németh Violetta, Csillag Krisztián, Orbán Gábor, Sebestyén József, Nagy Zoltán, Nagy Csaba,(Nagy Imre fia) Győrvári Benedek.

Hiányzik: Katona Jenőné, Kovács Pius.

Elhunytak: Horváth Lajos, Nagy Imre.

/írta Kovács Imréné, jóváhagyta Csillag Albert polgármester/

Víztorony- ivóvíz tisztító

A községnek már a háború előtt is probléma volt a jó ivóvíz ellátás, mert a kutak nagy része fertőzött volt. A községben lévő 153 kútból 4 közkút a többi magánszemélyi tulajdonban volt. 1963-ban kezdték meg a vízkutatást az iskolával szemben lévő telken. A fúrt kútvíz minősége, mennyisége megfelelő volt, és felépítették a víztornyot. Az akkori celldömölki járás 29 települése közül, Mersevát volt az ötödik, ahol megoldódott a jó minőségű ivóvíz ellátása. 1975. április 25-én ünnepélyesen felavatták és átadták a törpe vízművet. Minden telekre

elvezették, és egy vízcsapot helyeztek el, ahonnét megoldódott a víz vétel lehetősége. A lakásba már mindenki saját költségén végeztette a vízbevezetést.

A Törpe Vízmű Társulat 1973-ban alakult. Négy közéleti és 163 lakossági érdekelttel, akik egyenként 7500 Ft-ot fizettek hozzájárulásként. A községben, társadalmi munkában kiásták a fővezeték árkát, lakásonként tíz métert, ami 750 000 Ft megtakarítást eredményezett. A hiányzó költségeket a Közös Községi Tanács fizette. A beruházás teljes költsége meghaladta az 5 millió forintot. Külsővat is ebből a kútból kapja az ivóvizet 1988 óta. Akkor Vas Megyei Víz és Csatornamű Vállalat működtette, 1992-ben kivált a község ebből a vállalatból, és az óta VASIVÍZ RT, majd a VASIVÍZ ZRT üzemelteti tovább. A környéken a legjobb minőségű víznek minősült, melyet mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy amikor a Szabó testvérek Szikvíz üzemet terveztek, akkor bevizsgáltatták több településen az ivóvíz minőségét, és a Merseváti bizonyult a legjobbnak. 2001-ben meg is nyitották az üzemet a régi községháza épületében, amit béreltek. Majd pályázati pénzből és önerőből saját SZIKVÍZ üzemet nyitottak a Dózsa utcában. Az Európai Unióhoz való csatlakozás után már nem felet meg a jogszabályokban előírt követelményeknek. A vizsgálatok során megállapításra került, hogy a helyi ivóvízben az előírtnál magasabb volt az ammónia tartalom. Lehetősége nyílt a két településnek, (Mersevát- Külsővat) hogy pályázatot nyújtson be. A benyújtott pályázat sikeres volt, elnyerte a kért támogatást. Így a KEOP-1.3.0/09-11-2012-0006 számú projekt keretében 99 937 253 Ft nettó összköltséggel, 99 943 528 Ft pályázati forrással megvalósult. Ez 90%-os támogatást és 10%-os önrészt jelentett. A 10%-os önrészt BM önerő alap pályázaton megnyerte az Önkormányzat. Elmondható, hogy a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése után ez a második legnagyobb beruházása az Önkormányzatnak, ezért is foglalkoztam írásomban részletesebben a beruházással. A kutak vízminősége alapján a Merseváti meglévő vízmű telepen vas- mangán-ammónia eltávolítására alkalmas 29 m3/óra teljesítményű szűrőberendezés épült, így az ammónia eltávolítása törésponti klórozással és aktív szénszűrővel került biztosításra. A fejlesztés során a meglévő kutak átalakítására is szükség volt, új szivattyúk kerültek beépítésre. A tervek alapján 1067 m, NA 80 azbesztcement nyomócső és 120 db ¾ colos horganyzott vízbekötés cseréje is megtörtént Merseváton. A projekt a jelenlegi üzemeltető VASIVÍZ Zrt közreműködésével került előkészítésre, melynek fizikai megvalósítása a 2013. áprilisi kivitelezői szerződés-kötés után december 20-án fejeződött be. Az 1975. április 25-én átadott víztorony lebontásra került, és a „helyére ház épült" mint majd az átadás alkalmára írt csasztuskában hallani is fogják. A két település a fejlesztéssel elérte, hogy megfelelő minőségű vízszolgáltatást tudnak nyújtani a lakosság és egyéb felhasználók számára, valamint megfelelnek a jogszabályban előírt követelményeknek.

A Mersevát- Külsővat települések ivóvíz-minőség javítása projekt ünnepélyes záró rendezvényére 2014. január 17-én került sor. Vízmű Telepet Csillag Albert, Mersevát polgármestere, Aczél Péter Külsővat polgármestere és Ágh Péter országgyűlési képviselő avatta fel. Az ünnepségen szerepeltek a helyi óvodások és a Piroska Amatőr Művészeti Csoport, melynek tagjaitól már megszokott, hogy minden ilyen jeles alkalomra születik aktuális nóta, így történt ez most is.

Vízmű-avató- nóta a Mersei szőlő közepébe című dal dallamára

Merseváton, a falu közepébe'
Ház épült a víztorony helyére.
Olyan szép lett, nem is hinnéd róla,
Hogy ott rejlik a vizünk tisztítója.

Egy pályázatnak eredménye látszik,
A régi torony nem is hiányzik.
A polgármester megnyugodott végre,
Hogy elvitték a tornyot más vidékre.

A gólyák is elköltöztek róla,
Hogy lesz így az ovinak lakója?
Van már vizünk, öröm itt az élet,
S a gólyák majd gyakran visszatérnek.

Mersevát és Külsővatnak népe
Egészséges vizet ihat végre!
A létesítményt az EU támogatta,
A sok-sok szorgos kéz meg létrehozta.

Reméljük, a vízmű kezelője
Virágokat ültet majd köréje.
Csőtörésre sose legyen gondja,
Egész nap a virágot locsolja.

/Kovács Imréné/

Dr. Kovács Jenő (1911-2002)

1911. május 25-én, Abaszéplakon született. Hat éves koráig élt itt. Édesapja 1917-ben, a háborúban meghalt, ekkor a család Mersevátra költözött.

Elemi iskoláit Merseváton végezte, kitűnő eredménnyel. 12 évesen a Szombathelyre, a Vasvármegyei Árvaházba került, mint hadiárva. Itt érettségizett le, szintén kitűnő eredménnyel a Faludy Ferenc Reálgimnáziumban, 1931-ben.

Számtan tanár szeretett volna lenni, de tanára javaslatára erről lemondott.

Egy évre katonának állt, majd a Pécsi Egyetemre jelentkezett, itt jogot tanult.

Mersevátról írta diplomamunkáját, Mersevát szociográfiája címmel 1934-ben doktorált.

Nem tudott elhelyezkedni, ezért 1 évre, a Celldömölki Jegyzőségre ment fizetés nélküli gyakornoknak. Ismét beadta jelentkezését a csendőrségre és a vasútra. Mivel a csendőrségről előbb kapott visszajelzést, így lett csendőrtiszt. Ez alatt elvégezte az 1 éves csendőrségi akadémiát.

Kilenc évig szolgált itt, majd Gödöllőre került, ahol 1,5 év után 1945 februárjában orosz fogságba került.

1950 karácsonyakor hazakerült, majd 3 évre, Kazincbarcikára, internáló táborba vitték.

1953-ban bírósági tárgyalás során elítélték 10 évre, mint háborús bűnöst. A Csolnoki szénbányába került. Itt már lehetett látogatni.

1956-ig volt itt, '56 októberében hazaküldték, de '57 márciusában visszahívták, mert nem telt le teljesen az akkor már csökkentett büntetése.

1957 novemberében aztán már véglegesen haza került.

Két évig segédmunkásként dolgozott, ez idő alatt könyvelői vizsgát tett, és sokat foglalkozott helytörténettel, néprajzzal. Egy gázgyárba került Szombathelyen a '60-as években, csoportvezetőként dolgozott itt, innét ment nyugdíjba.

1994-ben kérte büntetése megsemmisítését, sikerrel.

1995-ben Mersevát Község Önkormányzata díszpolgári címet adományozott neki, a település múltját, jelenét feltáró és elemző néprajzi, helytörténeti és tudományos munkásságának elismeréséül.

Két gyermeke született, tőlük számos unoka és dédunoka.

Dr. Kovács Jenő díszpolgárrá avatása

Sosem volt elégedetlen, emelkedetten vállalta nem könnyű sorsát, mindig hithű ember volt, mindvégig ez és családja tartotta benne a lelket.

2002-ben halt meg, Szombathelyen, temetésén rengetegen voltak jelen, kifejezve szomorúságukat, részvétüket a családnak.

/felesége elbeszélése alapján Kovács Imréné/

Művelődési Ház és Könyvtár /Kultúrház/

A Kultúrház épületét Horváth Ferenc és felesége Kreizer Mária építették lakás céljára, amikor nyugdíjba mentek. Kreizer Máriának élt Pápán egy jómódú testvére, aki még az 1920-as években ajánlatot tett a Külsővati plébánosnak, hogy Merseváton épít egy templomot, ha a plébános legalább havonta mond misét Merseváton is, hogy a hívőknek ne kelljen Külsővatra járni. A plébános ezt nem fogadta el, így nem lett Mersén templom.

Amikor az 1930-as évek elején Kreizer Mária és férje házat épített, pápai testvére segítette őket. A tanítónő szerint a lakást olyan feltétellel építették, hogy ha ők meghalnak, az lesz a Merseváti templom. /107/

A tanítónő előbb meghalt, mint a férje, gyermekeik nem voltak, de a tanítónak még éltek a testvérei. Az 1945 utáni változott viszonyok között mégsem lett a házból templom. A tanító eladta a községnek, és a testvérei közelében épített egy kis házat, ahol haláláig, 91 éves koráig élt. 1972 szeptemberében halt meg.

A községi tanács megvásárolta és megnagyobbíttatta a házat, és azóta ott működik a kultúrház, ahol helyet kapott a községi könyvtár, a mozi, a párt és KISZ iroda is. Az első iskolamester Horváth Mihály volt 1903-04-ben, majd fia, Ferenc követte 1912-ig egyedül, később, pedig 1932-ig feleségével tanították a falu fiataljait az iskola padjaiban és azon kívül. A népművelésben, színdarabok és táncok tanításában is kivették a részüket. A nyugdíjba vonult tanítók helyett Takács Károly és majdani felesége tanítottak a községben 1960-ig.
28 évig tanították a Mersei gyerekeket iskolán belül és kívül. Kivették a részüket a közéletből is, hiszen színdarabokat tanítottak, előadásokat tartottak. Ők a falu népével együtt éltek.
1960-61-től Zalavári Károly és felesége került az iskola élére. Ők pávakört vezettek és színdarabokat tanítottak. Az utánuk jövő pedagógusok számára sokáig csak átmeneti hely volt az itteni elhelyezkedés, nem kapcsolódtak be a közéletbe annyira, mint elődeik.
Az idők folyamán az épület elhasználódott, korszerűtlen lett.
A rendszerváltási időszak után megerősödött közösségi élet miatt újra szükségét látja az önkormányzat, hogy megnagyobbítsa és korszerűsítse az intézményt. A gázbevezetés és a világítás korszerűsítése már 1995-ben megtörtént. 1996-ban volt egy olyan pályázati lehetőség, amire az akkori Művelődési Ház vezetője már pályázott, és a kapott pénzből száz darab széket tudott vásárolni.
A könyvtár a Községi Közös Tanács idején a Vönöcki könyvtárral együtt működött, onnét kaptuk a könyveket is. A bélyegzőn az alábbi felírat volt:
„Községi Könyvtár Vönöck." Erre vonatkozó legrégebbi adat, amit találtam 1961-es év, amikor Márkus Imréné volt a könyvtáros. Majd őt követték: Hérincs Károly, Vargyainé Fodor Hajnalka, Katona Jenőné, Kovács Imréné, Erdélyiné Katona Veronika.
A Celldömölki Városi Könyvtárral 1981- óta volt szerződése a községnek, mely szerződés tartalmazta a könyvtári állomány bővítését -letéti formában- és ez által nagyobb volt a választék is. 1993-ban a Városi Könyvtár neve megváltozott. A tudós pap, nyelvész, Kresznerics Ferenc nevét vette fel. Könyvtárunk pedig Katona József Klub könyvtár néven, fiókkönyvtárként működött, heti öt óra nyitva tartással. 2003-ban az Önkormányzat sikeresen pályázott számítógépekre. A pályázat feltétele volt, hogy heti tizenhat órát nyitva kell lenni, és nyilvános internet használatot kellett biztosítani a lakosság számára, úgy nevezett e-Magyarország pontok létrehozásával.
2005-ben az intézményalapító okirat és a Szervezeti és Működési Szabályzatmódosításra szorult, mely alapján eltörölték a Kultúrház nevet, és az óta, mint Művelődési Ház és Könyvtár működik.

2006-ban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Közkincs programjában sikerült az Önkormányzatnak kedvezményes hitelhez jutni és saját tőkével kiegészítve korszerűsítette az intézményt, (tetőcsere, szociális helyiségek hozzáépítése, új könyvtár). A munkálatokat helyi vállalkozóval oldotta meg az Önkormányzat. A felújítás még 2006-ban el is készült. Az átalakított épületet augusztus 19-én, a Falunap keretében ünnepélyesen avatták fel.
A Népdalkör vezetője és tagjai követve a hagyományt, erre az alkalomra is írtak egy csasztuskát, melynek szövege így szól.

Kultúr-nóta

Egy ez a tábor; Gömöry Zsolt és Pataki Attila zenéjére

Mi az, ami mindig hajt és mindig visz tovább?
Mi az, ami azt súgja, hogy előre hát?

Lelkünk a szépre éhes, tegyünk érte már!
Így lett új ez az épület, előtted áll.

Lehet élni száztíz évig változatlanul,
De ez ránk sosem igaz, mert haladunk.

Változik életünk, mert visz az utunk,
Ne állj meg semmiképp, úgy célba jutunk.

Refr.:
Az volt az álmunk, hogy legyen egy hely,
Ahol a társakkal együtt leszel.
Teljesült mindez, megújult már,
Szép lett a nagyterem, vár rád a könyvtár.

Ugyanaz a kultúrház, de benne minden más,
Ez az a hely, ahol barátokra találsz.
Refr.:
Az volt az álmunk, hogy legyen egy hely,
Ahol a társakkal együtt leszel.
Teljesült mindez, megújult már,
Szép lett a nagyterem, vár rád a könyvtár.

2013 júliusában a Kresznerics Ferenc Könyvtár további együttműködésével Mersevát is csatlakozott a Vas megyei Könyvtárellátó Szolgáltató Rendszerhez. A csatlakozás lehetővé tette, hogy még több program valósuljon meg településünkön, és a könyvtár állomány bővítését. Minden nemzeti, egyházi ünnepet méltón megtartunk, bevonva a helyi iskolásokat, óvodásokat és a Piroska Amatőr Művészeti Csoportot. Az itt lakók életében meghatározó szerepe van a helyben működő intézményeknek, (Óvoda, Idősek Klubja) és civil szervezeteknek (Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület, Sport Egyesület, Piroska Amatőr Művészeti Csoport, Vöröskereszt, Tűzoltó Egyesület) előadásaikkal, rendezvényeikkel színesítik a hétköznapokat. Részt veszünk a helyi civilszervezetek munkájában. Lehetőség van bálok, termékbemutatók és vásárok megrendezésére. A tizenhét év alatt, amit eltöltöttem, mint intézményvezető, számos pályázatot nyújtottunk be az Önkormányzattal közösen. Ezeknek a pályázatoknak köszönhetően és az önerőből, melyet az Önkormányzat tett hozzá, növeltük a berendezési tárgyakat, függönyt cseréltünk, hangosítást, stb. vásároltunk. Számos rendezvény, kulturális és tájékoztató program szervesezésében is részt vettem. A folyamatos változások, a támogatások és egyébjogszabályi változások alapján 2016-ban a vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer Könyvtári Információs és Közösségi Hellyé nevezte a Könyvtárat.

Művelődési Ház régen és az átalakítás után (2006)

Ezek közül a programok közül megemlítenék két eseményt, amely ritkán fordul elő egy ekkora településen. 1999-ben, Millenniumi Világbéke futóverseny útvonala érintette községünket is. A felhívásban többek között az is szerepelt, hogy lássuk vendégül az érkező csoportot, és lehetőség szerint legalább a falutábláig fussunk velük. Mi ezt elmondhatom, hogy méltóan túlteljesítettük, mert volt, aki Nemesszalókig is elfutott a csoporttal. Ajándékot is adtunk, mely nagyon meghatotta a résztvevőket, és azt mondták ilyen kedves fogadtatásban sehol nem volt részük. A községben működő intézmények, civil szervezetek nevében készítettünk egy zászlót, melyen feliratot Nagy Zoltánné Icu néni, a rajzokat, pedig lányaim, Renáta és Melinda készítették. (A könyv mellékletében majd láthatóak lesznek a képek.) A másik, amit szintén érdemes megemlíteni, Takáts Árpád könyvbemutatója, amely 2010 nyarán volt Merseváton a Művelődési Házban.

Takáts Árpád (kép: internet)

Szülei Takáts Károly és Wiedmann Erzsébet, akik 1932-1960-ig tanítottak községünkben, és a népművelésben is nagy szerepet töltöttek be, az Ő fiúkról van szó. Takáts Árpád 1938. július 1-én, Szombathelyen született. Gyerekkorát Merseváton töltötte. Általános iskolai tanulmányait a Merseváti és a Külsővati iskolában végezte el. Gimnáziumi tanulmányait Celldömölkön kezdte, majd Győrben fejezte be. Filozófiából államvizsgázott és a MUOSZ Akadémián diplomát szerzett. 2007-ben Pro Urbe díjjal jutalmazták munkásságát.

A könyv címe: Elmondom hát mindenkinek… Életem a sport

A következőkben olvasható szavakat a Kisalföld című újságban (2010-ben, a könyv megjelenésekor) Fábián György írta Takáts Árpádról.

„Kevés olyan emberrel találkoztam, aki olyan következetesen volt minden időben jókedvű, mint Takáts Árpád. Bevallom, sokáig nem tudtam megfejteni a titkát, de aztán-rádöbbentem, hogy Árpi bácsi, mostanában mindenki így szólítja az egyébként örökifjú hetvenkedőt, egyszerűen szerette, amit csinált. Szerette szakmáját, szerette az életet és szereti a mai napig is. Tényői otthonában beszélgettünk a könyvről, de közben minden másról is. A barátokról, akik a Magyar Rádió budapesti stúdiójából még ma is gyakran nyitják be az ajtót, gyerekekről, akik messze földeken élnek. Mintha Takáts Árpád tisztában lenne azzal a

közhelyszerű, ám igazából be nem tartható igazsággal, hogy vedd könnyedén. Még a könyvírást is. Takáts Árpád sokáig volt oszlopos tagja a Kisalföld sportrovatának. Írásaiban a valóság alaposan számon kérhető kérlelhetetlen tényei helyett a legtöbb esetben a jóízű tudósítások zamata volt tetten érhető. Ezért is kedvelték az olvasók. Nem puszta tényvalóságot, hanem a hozzá tartozó hangulatot adta át. Legújabb kötete önéletrajzi és egyben spottörténet alkotás is. Mindenkinek mesélt, mindenkinek sztorizott, aki még magánéletében is tudósított, vérbeli kommunikátor. Soha nem felejthető mondásai még ma is szállóigék a szerkesztőségekben, mindegyikben ahol megfordult, és elhihető, a legújabb könyvéből kiolvasható volt néhány. Árpi bácsi szerencsés ember. Egyrészt mert hihetetlen memóriája kristálytisztán vázolja fel a múlt sporteseményeit, sportlegendáit, másrészt pedig azért, hogy ahol homályos volt a múlt képe ott kisegítette felesége kutatása, vagy éppen
egy-egy cikke a sok százból, melyeket titokzatos, kincseket rejtő bőröndjében őriz, esetleg fellapozza a szakirodalmat. Novotny Zoltán az előszóban azt írja, érdekes olvasmány a könyv ismerősöknek és ismeretlenek, az őt-Árpi, bácsit-szeretőknek és kevésbé kedvelőknek, egyszóval mindenkinek. A híres neves kolléga nem téved. Pontosan és korrekt módon ír a kötetről. Életét, családját és gondolatait is megismerhetjük, és közben egy észvesztően érdekes sportos utazás keretében átszáguldhatunk az elmúlt ötven éven. Felsorolhatatlan a könyvben szereplő valóban sport ikonnak számító sztárok sokasága. Legtöbbjüket barátként ismerte és pont ezért emberibben és talán még érdekesebben tud szólni róluk, mint az eddig megjelent könyvek. Árpi bácsi a könyvben minden titkát elmondja a mi legnagyobb gyönyörűségünkre, amit én is tapasztaltam, mert már volt módom belelapozni a könyvbe."
Eddig az idézet.
Az akkor bemutatásra kerülő könyvét ajánlva mit is mondtam volna mást útmutatóként, mint Balog Istvánt idézve:
Útmutató
„Hatodik kísérőt nem adhatnék jobbat,
Mint a jó Könyveket, e hű barátokat.
Szeresd is őket s meglásd, az életben
Nincs ismerős, barát, hogy náluk hűbb legyen.
Mert itt a világon nem mind tiszta színméz,
Mely talán hízelgő ajkakon megigéz.
Azért mondom tehát: könyv a legjobb barát,
Ennek érezd hevét, éltető sugarát.
Ennek nyelve néma, s mégis hogyha beszél,

Csupán lelkedhez szól, nem hordja el a szél;
S ott marad szívedben mindegyik szép szava
Tisztán, mint a bérczfő messze csilló hava.
Ennek higgy, ne az emberek nyelvének!"

2016 nyarán Pék Tibor A /mitől vagy kitől?/ változó klíma című könyvének bemutatóját már az új Intézményvezető, Erdélyiné Katona Veronika szervezte, és beszélgetett a megjelentekkel.
Szintén 2016 nyarán szervezett először Vidám7 Napközis tábort, mely nagy sikert aratott elsősorban a gyerekek számára, de a szülőknek is tetszett, és ezért úgy döntött, hogy továbbra is megszervezi évente egy alkalommal, Merseváti gyerekek részére, szülői és Önkormányzati támogatással. Célul tűzte ki Ő is, mint az elődei, hogy minden szervezettel együtt működik, az ünnepségeket méltóan megtartja és a lehetőségekhez képest megpróbál új programokat szervezni.

A Kultúrházban, Művelődési Ház és Könyvtárban 1961 óta az alábbi személyek dolgoztak:

Mozisszolgáltatási feladatok, jegyszedés, takarítás, gondnoki teendők:

Horváth Samu, Marsai Rozália, Pintér Rezsőné, Altmann Lászlóné, Horváth Lajosné, Katona Jenőné, Szűcs Károlyné, Orbán Lászlóné, Szalai Kálmánné, Horváthné Németh Veronika.

Könyvtárosok, Intézményvezetők:

Márkus Imréné, Vargyainé Fodor Hajnalka, Hérincs Károly, Katona Jenőné, Kovács Imréné, Erdélyiné Katona Veronika

Intézményvezetők a rendszerváltás óta:

Pethő Ferenc (1991. jan. 1.- 1991. aug. 1.)
Varga Norbert (1991. szept. 1.- 1992. nov.)
Szűcs Andrea (1992. nov. 1.- 1993. jan. 1.)
Varga Norbert (1993. jan. 1.- 1993. jún. 1.)
Orbán Gábor (1993. jún. 1.- 1994. dec. 31.)
Szabóné Nagy Henriette (1995. jan. 1.- 1998. jan. 1.)
Józsa Tamás (1998. jan. 1.- 1998. okt. 1.)
Kovács Imréné (1998. okt. 1.- 2015. november 30.)
Erdélyiné Katona Veronika (2015. november 1.- napjainkig, 2016.)

/Kovács Imréné/

Gondozási Központ Mersevát- Merse Idősek Klubja

Mersevát községben az átfogó, magas színvonalú idősgondozás 1994. január 1-én valósult meg.

1992-ig a Községi Tanács, majd az azt követő Községi Önkormányzat napi egyszeri meleg ételt biztosított a Kemenesszentmártonban működő termelőszövetkezet konyhájáról. 1992-ben már egy fő hivatásos szociális gondozónő segített az étel házhoz szállításában, a rászoruló betegek ápolásában, bevásárlásban és ügyeik intézésében.

A jelenlegi Gondozási Központ az 1993. október 23-án ünnepélyesen átadott új faluház épületében kapott helyet a polgármesteri hivatallal együtt. A Közösségi ház létrejöttére mindenki büszke. Az utolsó munkálatokban az emberek szívesen segítettek társadalmi munka keretében.

Gondozási Központ-Merse Idősek Klubja

A szociális munka 1994. Január 1-én indult, Szociális Segítő Szolgálat néven. Az épületben minden tárgyi és személyi feltétel megfelel a többször módosított 1993. Évi III. törvény / a szociális igazgatásról és szociális ellátásról 1/2000. Sz. CS. M. Rendelet előírásainak. 1999-ben alakult át Gondozási Központtá, mely egyszerre több alapellátási szolgáltatást biztosít a településen élő egyének, családok részére.

Az intézmény szakmai hitvallása, filozófiája: személy központú, humánus, magas szintű, komplex- fizikai, pszichés- ellátás és gondozás kialakítása, működtetése szakképzett, empatikus személyzettel.

Az intézmény az alábbi ellátásokat nyújtja:

Étkezés

Házi segítségnyújtás

Szakosított ellátás keretében:

Idősek nappali ellátása- Idősek Klubja formájában- biztosított.

Az intézmény feladata, célja, hogy a településen élő idős illetve szociálisan rászoruló egyéneknek, családoknak segítséget nyújtson a helyzetük javításában, saját környezetükben az önálló életvitelhez.

Étkeztetésben azok az idős, beteg, szociálisan rászoruló személyek és családtagjaik részesülhetnek, akik önmaguk illetve eltartottjaik részére átmenetileg vagy tartósan nem képesek biztosítani a napi egyszeri meleg ételt. A rászorulók jövedelmi viszonyaik, illetve jövedelmi értékhatárok alapján a térítési díj fizetésénél csak a táblázat alapján rájuk eső százalékát kell megfizetniük az intézményi térítési díjnak, mely megegyezik az ebéd árával. Emellett a településen élő lakosok közül bárki a teljes térítési díj megfizetése mellett vendégebédet igényelhet.

Házi segítségnyújtás keretében történik a gondoskodás azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására csak segítséggel képesek. Az intézmény hivatásos gondozónője végzi a házi gondozást, mely az alábbi feladatokból áll:

Az ellátott fizikális, mentális szükségleteinek kielégítése az önálló életvitel biztosításához.

Alapellátási feladatok

Ebéd házhoz szállítása

Bevásárlás

Gyógyszerek íratása, kiváltása

Orvos házhoz hívása, szükség esetén orvoshoz kísérés

Kórházi kezelés esetén látogatás

Házimunkában segítség nyújtása

Hivatalos ügyek intézése, a gondozott személyes kapcsolatainak ápolása

Az ellátott személyi és környezetének higiénében segítségnyújtás

Idősek Klubja: A szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni ellátását, gondozását, felügyeletét biztosítja, valamint azoknak a

18. életévüket betöltött személyeknek az ellátását, akik egészségi állapotuk vagy szociális helyzetük miatt a fent említett támogatásra szorulnak.

Az intézmény 50 férőhelyes. A tagok az épületen belül napközben kulturált körülmények között tartózkodhatnak, tölthetik idejüket. Mosásra, tisztálkodásra, a személyi higiéné biztosítására lehetőségük van. Ehhez az intézmény külön női- és férfifürdőt biztosít, melyek fürdőkáddal és zuhanyzóval egyaránt felszereltek, illetve a szükséges tárgyi feltételeket biztosítják. A szolgáltatást igénybe vevők részére mosási, mosatási és vasalási lehetőség rendelkezésre áll.

A napközbeni kikapcsolódásra, pihenésre is lehetőség van a pihenő szobákban.

Az épület kerekesszékkel is megközelíthető.

Heti egyszeri orvosi ellátás az orvosi rendelőben történik. A szűrővizsgálatoknál a gondozónők segítséget nyújtanak. Gyógyszerek íratása, kiváltása, szedésének felügyelete, rendszeres vérnyomás- és testsúlymérésre, illetve ellenőrzésre is lehetőség van nemcsak a tagok, hanem az egész falu lakossága részére. Sürgős esetben orvos házhoz hívása, felírt gyógyszerek azonnali kiváltása, a beteg fokozott felügyelete, még munkaidőn kívül is. Kórházba kerülés esetén a beteg látogatása, kezelőorvosával rendszeres kapcsolattartás, konzultáció. Szükség esetén a kórházi ruházat tisztítása. Szakrendelésre, vérvételre kíséret biztosítása.

Az intézmény biztosít szórakozást, művelődést és szabadidős programokat is. Ennek keretében televíziózás, rádióhallgatás, napi és hetilapok biztosítottak. A nemzeti és egyházi ünnepeinket rendszeresen megtartjuk, melyekre mind a dolgozók, mind a tagok közös programokkal készülnek. Az ebédlőt és a pihenőszobákat a tagjaink által hímezett terítőkkel és az általuk készített tárgyakkal díszítettük. Férfitagjaink segítettek a ház körüli park kialakításában, gondozásában. Asszonyaink a kézimunka szakkörben vidáman és szorgoskodva töltik délutánjaikat.

Jó kapcsolatot alakítottunk ki a falu többi intézményével. Az iskola megszűnéséig a tanulók műsorai tették színesebbé rendezvényeinket, az idősek és a dolgozók, pedig ajándékokkal kedveskedtek nekik. Ezt a viszonyt most a község óvodájával tarjuk fenn. Többek között közösen vártuk a mikulás érkezését, melyhez ők adták a műsort. Az asszonyok heteken át készítették számukra az ajándékzacskókat. Karácsony előtt mézeskalácsot sütöttünk, melyek díszként remekül mutattak karácsonyfánkon. Jó hangulatú összejövetellel, saját kezűleg sütött, szalagos fánkkal ünnepeljük a farsangot. A Klub férfi tagjai virággal és műsorral köszöntik a nőket március 8.-án. Március 15-én részt veszünk a falu ünnepén, és szűkebb

körben ellátogatunk az 1848-as hős, Vidos József családi kriptájához. Anyák napján az óvodások műsorral köszöntik a nagymamákat.
Minden évben szervezünk kirándulást, így elmondhatjuk, hogy lassan az egész Dunántúlt bejártuk ez idő alatt. Októberben az Idősek napját együtt ünnepeljük a falu minden nyugdíjasával, mely alkalmával színvonalas műsorokat és finom vacsorát kapnak a résztvevők.
Mindenszentekkor közösen vonulunk ki a temetőbe és gyújtunk gyertyát már eltávozott tagjainkért. Több alkalommal vettünk részt színházi előadásokon, főként a Celldömölki Kemenesaljai Művelődési Központ által szervezett műsorokon.
Helyet adunk az időseket érintő vagy érdeklő egészségügyi előadásoknak, gyógytermékek bemutatásának.
Mersevát Község Önkormányzata és a Gondozási Központ dolgozóinak célja az intézményhez segítségért fordulók számára az adekvát segítségnyújtás biztosítása oly módon, hogy tiszteletben tartják a szolgáltatást igénybe vevők autonómiáját mindennemű negatív megkülönböztetés nélkül, és eleget tesznek titoktartási kötelezettségüknek.
2013. szeptember 1-én a jogszabályi változások miatt csatlakozott az Intézmény a Celldömölki Népjóléti Szolgálathoz a feladatok megtartása, vagy éppen azok bővítése mellett.
A Gyermekjóléti Családsegítő feladatok ellátását is szakemberrel oldja meg az Intézmény.

/Németh Imréné/

A Merseváti Óvoda

Az óvoda létrejöttének körülményei:

Az óvoda korábban idényjelleggel, a nyári időszakban működött csupán, mely nagy segítség volt az édesanyáknak, akik biztonságban tudhatták gyermekeiket a mezei munkák dandárja idején. A gyermekekkel foglalkozók érdeme a színdarabokról, és a közös játékokról őrzött sok-sok kedves emlék. Ez a megoldás azonban nem biztosította az édesanyáknak a rendszeres munkavállalás lehetőségét. Egyre erősödött az igény, hogy éven át üzemelő óvodát alapítsanak a községben. A pénz kevés volt, de egy olyan összetartó közösség esetében, mint

a Merseváti, ez nem lehetett akadály, különösen akkor nem, ha a gyermekeikről, unokáikról volt szó.

Idézet Mayer István, tanácselnök helyettes 1978. május 8-i leveléből, melyet a MÁV. Építési Főnökség Szocialista Brigádjához írt, Celldömölkre:

„Mersevát községben a reális igények kielégítésének érdekében, a lakosság, községi tanács, és a községben lévő gazdasági és üzemi szervek összefogásával szeretnénk, egészéves napközis óvodát létesíteni. A meglévő gyerek létszám ezt indokolja, és arra kötelezi a községi tanácsot, hogy a szülők ez irányú kérését valamilyen formában megvalósítsa. Mersevát község lakossága, a községi közös tanács nevében felkérem az Építési Főnökséget és annak Szocialista brigádját, Műszaki Gárdájának tagjait, hogy a Merseváton létesítendő napközis óvoda toldaléképítéssel járó tervezési munkákat, mint a MÁV patronálójaként elfogadni, vállalni szíveskedjék."

A tervdokumentációkat a MÁV Építési Főnöksége el is készítette.

További hozzájárulások az óvoda építéséhez:

Kemenesaljai Úttörő MTSZ. Építési anyag: 80 000Ft

Felszerelés vásárlás: 20 000Ft

Erdőgazdasági Fűz és Kosáripari Vállalat: 100 000Ft

Mindkét társadalmi szervezet vállalta az építéssel kapcsolatos összes anyagszállítást.

Közös Községi Tanács tartaléka: 195 000Ft

Saját helyi anyagként a toldalék építéséhez szükséges tető anyagot.

A község lakossága 300 munkanap társadalmi munkát vállalt, melyből 46 nap szakipari munka volt.

A Merseváti lakosok összetartók, elszántak, és nem utolsó sorban tettre készek. Jöttek a fiatalok, a szülők, a nagyszülők társadalmi munkába dolgozni, s időt, fáradtságot nem kímélve tette mindenki, amihez értett, amire szükség volt: téglát hordott, maltert kevert, falat rakott, villanyt szerelt, hordta a cserepet, építette a kerítést, szervezte a munkákat és elkészült a község óvodája, alakítással és hozzáépítéssel a valamikor tanító lakásként használt házból.

Tették azért, hogy a gyermekeknek ne kelljen ingázniuk egészen kicsi korukban, és tették azért, hogy az édesanyák, munkát tudjanak vállalni és a családok, könnyebben boldoguljanak. Bámulatos volt látni, az összefogás erejét és eredményét.

Merseváti Óvoda

A község lakói Mayer Istvánnak az akkori tanácselnök helyettesnek köszönhetik, hogy Merseváton óvoda épült, hisz ő vetette fel a gondolatot, hogy a falunak éven át működő óvodája legyen és a munkák szervezésében is ő vállalt oroszlánrészt. Gosztonyi János országgyűlési képviselő is közreműködött az akkori hivatalos szerveknél annak érdekében, hogy az óvoda megvalósulhasson. Az ünnepélyes átadón ő vágta át a szalagot, és a község egyházi vezetőinek áldásával megindult a munka az óvodában és a hozzá tartozó 50 adagos konyhában.

Az első gyermekeket 1979. december 04-én fogadtuk.

Egy vegyes életkorú csoportban 25 gyermeket tudtunk ideális körülmények között óvni, nevelni.

Sajnos a demográfiai hullám változásai nálunk is érezhetőek. Volt olyan év, hogy 36 gyermek járt az óvodába, de volt olyan is, hogy csupán 17. Jelenleg, (2016-ban), 23 kisgyermek tölti vidáman napjait az óvodában.

Az elmúlt 36 évben sok-sok változás történt.

Az épület karbantartása, állagának megőrzése, modernizálása mindig fontos volt a községnek. Olajkályhákkal indult a fűtés, majd a nyolcvanas évek második felében modern, vegyes tüzelésű központi fűtést kaptunk. A gáz bevezetése a községbe 1995-ben történt meg, és az azt követő évtől már az óvodában is élvezhettük annak kényelmét.

Az Idősek Otthonának pincéjében az iskola részére tornaszobát rendeztek be, melyet mi is használtunk az óvodásokkal, és amióta az iskola megszűnt, mi örököltük meg a termet, felszerelésével együtt.

A konyha modernizálására is szükség volt, hiszen az iskolások után az idősek étkeztetését is az óvoda konyhájáról biztosította a község. A konyha kapacitásának növelése 100 adagra, az ÁNTSZ által előírt feltételek teljesülésével valósult meg, és 1997 novemberétől látta el ezt a feladatot is.

Ezt követően, pedig a HACCP rendszert kellett kiépíteni, melyet 2004 májusa óta működtetünk. Az iskola megszűnése, az óvodáslétszám csökkenése sajnos nem tette lehetővé, hogy a konyha gazdaságosan működjön és 2008. szeptember 01-vel a fenntartó megszűntette működését. Azóta melegítő, tálaló konyhaként használjuk a helyiséget. 2008. szeptember 1-től, 2014. december 31-ig a Celldömölki Rezgőnyárfa vendéglő látta el az étkeztetést. 2015. január 01-től, napjainkban is, Pető Gábor Egeralján működő vállalkozó biztosítja a gyermekek változatos étkeztetését.

2005-ben a Celldömölki Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulásától nyert pályázati támogatással tudtuk kialakítani és berendezni, belső átalakítással, a logopédiai- és fejlesztő szobát, mely lehetővé tette, hogy a gyermekek az óvoda épületén belül juthassanak fejlesztésekhez. Az alakítás során az egyik raktár bekapcsolásával új mosdóhelyiséget hoztunk létre, amely megfelel a kor követelményeinek.

A Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács az Önkormányzati fejlesztési feladatok támogatása területi kötöttségek nélkül CEDE előirányzat keretében 1 070 859 Ft-ot biztosított 2009-ben pályázati úton, melyből megtörtént a csoportszoba rosszul záródó ablakainak cseréje, az épület külső és padlásszintű szigetelése, valamint a kerítés felújítása.

2012-ben biztonságos, esztétikus ajtókra lettek kicserélve az épület nehezen kezelhető, elhasználódott bejárati ajtói.

Az elmúlt években elnyert pályázati támogatásokból lett kicserélve a csoportszoba szekrénysora, a gyermekasztalok, székek, fektetők, az ágyneműk, az irodai számítógép és a monitor, az udvari játékok nagy része, továbbá a fejlesztő játékok, sportszerek.

A kertünk és játszóudvarunk alakítása, parkosítása állandó munkát jelent. Karbantartásában az önkormányzat alkalmazottja van a segítségünkre. Esztétikus fajátékok segítik az udvaron töltött játékidőben a gyermekek mozgásfejlődését, melyeket adományból, pályázatokból, az önkormányzat támogatásából és nem utolsó sorban szülők segítségével tudtunk megvalósítani. Arra törekszünk, hogy állagukat megőrizzük, és folyamatosan bővítsük a biztonsági feltételeknek megfelelő játékeszközökkel.

Az elkövetkezendő években is lesz teendőnk bőven, hisz az állagmegőrzés, a javítási munkálatok folyamatos odafigyelést igényelnek. Megvalósításuk érdekében figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, hogy az elvárásoknak és az igényeinknek megfelelően tudjuk modernizálni az épületet.

Személyi feltételek:

A törvényi előírásoknak megfelelő az alkalmazott dolgozók létszáma és végzettsége.
A gyermekekkel főiskolai végzettségű óvónők és egy szakképzett dajka foglalkozik.
Tapasztaltuk, hogy egyre több az olyan gyermek, akinek bizonyos részterületen segítségre lenne szüksége, mi pedig nem vagyunk kompetensek a probléma megoldására. A szülők, pedig sokszor a távolság vagy egyéb okok miatt nehezen tudnák megoldani, hogy fejlesztésre, terápiára hordják a gyermekeiket. Ez a tény is hozzájárult ahhoz a döntéshez, hogy szakvizsgával bővített szakirányú fejlesztő óvónői képzésen vegyen részt az óvodavezető 2005-ben. A törvényi változások időközben megkövetelték az intézményvezetők közoktatás-vezetői végzettségét. A végzettség megszerzésének támogatásához az óvoda 2010-ben a pedagógusképzések (a pedagógiai kultúra korszerűsítése, pedagógusok új szerepben) TÁMOP-3.1.5-09/A-2 kódszámú pályázaton sikeresen vett részt és 4 184 170-Ft támogatásban részesült, melynek segítségével 2011-ben sikeresen diplomázott az intézményvezető.
A Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Celldömölki Tagintézményének szakemberei helyben látják el a logopédiai feladatokat és a részterületek fejlesztését, heti 2-2 órában. A mozgásterápia Celldömölkön történik.

Céljaink és feladataink:

Helyi óvodai programunkat az „Óvodai nevelés országos alapprogramja „alapján készítettük el, valamint felhasználtuk Nagy Jenőné Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című alternatív program egyes részeit. Mindig fontosnak tartottuk a továbbképzéseken, tanfolyamokon való folyamatos részvételt, hiszen tudásunkat bővíthetjük, meglévő ismereteinket felfrissíthetjük, és olyan ismeretekhez juthatunk, amelyeket a gyermekek fejlesztésében kamatoztathatunk. A továbbképzéseink kiválasztásában a helyi nevelési programunkban megfogalmazott célok és feladatok az irányadók, valamint a közoktatásban történő változások intézményi gyakorlatba történő beépítését segítők. Számítógépes ismereteinket autodidakta módon és továbbképzéseken szereztük, melyeket napi szinten

használunk és fejlesztünk. Kiemelt jelentőségűnek tartjuk a gyermekek anyanyelvi nevelését; az élő néphagyományok ápolását, átörökítését; az identitás tudatuk, hazaszeretetük megalapozását; a mozgásszegény életmód ellensúlyozására az udvar és a csoportszoba lehetőségeinek kihasználását; az egészséges életvitelre nevelést; az itt élő emberek óvodával kapcsolatos elvárásait; a gyermekek egyéni fejlettségéhez, szükségleteihez igazított nevelőmunkát; az esztétikus, nyugodt, családias légkör kialakítását, hogy vidáman, játékosan sajátíthassák el mindazt, ami az iskolába lépéshez szükséges. A fejlődésük segítése érdekében kihasználtuk és kihasználjuk a pályázatok adta lehetőségeket, és a szülőkkel történő szoros együttműködéssel próbálunk anyagi fedezetet előteremteni a céljaink megvalósításához. Így sikerült keretet biztosítani játék- és eszköz készletünk bővítésére, kirándulásra, úszásoktatásra, gyermeknapi programokra, néphagyományaink őrzésére, jubileumi ünnepély megvalósítására, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására.

A gyermekek személyisége egységes, egész, egyedi és megismételhetetlen.

Számunkra a gyermek, mint egyéniség fontos. Ezért az alkalmazott módszereink kiválasztásánál az aktuális testi, lelki, szellemi fejlettségüket maximálisan figyelembe vesszük.

Arra törekszünk, hogy tiszteletbe tartsuk a gyermekeket megillető jogokat, s a szó igazi értelmében boldog gyermekkort éljenek és kiegyensúlyozott felnőttekké váljanak.

Bízunk benne, hogy az elkövetkezendő évtizedek is szép, és eredményes éveket tartogatnak a számunkra.

Keresztúri Dezső szavaival szeretném zárni gondolataimat, mely a pedagógiai hitvallásunkkal is megegyezik:

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik téged folytatnak majd.
De ne magad vágyait, emlékeid álmodd újra bennük,
Ne kényeztesd, ne ünnepeld, ne szidd,
Inkább szeresd érdemük szerint,
Becsüld meg őket.
Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,
Hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma,
Hogy önerejükből törhessenek utat maguknak,
S ne nyelje el őket a lápok iszapja,
S a sivatag homokja."

/Pethőné Takács Zsuzsanna/

A Merseváti Általános Iskola

A falu történetének szerves része az iskola története, illetve az iskolaalapítást megelőző időkben a tanítás megszervezése. A XVIII. században természetesen az egyház „közreműködésével" oldották meg a gyermekek tanítását. Erről csak kevés adat áll rendelkezésünkre, de a kutatások során néhány utalást találunk az oktatásra vonatkozóan. A falu történetében, földrajzi elhelyezkedéséből adódóan két település, a mai Külsővat, és Celldömölk játszik szerepet. Így van ez az egyház működésében is. Merseváton nagyobb részben katolikusok, kisebb részben evangélikusok éltek és élnek ma is. Az evangélikusokat a fennmaradt források 1695-ben említik, mint Dömölkkel (Celldömölk) egyesített gyülekezetet, de lelkészük ekkor nem volt. Azelőtt Külsővattai közösen tartottak lelkészt, de később a Dömölkiek csatlakoztak hozzájuk, és együtt tartották Gazdag István nevű tanítójukat. 1725-ben, mint olyan gyülekezetet említik, amelynek csak tanítója van. A katolikusokat a Külsővati kántortanító tanítja a XVIII. században, iskola csak Külsővaton van, de a tanító néha kiszáll Belsővatra, ahol azonban, nincs rendes iskolaház, a tanító majd itt-ott tanít". Érdekes feljegyzést találunk a tanítók javadalmazásáról Pacher Donát: A Dömölki Apátság története c. munkájában: a tanítók fizetéséről is mostohán van gondoskodva. Belsővaton és Mersén kap minden háztól fél köböl gabonát, aztán 5 dénárt, minden igás gazdától 1 kocsi tűzifát; azon felül megmunkálnak neki őszi és tavaszi alá egy-egy hold földet; két holdon a többi szükséges munkát is a hívek végzik; ha éjszaka énekel a holtnál, akkor 25, ha csak amúgy kíséri 12 dénárt kap. "Ezután csak 1853-54-ben bukkan fel egy adat: „Az 1853-54-es tanévben a kimutatás szerint Mersén is van tanító: Reichart Pál, magyarul beszél, három éve tanít, tanítási módja jó, a magaviselete nem, szinte rossz. „Az 1867. évi kiegyezés után a kulturális élet megmozdult Vas megyében is. Az 1868. XXXVIII. Törvénycikk szerint,, az általános elemi iskolai tankötelezettség elvén az egyházi iskolák mellett közös, vagyis felekezeti jelleg nélküli iskolák létesítésének elvén alapult." E törvény alapján jött létre az államilag segélyezett községi elemi iskola Merse-Belsővaton. Alapítási éve 1872. Az iskola épülete a falu közepén van. Az építéshez a község állami segélyt kapott. Tehát nem egyházi iskola volt. Ennek tényét a megye okiratába így foglalták bele: a községi vagyon a hitfelekezetek intézkedési körébe nem tartozik." 1879-ben 482 elemi iskola volt az akkori Vas vármegyében. Ezek közül 9 állami, 46 községi (köztük Merse), 3 magán, 287 római katolikus, 101 evangélikus, 13 református, és 13 izraelita felekezetű volt. A Mersei iskolaépület egyik fele volt a tanítói lakás, másik fele a tanterem. Az első „iskolamester" Horváth Mihály volt, őt 1903-tól fia,

Horváth Ferenc követte 1932-ig. 1912-ben Kreiser Mária személyében második tanítót is alkalmaztak. Ő is 1932-ig tanított. A falu lakossága 1869-1930-ig növekedett, ennek megfelelően a tankötelesek száma is. Kevésnek bizonyult az egy tanító és az egy tanterem. Az iskola fenntartása és a tanító fizetése elég nagy gond volt a község számára, de 1912-től mégis alkalmaztak második tanerőt (Kreiser Mária). Tanterem építésére nem volt pénz, ezért az iskolával szemben Vörös József házában egy szobát béreltek ki és a tanítónő egy darabig abban tanított. 1918-ban a meglévő tantermet kettéválasztották így két kisebb tanteremben tanítottak 1945-ig, utána az iskolát megnagyobbították.

A Merseváti Általános Iskola épülete

Ekkor két nagy, egybenyitható tanterem keletkezett. Az egybenyitott helyiségben tartották a katolikus hívek istentiszteleteit. Ez az állapot 1979-ig tartott, amikor elkészült a katolikus templom. Még a háború előtt, 1930-ban megépült a második tanítói lakás is. Ennek első lakója Kreiser Mária volt, de csak nyugdíjazásáig, 1932-ig lakott itt. 1932-től Takács Károly és Wiedmann Erzsébet tanított. A tanítónő az új tanítónői lakásban 1937-ig lakott, ekkor ugyanis Takács Károllyal összeházasodtak. A Takács házaspár 1960-ig tanított a községben. 1960-tól Zalavári Károly és felesége került az iskolába, ők 1974-ig tanítottak együtt. 1974-75-ben Zalavári Károly és Mészáros Ernő, 1975-76-ban Varga Károly és Némethné Őri Irma, 1977-78-ban Somogyi Lászlóné és Némethné Őri Irma, 1978-79-ben Varga Károly és Némethné Őri Irma, 1979-től 1982-ig Varga Károly egyedül tanított. 1982-83-tól Vargyainé Fodor Hajnalka tanított, ekkor már csak egy tanulócsoporttal az első Két osztály tanult

Merseváton. 1983-ban megvalósult a napközi otthoni ellátás is. Kezdetben képesítés nélküli tanítók látták el a napközit. 1985-től Császárné Szalai Andrea lett a kinevezett napközis tanítónő. Vargyainé és Császárné 2003-ig, az iskola megszűnéséig tanítottak Merseváton. A tanítók változásai után nézzük hogyan alakultak 1923-tól a tanulók létszámai: 1923-26-ig 6 osztály és az ismétlő iskolások jártak ide 100 körüli létszámmal. 1927-től 1941-ig 6 osztály 80. 100 tanuló. 1942-től 1949-ig 8 osztály 110 körüli létszámmal. 1950-től 4 osztály, kezdetben 70 körüli létszámmal, de a létszám folyamatosan csökkent. 1950-től a felső tagozatosokat Celldömölkre vitték és az iskola a celldömölki 1. számú Általános Iskola tagiskolájaként működött. A közigazgatás átszervezésével 1980-tól a Merseváti iskola a Vönöcki Általános Iskola tagiskolája lett egészen a rendszerváltásig. Ekkor újra Celldömölkhöz csatolták és a Gáyer Gyula Általános Iskola tagiskolája volt egészen a megszűnésig. A felsőbb osztályos tanulók Celldömölkre vagy Külsővatra jártak a szülők választása alapján. Szállításukat autóbusszal oldja meg a község. 1982-től a tanulók létszáma általában 10 fölött volt, de a 20-at csak egy tanévben érte el. A rendszerváltás utáni Önkormányzat minden erejével arra törekedett, hogy az iskola megmaradjon, sőt már-már erőn felülinek tűnő anyagi ráfordítással átlagon felüli feltételeket teremtett az oktatáshoz. Mersevátnak jól felszerelt, számítógéppel és egyéb korszerű eszközökkel ellátott, gázfűtéses, minden igényt kielégítő, jól működő iskolája volt. A 90-es években az addig is alacsony tanulólétszám elkezdett tovább csökkenni. Ennek egyfelől a csökkenő születésszám volt az oka, másfelől a szülők egy része úgy látta, hogy gyermeke számára nem felel meg a merseváti iskola, és Celldömölkre íratta gyermekét. Az anyaiskola és az Önkormányzat megpróbálta ellensúlyozni ezt a kedvezőtlen folyamatot (nyelvoktatás, informatikaoktatás, ingyenes tankönyv, logopédiai ellátás stb.), de a létszám folyamatosan csökkent, és tartósan 10 alatt maradt. Végül 2003-ban az önkormányzat határozatot hozott az iskola megszűnéséről. 2003 júniusában utolsó alkalommal volt Merseváton tanévzáró ünnepély, ekkor 9 gyerek vette kezébe bizonyítványát. Elbúcsúztak iskolájuktól a volt tanulók, pedagógusok....A falu nem tudta tovább életben tartani 131 éves iskoláját. Sokunk szerint szegényebbek lettünk, de vannak olyan vélemények is, hogy jó döntés volt. Hogy kinek van igaza, majd a jövőben eldől. A megüresedett iskolából korszerű Polgármesteri Hivatalt alakítottak ki. Az iskola pedig tovább él azok emlékezetében, akik valaha itt tanultak, vagy tanítottak.

/Vargyainé Fodor Hajnalka/

Vöröskereszt Szervezete

Vöröskereszt Merseváti Szervezete 1990 decemberében alakult 85 fővel. Alapítója, Katona Jenőné, aki 1998-ig az elnöki teendőket is ellátta. Majd Borsits Györgyné volt kettő évig. Ekkor vettem át én. Megalakulásakor két csoporttal működött a szervezet.(ifjúsági és felnőtt) Később egybeolvadt, és egy csoportként folytatta tevékenységét. Fő feladatul a segítségnyújtást, a véradásszervezést és a véradók támogatását tűztük ki, valamint a községben bármilyen társadalmi munkában részt vettünk és veszünk a mai napig. 1991-től itt, helyben történik a véradás, ami eleinte két, majd most már háromszor van évente. Lelkes véradóinknak köszönhetjük, hogy a község „kiváló véradó falu" kitüntetésben is részesült. Azokat a véradókat, akik évente legalább egyszer adtak és adnak vért, a háromévente megrendezésre kerülő „Véradók Ünnepén" vendégül látjuk, és a többszörös véradók emléklapot is kapnak. Megemlítem, hogy nem ritka az 50-60-szoros véradó sem Merseváton.

1997-ig évente rendeztünk farsangi bált, ahol saját készítésű sütemény árusításából és a tombolajegyek árusításából befolyt összeg meghatározta éves működésünket.

1991-98-ig szervezetünk rendezte a Falunapi programokat is, amely több napos volt. A programokat úgy próbáltuk mindig összeállítani, hogy minél kevesebb kiadással járjon. (Helyi szereplők színdarab előadásával, amatőr művészek-hímzései, fafaragás, kisállat kiállítás, stb.) oldottuk meg. Itt említeném meg, hogy a községben működő civilszervezetek közül a Népdalkör megalapítása is a Vöröskereszt nevéhez fűződik, és szorosan együtt is működik a két szervezet.

1999-től már a Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület rendezi a falunapot, és már csak egy napos.

1998-ban először a '60-as évek hagyományait felelevenítve szüreti felvonulást és bált szerveztünk. A falu apraja-nagyja maskarába öltözve, lovas kocsival, zeneszóval, tánccal, dallal végigjárta a falut. Pogácsát, bort kínálva, hamut, kormot, tollat, lisztet szórva az érdeklődőkre. Ez a hagyomány két-három alkalommal nagyon jól működött, majd kezdett ellaposodni, és akkor szervezetünk úgy döntött, hogy egy időre szünetelteti ezt a rendezvényt.

1999-től rendeztük a Falu karácsonya ünnepséget, majd 2004-től beolvadt a Művelődési Ház feladatkörébe.

A Hazafias Népfront 1987-ben, Vargyai Emil, akkori elnök kezdeményezésére Idősek Napját szervezett. Mi folytattuk ezt a szép hagyományt, és minden év október első szombatján a községben élő nyugdíjasokat személyesen hívjuk meg erre a szép ünnepre, amelyet az önkormányzat anyagi támogatásával oldunk meg. Köszöntjük az ünnepségen jelenlévő

legidősebb nő, és legidősebb férfi nyugdíjasunkat. A műsorban közreműködnek az óvodások, az iskolások és a Piroska Amatőr Művészeti Csoport is. Vacsora után mindig lehetőség van egy kis tereferére vagy táncra.

2006. április 29-én részt vettünk Répcelakon a Vöröskereszt 125-dik évfordulója alkalmára rendezett ünnepségen, ahol minden szervezet szalagot kötött a Magyar Vöröskereszt Vas megyei zászlójára. A rendezvényen nagy sikert aratott az akkor még Népdalkörként működő civil szervezet.

Megalakulásunk óta többször szerveztünk gyűjtést a faluban élő daganatos betegek, az árvíz és vörös iszap károsultak részére és egyéb problémás esetekben is.

2015-ben nyugdíjba mentem és én is kiléptem a szervezetből. A tagság, Horváthné Németh Veronikát bízta meg az elnöki teendőkkel.

Taglétszámunk, megalakulásunk óta nagyon megfogyott, de akik még maradtak, azok munkájára mindig lehetett és lehet számítani. Az új vezető a tagokkal együtt célul tűzte ki, hogy megpróbálják feleleveníteni a régi eseményeket és új programokkal, új tagokkal bővíteni a szervezetet. 2016 júliusában meg is szervezték az első új programot a „palacsinta-partit, majd októberben feleleventették a szüreti felvonulást és a bált.

Személy szerint mindenkinek megköszöntem a munkáját, az új elnöknek és a tagságnak további munkájához sok sikert, kitartást és jó egészséget kívántam.

Kovács Imréné

Vöröskereszt leköszönt elnöke

Mersevát Község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete

Az idősebb tűzoltók elmondása szerint a Tűzoltó Egyesület 1912-ben alakult Merseváton. Külön kocsi fecskendője volt Mersevátnak és Belsővatnak, mivel akkor a két falurész két különálló település volt. Egységkönyvet 1958 januárjától vezettek a községben. Székhelyileg a Vönöcki Közös Tanácshoz tartoztunk, egészen a rendszerváltásig. A járásban megrendezett tűzoltó versenyeken mindig részt vettünk, kezdetben a Tanácshoz tartozó minden falu, aztán felváltva Vönöck, Kemenesszentmárton és Mersevát. Részt vettünk továbbá azokon a vizes gyakorlatokon, amelyet a környékbeli községek rendeztek minden évben.

Az egyesület 1964-ben kapott egy kismotoros fecskendőt, ami a mai napig üzemképes.

1967. május 28-án tűzoltó versenyt rendeztek a községben. 1972-ben tartották a 60 éves jubileumot ünnepélyes keretek között a helyi Művelődési házban, ahol kitüntetéseket és jutalmakat adtak át a tűzoltóknak.

Jelenleg a tűzoltó-szertár a Művelődési Ház egyik melléképületében van, ahova 1987. november 11-én költözött. Ugyanebben az évben ünnepeltük a tűzoltóság megalakulásának 75. évfordulóját.

Miután a rendszerváltáskor kiváltunk a Vönöcki Közös Tanácsból, 1990-ben, a Vas megyei Bíróság 1992. december 16-i hatállyal nyilvántartásba vette egyesületet „Mersevát Község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete" néven.

A búcsúi rendezvényt hosszú évtizedekig a tűzoltóság rendezte, a rendszerváltás után bekapcsolódott a Sportkör, a Vöröskereszt Szervezete, majd a Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület is.

A Szent Flórián Tűzoltó Szövetségbe 2000-ben léptünk be, rendezvényeiken, versenyeiken az óta is mindig részt veszünk.

Merseváton 2004. május 29-én rendeztünk területi tűzoltó versenyt, a környék falvainak részvételével.

A lelkes Merseváti énekkar ez alkalomra írt egy tűzoltó-nótát, melynek szövege az alábbi:

Tűzoltó-nóta Huszárinduló című dal dallamára

Vas megye szélén, a Marcal mentén, ma több százan ünnepelnek.
Egyenruhában, kihúzva válluk a tűzoltók versenyeznek.
„Tűz van!" Parancsszóra indul már a munka.
Nem szól a tűzlovag, csak vágtat a piros lángon át.
Mersevátra tűzoltók jöttek, jaj, de szépek és bátrak ők.
Mindegyiknek szíve, ha dobban, azt dalolja, légy te is hős!
Fogd meg pajtás a tömlődet, vigyázz, a lángra,
Gyorsan oltsd, a tűzet, mert az életed a tét!
Meglásd, egyszer dicső tetted, és a neved örökkön él.

Sej, haj, szól a nóta, lányok jönnek sorba.
Csillog a két szemük, nézik a tűzoltók hadát.
Szőkék, barnák, feketék, csalfák. Vigyázzatok, huncut a nő.

Minden férfit úgy elvarázsol, hogy önként vállalja az esküvőt.
Vigyázz pajtás, ne kacsingass, szépek a lányok.
Lángra gyújtják a szívedet, ha nem őrködsz rá.
De az se baj, ha a csók elcsattan,
S egy-két fiút itt marasztal.

Mersevát Község Önkormányzata 2005. augusztus 20-án, a falunap keretein belül, ünnepélyes hangulatban csapatzászlót adományozott az egyesületnek.

Mersevát Község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete

Az egyesület 2016. március 12-i ülésén vezetőség váltás történt. A régi elnök és parancsnok lemondott, és az új jogszabályoknak megfelelően őt fős vezetőség választására került sor.
A megválasztott vezetőség tagjai:

Elnök: Németh Gábor

Parancsnok: Cseke Tamás.

További vezetőségi tagok: Erős Sándor, Csillag Krisztián, Tinka László.

/Erős Sándor elbeszélése alapján Kovács Imréné/

Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület

Településünk legfiatalabb önszerveződő civil közössége, amely 1999. április 9-én alakult meg. Csoportunk a helyi művelődési igények kielégítésére, a hagyományok ápolására szerveződött kulturális közösség. Az egyesület létrehozásának fő célja a Merseváti fiatalok összefogása, a 600 fős kisközség valamennyi korosztálya számára-, de főként – a gyermekek részére érdekes programok, kulturális, sport és egyéb rendezvények, egyszóval hasznos időtöltés szervezése, rendezése, melyek elősegítik a helyi kötődések erősítését. Fontos kérdésnek és egyben feladatnak tartjuk a helyi hagyományok feltárását, újraélesztését, ápolását. Szervezetünk hagyományteremtő jelleggel immár 7 éve május hónapban gyermeknapot, augusztus hónapban falunapot, december hónapban pedig Télapó-váró ünnepséget szervez.

Igyekszünk miden évben újabb és újabb, jobbnál-jobb ötleteket megvalósítani, számunkra érdekes előadókat, fellépőket meghívni, színesebb és érdekesebb programokat szervezni rendezvényeinken. A változatos, sokszínű rendezvények, az igényes programok a helyi lakosságon kívül a szomszédos települések lakóit is vonzza. A kulturális rendezvények mellett igyekszünk a fiatalok számára a szabadidő hasznos eltöltése, valamint az egészséges életmódra nevelése érdekében minél több sportprogramot szervezni a községünkben működő Sport Egyesület támogatásával.

/Szűcs Andrea/

Sport Egyesület

Községünkben az 1920-as évekre, vagy talán még előbbre nyúlik vissza a „Merseváti labdarúgás" története, olvashatjuk Dr. Kovács Jenő bácsi, községünk díszpolgárának szakdolgozatában. Rúgták a labdát a fiatalok és gyerekek a Malomréten, vagy Gálos réten, vagy éppen ahol erre lehetőségük volt. A sport és a futball iránti szeretet egyre erősebb lett a fiatalok körében, és nemzedékről-nemzedékre szállt annyira, hogy futballcsapatot alapítottak, mely az 1970-80-as évekig működött. Körzeti bajnokságban játszottak. Ekkor a játékosokat egyre jobban csábította és vonzotta, hogy a környéken már magasabb osztályok is alakultak. Községünkből a játékosok közül sokan átigazoltak Vönöckre, a Kemenesalja csapatába. Ezért aztán fokozatosan csökkent az egyesületi tagok száma, és megszűnt a futballcsapat. Tizenöt-húsz évig a sport és fűtballrajongók vidékre jártak mérkőzésekre. Egyre többen hangoztatták, miért nem szerveznek újra futballcsapatot Merseváton. Ekkor keresték fel a fiatalok Pethő

Sándort és a néhai idősebb Józsa Zoltánt, hogy szervezzenek csapatot. Örömmel tettek eleget a kérésnek, megkezdték a szervezést. A szomszédos falvakból, Vönöckről, Kemenesmagasiból és Kemenesszentmártonból csábították haza a focistákat. Természetesen hosszas egyeztetések folytak az ottani egyesületek vezetőivel, de megérte, mert 1992 novemberében újra összeállt a csapat, megtörtént a hivatalos bejegyzés, és kezdett fellendülni a sport élete Merseváton. Már az 1993-94-es körzeti bajnokságon el is indult a csapat, mely akkor harminc főt számlált. Elnöknek Pethő Sándort, edzőnek Józsa Zoltánt választották. Ebben a szakosztályban öt évig játszottak, majd 1998-ban felkerültek a megyei II. osztályba, egy felnőtt és egy ifjúsági csapattal. Az egyesület szakosztályt nem működtet, az utánpótlást az ifjúsági csapat szolgálja.

1999-ben került átadásra az új labdarúgópálya, amely színvonalas, kulturált körülményeket biztosít a mérkőzésekhez. A régi pálya helyén az Önkormányzat telkeket alakított ki, melyek mára már teljesen beépültek. A pályától kb. 300 m-re, a Művelődési Ház udvarán vannak az öltözők. Ahhoz, hogy folyamatosan rendben tudja tartani az Önkormányzat és a Sport Egyesület a fűtballpályát, újabb beruházásra volt szükség. A füves pálya öntözése, nyírása nagy gondot igényel. Pályázat útján sikerült megvalósítani a régi álmot, modern, automataöntöző rendszert csináltatott az önkormányzat, és fűnyíró traktort vásárolt az egyesület számára. A községben több futball és sport szerető lakos részéről jöttek az önkormányzathoz olyan kérdések, hogy ha már ilyen szép, gondozott a sportpálya, miért ne lehetne elnevezni valaki híres személyről, aki vonzódik, vagy vonzódott a futballhoz. A képviselő testülethez érkeztek az ötletek, javaslatok. Így esett a választás Tóth II Józsefre, az egykori legendás „Aranycsapat" még élő tagjára, aki 1929. május 16-án, Merseváton született. Édesapja Külsővati, édesanyja Merseváti származású volt. Házasság kötésük után a Csepeli Weiss Manfréd gyárban dolgoztak. Hamarosan terhes lett az édesanyja, aki hazajött szülni Mersevátra. Majd a nagyszülőkre hagyta fiát, mert akkor még nem volt GYES. Harmadikos koráig nevelkedett itt, de már ekkor vonzódott a sport és a futball iránt. Komoly pályafutása Csepelen kezdődött. Ebben a könyvben nem méltatom Józsi bácsi, vagy, ahogy mindenki nevezi, Bözsi bácsi pályafűtását, mert 2015-ben jelent meg Gál László író, a Szombathelyi Halmai Zoltán Hagyományőrző Egyesület alelnökének a könyve, „Az Aranycsapat elfelejtett legendái" címmel, amelyben a kezdetektől, részletesen leírja Bözsi bácsi életútját, aki 2003-tól részt vesz az „Aranycsapat Alapítvány" munkájában. Térjünk vissza a Sportpálya névadáshoz. A hosszas előkészületek után 2015. augusztus 15-én, hivatalosan is megtörtént ünnepélyes keretek között a névadás. Sajnos Bözsi bácsi egészségi állapota miatt csak lélekben volt jelen. Az avatáson Prof. Dr. Gadányi Károly, a Nyugat-Magyarországi Egyetem

nyugalmazott rektora, a Magyar Labdarugó Szövetség Vas megyei Igazgatóságának elnöke, és Bözsi bácsi unokája Marinka Réka és férje vettek részt a két dédunokával, és nem hagyhatjuk ki a Merseváti Piroska Amatőr Művészeti Csoport jelenlétét sem, mert mint már megszoktuk a csoporttól, minden alkalomra születik egy csasztuska, ha a községben létesítmény vagy intézmény átadására kerül sor.

A csasztuska szövege így hangzik:

Sportpálya –avató-nóta Megismerni a kanászt című dal dallamára

Névadóra jöttünk össze itt a focipályán,
Hogy a labdát a fiúk még fürgébben rúgják!

Refr.:
Hej élet, élet sportos élet ez aztán az élet,
Életmódot váltok, s magam is így élek!

Refr.:

Ki legyen a méltó ember, kinek nevét adjuk,
Ezen nekünk nem kell sokat gondolkodnunk.

Refr.:

A mi falunk nagy szülöttje Tóth II József,
Az aranycsapat jól cselező, Csepel jobb szélsője.

Refr.:

Többször volt Ő válogatott s világ ezüstérmes,
A helsinki olimpia szintén szép emlék lett.

Refr.:

Józsi bácsi sok év után eljött kis falunkba,
Jelenléte ünnepünket be is aranyozza.

Refr.:

Azt kívánjunk mindannyian a jó Isten áldja,
Egészségben, frissességben éljen Ő, s családja.

Refr.:

Kitartása, küzdése jó példaként hasson,
A mersei csapat mindig győzelmet arasson!

Refr.:

A szalag átvágása után a Merseváti Sport Egyesület „Öregfiúk csapata", és a Pápai Sport Egyesület „Öregfiúk csapata" barátságos mérkőzést játszottak. A kezdő rúgást a már felavatott pályán a nagyobbik dédunoka, Baranyai Flóra rúgta.

A Sport Egyesületnek 1992 óta az alábbi személyek voltak a vezetői:

Elnökök: Pethő Sándor, Németh Imre, néhai Tóth István, Kovács Pius, Takács László, ilj. Győrvári Benedek, Borbács Tibor.
Edzők: néhai idősebb Józsa Zoltán, Nagy Csaba, Ifj. Győrvári Benedek, és jelenleg újra Nagy Csaba.

/Pethő Sándor, Kovács Imréné/

Női futballcsapat:

A „lányok-asszonyok"a 2013-as falunapi program keretében szervezett női labdarúgó meccsen szerepeltek, mely mindenkinek nagy örömet szerzett. A sport szeretete miatt döntöttek úgy, hogy legyen Merseváton is női fütballcsapat. Manganelli-Nagy Zsófiát kérték fel, hogy szervezze össze a csapatot, ő volt az összefogó erő. Az edzéseket többen is irányították: Molnár Gábor, Németh Gábor, Csite Dániel és Manganelli-Nagy Zsófia. Nyári időszakban a helyi sportpályán, télen a Celldömölki Szent Benedek Katolikus Iskola Sportcsarnokában erősítik magukat a lányok. Több labdarugó tornán is szerepeltek, kisebb-nagyobb sikerrel.(Celldömölk, Sárvár, Szombathely, Enese, Ölbő, stb.)
2015. július 9-én szervezték meg az I. Tóth II József labdarúgó tornát, melyen hét csapat vett részt. Működésüket saját, szponzori és önkormányzati támogatásból fedezik.

/Manganelli-Nagy Zsófia/

Népdalkör- Piroska Amatőr Művészeti Csoport,

A Merseváti Népdalkör 1993. augusztus 23-án alakult tíz lelkes, énekelni szerető asszony kezdeményezésére. Akkor Pethőné Takács Zsuzsanna fogta össze a csoportot, majd egy év után vette át Szabóné Nagy Henriette, melyet a Vöröskereszt helyi szervezete is támogatott és támogat azóta is. Céljuk az volt, hogy önmaguk kedvtelésére heti egy alkalommal összegyűljenek, és az általuk kedvelt dalokat együtt énekeljék.

A műkedvelő csoport tagjainak száma egyre növekedett, s hamarosan a községi műsorokat is színesítették néhány dallal. Rövid időn belül egyre több helyi ünnepély résztvevőivé váltak az asszonyok. A lelkesedés meghozta gyümölcsét. A népdalkör a környező falvakba is meghívást kapott falunapokra, dalos találkozókra

Merseváti Népdalkör (kb. 1993-94)

Jó kapcsolatot alakított ki az énekkar a szomszédos települések népdalköreivel, citerazenekaraival, akiknek vezetőitől az induláskor szakmai segítséget kapott. A tagok fellelkesedve a szereplések sikerén 2000 májusában beneveztek egy országos minősítő versenyre, Körmendre. A megmérettetés óriási sikert hozott: egy vasi és egy bakonyi népdalcsokor előadásával aranyminősítést kapott a népdalkör.

2003-ban a tíz éve működő Népdalkört a Falunap keretében köszöntötte a Vöröskereszt és az Önkormányzat.

A kis közösség célja, hogy a csodálatos magyar népdalkincsből minél többet megismerjen, és azokat megismertesse a hallgatósággal. A népdalkör Mersevát kulturális életét minden téren hangulatosabbá, változatosabbá szeretné tenni, ezért többféle módon próbálja a közönség tetszését elnyerni, nem zárkózva el a népdaloktól oly távol álló örökzöld és mai slágerek előadásától sem. A népdalkör kedveli a hazafias dalokat is, amiket az idősebbek tanítottak meg a fiatalabbakkal. Ezek a régi dallamok főként nemzeti ünnepeinken hangzanak el nagy-nagy sikerrel.

Az énekkar 2006-ban húsz főből állt: tizenöt felnőtt nő és öt általános iskolás diáklány énekel együtt rendszeresen vidám, lelkes hangulatban.

Az Énekkar élete egyre mozgalmasabbá vált. Nem volt községünkben olyan megmozdulás, rendezvény, ahol ne szerepelt volna a csoport. A falu új létesítményeinek átadására rendezett műsorokban mindig az énekkaré volt a főszerep, hisz a gázavatóra, a szennyvíztisztító átadására, a felújított Művelődési Ház és Könyvtár megnyitására, a víztisztító üzembe helyezésére, a Tűzoltó Egyesület versenyére és a sportpálya névadó ünnepségére egy-egy új csasztuskával lepte meg a hallgatóságot.

A tagok azonban egyre gyakrabban cserélődtek. Sajnos a legidősebb korosztály számára egy idő után fárasztóvá vált az énekkari munka, a diákok pedig tanulmányaikat egyetemen, főiskolán folytatva idővel elhagyták a közösséget. Hangjukra és kitartásukra pedig éppen ebben az időszakban lett volna szükség a sok vendégszereplés miatt. A Bobai Daloskör, a Külsővati Harmincon Túli Nők Klubja, az Egyházashetyei Daloskör, az Adorjánházai Asszonykórus által rendezett dalos találkozókon, a mesteri, a Kemenesszentmártoni, az alsósági falunapon, az Egeraljai református gyülekezet bálján a létszámcsökkenés ellenére is színvonalas műsorral szórakoztatta az énekkar az érdeklődőket.

2008 tavaszán megünnepelte a népdalkör tizenöt éves tevékenykedését egy önálló esttel, melynek a *Dallamról dallamra* címet adta az együttes. Ennek a műsornak az alkalmából a községben működő civil szervezetek összefogtak és közösen ajándékozták meg a jubiláló népdalkört. (Önkormányzat, Vöröskereszt, Tűzoltó Egyesület, Ifjúsági Baráti Egyesület.)

2010 októberében egy egyéves pihenő után új névvel és új arculattal lépett a közösség a közönség elé Piroska Amatőr Művészeti Csoport néven. Nevükkel a fiatalon elhunyt Kiss Tivadarnéra, Piroskára emlékeznek a tagok. A csoport arculata annyiban változott, hogy a dal mellett a próza és a vers is fontos szerepet játszott műsoraikban. Énekeltek örökzöld és mai slágereket, hazafias dalokat, a magyar népdalok mellett más népek dalait, operett-és cigánydalokat; előadtak villámtréfákat, bohózatokat. Erre a sokoldalúságra azért volt szükségük, mert minden községi ünnepen szerepeltek. Évről évre kiemelkedett programjaik közül a karácsonyi műsor, amikor a nézőtéren községünk szinte valamennyi családja képviseltette magát. A szívhez szóló, hangulatos összeállításban a gyerekek és a felnőttek egyaránt fontos szerepet kaptak.

Voltak évek, amikor Kovács Gábor, majd később Szórádi Szabolcs élő zenével emelte műsoraik színvonalát. A mai technika eszközei lehetővé tették a számukra, hogy a zenei alapokhoz CD vagy az internet segítségével jussanak hozzá. Ilyen módon óriási lehetőség nyílt az elképzelések megvalósításához zenei téren.

A megújulás az énekkar ruhatárát is érintette. 2010. november 27-én jótékonysági estet rendezett a dalkör a kultúrházban. A becsületkasszába befolyt összegből fehér és fekete pólót vásároltak, illetve elkészítették a csoport jelvényét.

A munka mellett egy kis szórakozásban is volt részük az énekkarosoknak. 2011. augusztus 13-14-én, Csopakon töltötték a hétvégét. A kétnapos együttlét még jobban összekovácsolta a hölgyeket, akik a színes program mellett sem feledkeztek meg az éneklésről.

A Piroska Amatőr Művészeti Csoport 2012 áprilisában *Válogatás közkívánatra* címmel adott önálló estet. Mint a cím is mutatja, a felkérés a falu lakóitól érkezett, akik újra szerették volna hallani a legsikeresebb produkciókat.

2013. szeptember 14-én került sor az énekkar fennállásának 20 éves megünneplésére. A Jubileumi Dalos találkozóra hat kórus kapott meghívást, akikkel az elmúlt két évtized alatt a Mersevátiak baráti kapcsolatot alakítottak ki. A jubileumi műsort megtekintők egy egész délutánt felölelő, színvonalas programnak lehettek a részesei. Felemelő érzés volt, amikor a találkozó zárásaként a hat énekkar együttes előadásában hallhatta a közönség a legismertebb vasi népdalokat. Az évforduló alkalmából a Vöröskereszt kezdeményezésére az Önkormányzattal közösen Emléklapot és plakettet kapott két legidősebb alapító tag, Oklevelet és plakettet pedig az akkor szereplő énekkari tagok. Sajnos a község lakói közül kevesen vettek részt a rendezvényen.

2014. február 22-én került sor a Batyus bál megszervezésére. Az érdeklődők száma minimális volt, pedig a „Piroskák" ismét kitettek magukért. Új jelenetekkel és dalokkal készültek a programra. Az év többi hónapja a megszokott módon kötötte le a művészeti csoport idejét: szereplés március 15-én, a falunapon, augusztus 20-án, a nyugdíjas napon, október 23-án.

Az évet egy nagyon sikeres karácsonyi műsorral és a Művelődési Ház vezetője által rendelt vacsorával zárták. Ekkor lépett ki az énekkarból Szabóné Nagy Henriette, aki húsz éven át volt a csoport sikeres vezetője.

Majd a tagok ismét Pethőné Takács Zsuzsannának szavaztak bizalmat, hogy fogja össze a csoportot és legalább a helyi műsorokat tovább színesítsék. A kérést elfogadta, és a lehetőségekhez képest próbálja megoldani, hogy színvonalas műsort adjanak elő a kis létszámú tagsággal a kis létszámú közönségnek.

/Szabóné Nagy Henriette, Kovács Imréné/

Néptánc-csoport

1998 szeptemberében a Merseváti vöröskereszt szüreti felvonulást rendezett. Tíz lelkes asszony és lány ezen a délutánon végig táncolta Mersevát utcáit.

A Néptánccsoport szüreti felvonuláskor

A nagy sikerre való tekeintettel jött az ötlet, hogy alakítsunk néptánccsoportot.
Januárban kezdtük el a próbákat, és már a március 15-i műsorban bemutattuk a kapuvári verbunkost.
Lázasan készülődtünk a falunapra, ott a megnyitón népdalokra koreografált táncot adtunk elő, majd másnap a sportpályaavatón polkát táncoltunk. Erre az alkalomra elkészültek a kékfestő szoknyák, melyek anyagához a vöröskereszttől kaptuk a támogatást.
Októberben meghívást kaptunk Külsővatra a Szociális Otthonba, Idősek napjára. Itt is, majd a saját falunkban-szintén Idősek napján- nagy sikert arattunk. Erre az alkalomra a kalocsai fércelőt Ipsics Péter, a Kemenesaljai Néptánccsoport vezetője tanította be. A 2000-es év eseménydúsan telt. Március 12-én, Celldömölkön részt vettünk a „Kultúrával a Nyugat Kapujában" c. fesztiválon, ahol emléklapot kapott a csoport.
A Vöröskereszt jótékonysági estjén az addig tanult táncokból mutattunk be válogatást.
Májusban Tokorcsra kaptunk meghívást, itt a Merseváti énekkarral együtt szerepeltünk.
Falunapon fergeteges country-val szórakoztattuk a Merseváti közönséget, valamint széki táncokat mutattunk be. Szeptemberben újra táncoltunk a szüreti felvonuláson.
Októberben ismét Külsővaton vendégeskedtünk, majd Merseváton szórakozattuk az időseket.

Az október 23-i műsorban „széki négyest" adtuk elő.
2001 áprilisában pályázatot adtunk be a Vas Megye Közművelődési és Ifjúsági Bizottságára, 40 000 Ft támogatást nyertünk. Ebből új szoknyákat vásároltunk, valamint a Merseváti Önkormányzattól kapott támogatást cipők vásárlására fordítottuk. Ebben az évben is felléptünk a jótékonysági esten, ahol három táncot adtunk elő.
Falunapra „somogyi táncokat" tanultunk be. Az októberi Idősek napján „palóc táncokkal" szerepeltünk.
A csoport munkáját továbbra is Ipsics Péter és felesége segítette. A következő évi falunapra szatmári táncokat tanítottak be. Az októberi Idősek napjára cigánytáncot táncoltunk, melynek igen nagy sikere volt.
2003-ra a lelkesedés alábbhagyott, a próbákra kevesen jártak, ezért júniusban a csoport feloszlott.

/Horváthné Kenesei Hajnalka/

A Római Katolikus Templom

A katolikus hívő közösség a Külsővati Plébániához tartozik, mint fília. A plébánia a Veszprémi Érseki Főegyházmegye hatáskörébe tartozik országos szinten. A Merseváti egyházközösségnek nem volt temploma, imaházban tartották a szentmiséket. (iskolában) Ősi vágy teljesült, amikor Egry Lajos a Merseváti Egyházközség gondnoka a Mersevát, Dózsa György út 20. szám alatt lévő telkét (400 öl) ajándékozta az egyházközösségnek kápolnaépítés céljára 1978. január 14-én.

Idézet 1978. február 17-i levélből:

„Igen Tisztelt Megyéspüspök Úr!

Ajánlása alapján – a Budapesti Állami Egyházügyi Hivatal egyetértésével – elvi engedélyemet adom Egry Lajos Merseváti lakos (mint ajándékozó) és a Merseváti Római Katolikus Egyházközösség (mint ajándékozott) között létrejött ajándékozási szerződés megkötéséhez.

Tájékoztatom egyben, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal és az illetékes járási hivatali, helyi tanácsi szervek vezetői egyetértenek az ingatlan gazdasági épületének istentiszteleti hellyé történő átalakításával. Amennyiben arra sor kerül, úgy kérem –az idevonatkozó rendelkezések értelmében- az elvi engedély megadása érdekében a Vas megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának megkérését.
A fentiekről – másodpéldány megküldésével – tájékoztattam Szabadhegy Szabolcs Külsővati plébános urat."

Aláírás: Csonka György

Egyházi és állami jóváhagyással dr. Paskai László veszprémi püspök támogatásával megindult az építés Szabadhegyi Szabolcs Külsővati plébános áldozatos irányításával Csillag Ferenc világi elnök szervezésében a hívek önkéntes sok munkájával, pénzadományával, svájci atyák, Artur Weber és Georg Schmidt nagylelkű pénzadományával és mások közreműködésével készült el a kápolna. Magyarok Nagyasszonya tiszteletére szentelte fel dr. Paskai László 1980. november 8-án a papok és hívők örömére, Isten dicsőségére, melyet a bejáratnál a márványtábla őriz. A modern stílusú ablakok, a lambériás padok kényelme igazi templomi áhítatot sugároz a liturgikus előírásoknak megfelelően. Sekrestye, hitoktató terem, gyónási lehetőség, raktár, takarító-eszközök, illemhely biztosítva vannak. Belsőleg teljesen felszerelt, külső környezete rendezett, parkosított. Minden vasárnap és nagy ünnepeken délelőtt 10 órakor van szentmise kántori éneki vezetéssel. A templomot a hívek a község lakosságának megfelelő arányban látogatják, a hitoktatás is biztosított, még az óvodás gyermekek számára is. Az egyházközösség búcsújárásokon is részt vesz, elsőáldozást évente, bérmálást kétévente tartunk.

2000 júliusában dr. Paskai László tartott misét, a templom 20. évfordulója alkalmából. A templomot és környékét rendszeresen tatarozzák, gondozzák a külső zöld területet, parkosítanak. 2015-16-ban sikerült bevezetni a gázt is, így a fűtés is egyszerűbbé vált a hitoktatás alkalmából. 2016. június 12-én került felszentelésre az a 160 kg-os harang, melyet Horváth János, (Pálffy) öntetett a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. A régi harangot pedig a temetőben szeretnék elhelyezni.

Jelenlegi lelkipásztorunk 1989. január 1-től Bali Tibor Külsővati plébános.

/Bali Tibor, Kovács Imréné/

Evangélikus templom

A templom 1938-ban épült a Kemenesalján gyűjtött adományokból, egyházi pénzekből, Vidos Dániel telkén. A legtöbb segítséget ő adta. Az épület legnagyobb része Szergényi és Ság hegyi kőből épült. 1940-ben dr. Kapri Béla püspök szentelte fel, akit a község akkori bírója, Horváth Lajos köszöntött. A templom harmóniumát a nemes és nemzetes Bobai Jánosné adományozta.

1940-ben még nem volt harangja a templomnak, ezt 1959-ben, a gyülekezet adományaiból vették meg és ez év december 6-án szentelték fel. A gyönyörű templom igazi ékessége a 12 m magas süveg volt. Az Őrségből szerzett fából építették. Mikor azonban zajlottak az átépítések, a harangszerkezetet lecserélték vasvázasra.

Az épületet 1979-ben újították fel, teljesen a Sümegen található evangélikus templom mintájára épült, utoljára 2005-ben végeztek rajta teljes belső festést, majd későbbi években a templom bejáratát is felújították, igazodva az eredeti állapothoz.

Jelenleg kéthetente vasárnaponként tartanak itt istentiszteletet, illetve keresztelést és esketést is tartanak, a konfirmálás viszont minden évben Celldömölkön zajlik. A lelkészi feladatokat 2007-ig Sághy András evangélikus lelkész látta el, majd nyugdíjba vonult, és az óta Rác Dénes lelkész áll az evangélikus egyház élén, Merseváton.

2012. október 20-án, „Örvendezzetek és vigadjatok az Úrban!" Bibliai idézettel hívták az egyház közösség és a hozzátartozó filiák tagjait az I. gyülekezeti Batyus Napra, Mersevátra. Ezen a napon mindenki jól érezte magát, kicsitől a nagyig. A települések bemutatták a saját kis egyház közösségüket, volt közös játék a gyerekekkel majd délután folyamán a főzés eredményét hirdették ki, és mindenki meg vacsorázott. A „batyusnap" folytatódott a többi településen.

/ Merseváti evangélikus hívő elbeszélése alapján Kovács Imréné/

Hérincs János

1919. november 30-án, Celldömölkön született. Az első osztályt Merseváton, a többit Celldömölkön végezte.

Az iskola elvégzése után mezőgazdaságban cselédként dolgozott.

1941-ben bevonult katonának Szombathelyre, Mátyás király ötödik honvéd gyalogezredében szolgált, és még ebben az évben november 1-jén Oroszországba ment a frontra. Tizenegy hónapot volt ott. Majd amikor hazajött jelentkezett a csendőrségre, ott szolgált a háború végéig. Ekkor Ausztriába, angol fogságba került. 1945 októberében jött haza Mersevátra. A rendőrségnél való jelentkezésnél internálták Szombathely mellé, Vát községbe, ahol 1946 júliusáig volt.

Majd újra a mezőgazdaságban dolgozott. 1952-ben ment a vasútra dolgozni, de 1953-ban elbocsátották. 1954-ben újra visszavették és innét ment nyugdíjba 1979. november 30-án. Azóta Merseváton, testvérével és sógorával élt, míg egészségi állapota meg nem romlott. Ekkor Külsővatra került az Idősek Otthonába, ahol 2014-ben halt meg. A fafaragást nem tanulta senkitől sem, csupán szabad idejében, saját kedvtelésből faragott. Munkáiból már kiállítást is szervezett a Vöröskereszt Merseváti Szervezete, majd a Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület is. Az egyik ilyen szép munkája a már említett kopjafa.

/Kovács Imréné/

A következő oldalakon olvasható írás Joó Mária-Magdolna, Torontóban élő, néhai Belsővati lakos írása, melyet teljes terjedelmében idézek és osztok meg Önökkel.

Az elfelejtett hős és a kis falum, Belsővat

Toronto 2007

„A 800-900 éves kis falum Belsővat, a később kiépült
Mersevát része, négy folyó ölében a kis falu, a Nagy-Marcal
Szétágazó részeivel. Az Adorjáni Malom-árok,
Nagy-Marcal, kis „M", vagy, ahogy neveztük,
Malomárok és a Cinca békés csendjét a háború zavarta meg."

„Emlékezés 1944-45-re”

„Angol liberátorok sötét hada vonult a kis falunk felett, a
Kárpát –medence gyöngye, Budapest felé, hogy gyilkos
terhüket ott leszórják – bombázzanak. Zengett, zúgott
tőlük a lég, azt hittük, ránk szakad az ég. Szörnyűség az emléke is.
A nagyanyám halála előtt és után, hosszú kiló métereken
keresztül, egyedül a határban, gyakran megtettem az utat
Kemenes-magasi felé. Akkoriban valami új
fegyverről, - a falu 2-ről- beszéltek.

Amikor a repülőgépek fölénk értek, egyik gépből a
másikba, mintha villám csapott volna át, a kötelék mind
egy szálig szétszóródott felettem a szélrózsa minden irányában.
Minden égett, a levegőben ejtőernyősök ugráltak ki,
mint a szőlő-fürtök, és égtek.
Részvét és félelem csapott össze bennem egyszerre,
egyedül a végtelennek tűnő határban.
Itt, az idegenben csodálom a részvételjes
szívvel megáldott Népemet.
Siettek minden bajbajutott védelmére. Leesett bombázó
katonák, feketék, vagy fehérek, ellenség vagy barát,
segítség volt a lényeg. Amikor a németek összeszedették a zsidókat,
aki tehette, bújtatta őket. A csendőrök félre vonultak, amikor pihenetek,
és megengedték, hogy etessük őket, csak nehogy megszökjenek,
mert el kellett számolni velük.

Az ablakon keresztül 5-6 kilós kenyereket és egész sonkát
adtunk ki nekik, és természetesen ívó vizet. Volt, aki
magának akarta megtartani, de kénytelen volt megosztani.
De láttam azt is a háború után, amikor a Bajcsy Zsilinszky úton, Budán,
a Körtér közelében hálából a papokat verték! Elszörnyülködtem,
hiszen úgy tanultam, „jó tettért jót várj!” Hiszem, a jó Isten
is így teremtette belénk. Akkor ez természetes volt, minden magyar

lelkében. De ma már itt, az idegenben, mint szent erényt,
csodálom ezt a felsőbbrendű gesztust.

Máskor a Marcalon a nagy híd közép-táján egy angol
vadászgép zuhant alá fölöttem, és veszettül kezdett lőni,
úgy körözött fölöttem, és szüntelenül lőtt.
Elvágtam magam a kissé magas járdaszegély mellett, és kúsztam,
amíg a híd végéhez értem. Piros ruhában nyilvánvaló volt,
gyermek és nem katona. A híd végénél elértem a nagy fákat és a
Czuppon rét hídfői szakaszán egy nagy nyárfa állt,
alatta az árokba vetettem magam, s gurultam le a magas útról.

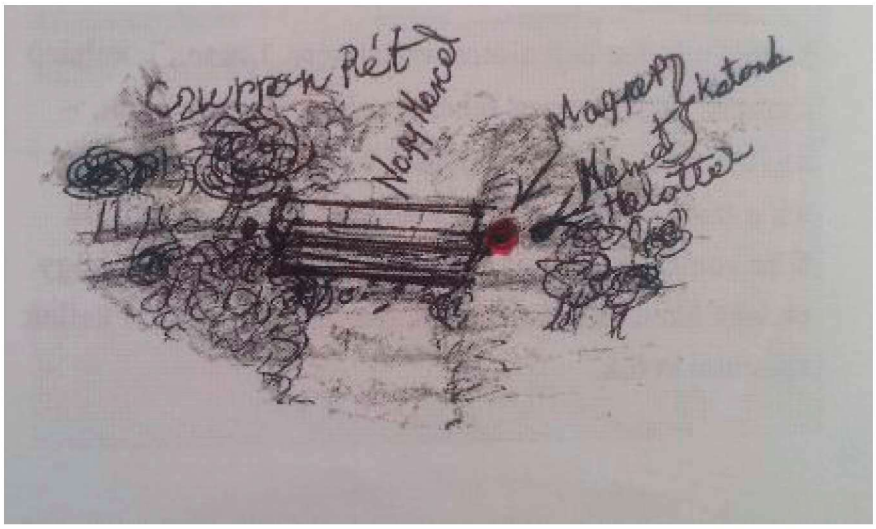

Az árok másik oldalát is kis domb védte.
Akkor lemondott rólam a vadászgép pilótája,
de a nyomait ott hagyta a híd oldalán kiluggatva,
felváltva a szebb idők, ifjú korunk sárgolyói nyomával.
Talán még ma is ott őrzi a híd, beszédes emlékként a múltat.

1945. március 28-án, reggel 9-10 óra között
Az elfelejtett Hős Vértanú!!!
Belsővat Atyja

Egy Apa megjelenésű személy! Így nevezte az angol
spiritualista. Számára ismeretlen egyenruhában látta.
Hosszú évek múltán 2006. október 6-án hirtelen egy
szörnyű jelenet éledt fel bennem.

Hajnalban ment a jól megtermett katona a szokott őrségváltásra,
összehúzódva. Minden tagja reszketett, ablakon át is jól látható volt.
Horváthéknál lakott, másodmagával. (Ceci, Móni, talán emlékeztek a nevére?)

Amikor az utolsó hadsereg és katona is átvonult a kis falun,
(Ez idő tájt szokás szerint tengernyi árvíz vette körül a kis falut. Most megkésett.)
Ott volt az ideje, hogy a Nagyhidat a Marcalon az előre aláaknázott
négy mázsa ekrazittal felrobbantsák, de ez elmaradt. Egy héttel előbb
apám, Joó Imre gabona beszolgáltatásának utolsó részét
Celldömölkre kellett volna vinni, de a visszavonuló
német katonák az árokba sodorták,
a rakomány felborult, és apámnak két oldalbordája eltört.
A csendőrök intézkedtek. Őt Cellbe, kórházba szállították.

Március 27-én, gyalog a Marcal mentén haza jött, napnyugta előtt.
Az úton gyalogszerrel is az árokba szorítva tudtam Merséről Belsővatra haza jutni.
Apám és Imrénk éjjel a híd alá eveztek, Gombási Karcsi és talán Picin Józsi,
erre csak ő tudna igazán válaszolni. Az őrséggel voltak elfoglalva…
Amíg ők a híd alatt elvágták a gyújtózsinórokat és a robbanó szereket
a vízbe eresztették. Lehet, hogy a katona is be volt avatva?

Kora reggel az utolsó visszavonulók is elhagyták a falut.
-Természetes, a parancsot kellett volna teljesíteni?-
Mi fel pakolva utolsónak hagytuk el Belsővatot.
Erika is velünk volt. A malom híd le volt szakadva, és a tó híd a falu előtt.
A Nagy híd utolsó oldalán az árokban holtan feküdt a Katona
és egy német. Nyilván valaki lelőtte őket parancs teljesítés hiányában. Belsővat
Atyja vértanúságával mentette meg a 900- éves kis falunkat,
hogy ne tűnjön el örökre a föld színéről mindnyájukkal együtt.

A Kemenes- Magasi szőllős dombon ástuk be magunkat a földbe a háború elől.
Apánk a két eltört bordájával, anyánk és én, szüntelen golyósüvítés közben.
Egész nap a repülők lőttek bennünket. Apám az utolsó percben fedte be a bunkert,
de ő kint rekedt, a golyózáporban, ami őt vette célba, és kúszott kör-körbe
a bunker körül. Végül a sarkát egy golyó elérte.

Terus kint a fák alatt rekedt, az árokban. Erikára vigyázott, testével
védte, hogy baj ne érhesse. Irén, anya szoknyája mellett lapult, amíg ő dolgozott,
dupla felelősséggel.

Estére a lövések lassan elcsendesültek. Egy orosz tiszt odajött hozzánk,
referált a helyzetről. Mondta, hogy a következő csapat egy fosztogató
ukrán csapatból áll, siessünk haza. Referált a pillanatnyi helyzetről.

Alkonyatkor elindultunk hazafelé, réteken keresztül, árkok mellett,
ahol halott katonákon keresztül kellett lépkedni, kikerülve a megrongált hidakat.
Sötét este volt, amire hazakerültünk.

Otthonunk teljesen fel volt dúlva. Iskolás könyvek, papír mindenütt…
Az éjszakát és többi időnket a szénás padláson töltöttük. A hosszú létrát
felhúztuk magunk után, és más feljárat nem volt. Szerencsére!
Hosszú heteket töltöttünk fenn. A kibontott tűzfalon keresztül
láttak el bennünket élelemmel. Lentről felhallatszott
a betolakodó katonák, úgynevezett „felszabadítók" rettenetes erőszakossága.
Rettegtünk, mikor lövik le szüleinket.

Imrénkről nem tudtam az idő tájt, és a „Stuka" kutyánkról,
ami állítólag a nagy égő kazalba rohant a lövések zajától és
ott égett el. Később Imrénk szerzett egy másik
hasonló vadászkutyát, Ledinek hívtuk.

Az akácos közepén háború alatt egy nagy bunkert ástunk. Ledi hősiesen
védte ezt a környéket a háború után, lehetetlen volt megközelíteni.
Legalább is nekem sohasem sikerült, soha többé. – Hallottam, a '90-körüli
Móger Viki néni a lövésektől megzavarodott és a réteken keresztül rohant,
és lelőtték mint ellenséget!? De ő özv. Joó Mariska néni édesanyja volt.
Apám és Imi temették el, nem tudom, talán épp a bunkerba!?

A falu közepén egy régi vámház állt, kijjebb a többitől, kis ablakából
lehet látni az utat és a két hidat. Özv. Horváthné két lányával lakott ott
és oda volt beszállásolva a híd őrsége az idő tájt. A háború teljesen lerombolta
az épület kiálló sarkát. Apám és Imi építették újjá. A legrövidebb időn belül,
hogy lakható legyen. Mindenki számára volt segítő kezük.

Apám, mint 75%-os hadirokkant az első világháborúból, két tört bordával,
de ez nem tartotta vissza, ha segíteni kellett. Imrénk volt Apám jobb keze.
Őneki is megbénultak az ujjai a sok munkától…

Soha senkinek nem panaszkodtak, s ha segíteni kellett, kötelességszerűen ott voltak.
A vasúttól a Külsővat előtti dombon volt egy nagy ház, a Smitt házaspár lakta, ha jól emlékszem a nevükre. Két vagy három nagy fehér komondor őrködött a kapun belül. Szépek voltak. A kegyetlen háború kizavarta őket a nagy házból. a réteken futottak a kezdődő árvíz felé. A házaspárt és a kutyákat ott lőtték agyon, bestiálisan!

Magányos ház volt, csendben éltek. Kit bántottak ők?
Az első világháborúban a magyar-német hadseregnek parancsba volt adva, hogy „békés"civilekre nem lőhetnek. Templomokat, zárdákat, kórházakat, iskolákat és az oda menekülőket nem bánthatják.
A parancs megszegéséért fejbelövés járt! Sokszor hallottam apámtól.
Hol van ma már ez az aránylag civilizált törvény és gondolkodás???!

1945. április 4-ével elhagyta a hadszíntér az ország határát.

A tizenöt házból álló kis falu, Belsővat teljesen árvízben állt.
A közlekedés a vasút állomástól teljesen el volt zárva.
A fővárosból és az ország többi részéből jöttek az utasok,
hogy felvegyék az ide menekült családtagjaikat,
de nem volt híd, az utat is áttörte a víz. A kis
falunk teljesen el volt zárva a külvilágtól.

Imrénk és Apa, a széthullott bombázók által elszórt benzin-tartályból csináltak csónakot, azzal mentették az utasokat át.

Könnyű volt a „csónak”, ezért nehéz volt vele egyenesen
evezni, könnyen megpördült. Ők vállalták magukra az
önkéntes utas-szállítást. Nem számított, hogy késő este vagy korán
reggel volt, nem hagyták cserben a csapdába került utasokat,
az árvíz idején, a híd túlsó oldalán!
Később az önkéntes csónakot a Külsővatiak „ellopták”!
Azután összefogott erővel gyorsan ment a helyreállítás.

Pár hónap múlva elhagytam a szülői házat, a fővárosba
mentem. Áru felvásárló voltam a szatócs üzlet részére,
az infláció alatt fizetés nélkül. Kezem, lábam megfagyott munka közben.
Ez senkinek se fájt. Két kezemmel segítettem újjá építeni a várost,
ez kötelező volt mindenkinek.

Egy évig voltam Pest Szent Erzsébeten. Néha barátnőm,
Kelen Lili látogatott meg, egyszer hazamenetkor huligánok
letámadták. Magabiztos volt, mint mindig. Felkapta magát:
„Mit gondoltok? Hé, én is Kispesti vagyok ám!!
Aztán egyetértésben váltak el.

Egy év után egy évre hazamentem, a háztartásunkat vezettem
amíg özvegy édesanyám, özvegy édesapámat ápolta.
Még pár nyári hetet töltöttem a Marcal mentén, mint régen.
Kergetőztünk és a partról fejest ugrottam a vízbe.
Elszámítottam magam és egy nagy kő mellett nyakig
találtam magam fejjel a pocsolyában.

Később, emlékszem, nagy szélben fázva lapultam a nagy fűben,
fürdés után. Tüdőgyulladást kaptam! Egyszer arra ébredtem,
hogy anyám a szívéhez kapva, meredten néz engem, csak
annyit mondott:”Jaj! Azt hittem meghaltál!” Így búcsúztam
a szeretett Marcalunktól. Az elmúlt évért fizetségem még ma is fáj!
Mint mindig az életem során!!

Most utoljára örökre elhagytam a kis szülőfalumat.
Imink kísért, segített, mint mindenkor. Ahogy visszapillantottam
az egyre távolodó ligetes látképet mind jobban magamba szívtam,
hogy örökre emlékezzek minden fára, virágos rétekre, folyóra,
hogy erőt merítsek az akkor még ismeretlen küzdelmes életemre.
Még egy két éves oázis az életemben. Édesanyám testvére,
Ilus néni szabó mester volt. Sokat dolgoztunk itt is mindent ketten,
itt is fizetés nélkül, de lénye gyógyító ír volt, minden szava gyengéd,
jóságos, szívemnek mennyei muzsika.

Egy szállításra készruhát megégettem, és csak annyit mondott,
elhalványult, lecsüggedt szóval:"Mag-di"!!
Ennek a korrupt korszaknak egyre küzdelmesebb életformája
közben gyakran visszaemlékszem arra a felsőbbrendű emberi gesztusra
és az ő lényére. E két év lelki és szellemi pihenés után erőre kapva
újra kezdődött egy sokkal nehezebb, soha nem szűnő, egyre gyötrelmesebb élet.

De Uram! Istenem!- mindig csak Teveled.

Joó Mária Magdolna
„Tapolczay" Lukács Dezsőné

Felhasznált irodalom, írásbeli források és adatközlők:

1. Mersevát történetét Dr. Kovács Jenő szakdolgozata alapján írta: Kovács Imréné
2. Rugonfalvi Kiss István: Az utolsó nemesei felkelés Bp. 1909. /119.o./
3. Dr.Góczán László: A Marcal medence talajföldrajza
4. Cholnoky Jenő: Magyarország földrajza /252. 285.o./
5. Endrédy Zoltán A csend foglya szól c. kötetből Dunántúli szemle /194363-4sz. kötet/
6. Sziklay-Borovszky: Vas vármegye /Bp. 1898. 5. o./
7. Dr. pécsi Márton és Sárfalvi Béla: Magyarország földrajza /Bp. 1960 109-110.o./
8. Dr.Góczán László II: /213.o./
9. Dr.Góczán II: /214. o./
10. Dr. Góczán I: /54. o./
11. Kiss: /12-15. oldalakon lévő kimutatásból/
12. Dr.Góczán 1: /63. o./
13. Dr Góczán I: /127. o./
14. Dr. Góczán L /I1-12. o./
15. Dr. Góczán I: /94. o./
16. Antalffy Gyula:
17. Marcalvölgyi Vizitársulat iratai: /1863. -1948. Megyei levéltár/
18. M. V. T. iratok: /65/1863. sz. irat/
19. Magyar Statisztikai Közlemények: /41-42. kötet/
20. Mersevát község képviselőtestületének közgyűlési jegyzőkönyvei /1906./
21. K. T. jk: /1870. 1891. 1898. 1907./
22. Mersevát község képviselőtestületének közgyűlési jegyzőkönyvei /1906./
23. K. T. jk: /1907. 1914. 1932. 1933. 1934./
24. Stat. Közi. /83. 86. sz. kötet/
25. Vas Népe: Katyusák a falu alatt /1965. III. 2./
26. Kiss: /86. 91. o./
27. Pacher Donát: A Dömölki Apátság története /Bp. 1912. 1. kötet 21. o./
28. Sziklay: /286. o./
29. Pacher: /20. o./
30. Anzsu Okmánytár: /7/98. 189. o./
31. Payr Sándor: A dunántúli Evangélikus Egyházkerület története /188. 358. o./
32. Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában /II. k. 838. o. /

33.Dr. Bogyai Tamás: A jáki apátsági templom és Szent Jakab kápolna D. Sz./1944.186.o./
34.Vas vármegye közgyűlési jegyzőkönyvei: /1786/87. 2323-11. 2397-17. 2558-17./
35.Csánki: II. kötet /775. o./
36.J. M. Korabinszky: Lexikon von Ungarn Pozsony 1784.
37. 1899. V. 19-én Külsővaton, Ősze Rezső VI. o. tanuló által leírt osztozkodási irat, Famíliaosztozkodás
38.Csánki:/ III. kötet 259. o./
39.Horváth Tibor Antal: Adalékok a kormányzói kancellária történetéhez Vasi Szemle / 1936/3. sz. 213. o./
40.Stahl Ferenc: Vas megyei törökhódoltság összeírása a XVII. sz. közepéről Vasi Szemle /1970/1-2. sz. 114-117. o./
41.Pesty Frigyes: Merse-Belső-Vath 59-34-36: 323-4.
42.Rugonfalvi/ I. k. 119. o./
43.M. V. T. iratok /23/1885. b. irat/
44.Pacher: /86-87. o./
45.+Horváth Imre 1971-ben 68 éves
46.Vas Népe /1975. IV. 26/: Ellenőrizték a megye negyven bányáját
47.V. m. Prot:/ 1807-8. 345. o./
48.V. m. Prot: /1807-8. 711-12. o./
49.Dr. Kovács Jenő feljegyzései
50.Pesty I.
51.+Kovács János 1851-1936.
52.+Pálfy István oki. gazda 1935-ben 55éves
53.Rugonfalvi/ I. k. 213. o. /Horváth László Külsővat
54.Rugonfalvi /I. k. 119. o./
55.Rugonfalvi /II. k. 34. o./
56.Balogh: /123. o./
57.Ordas Iván: Vidos Józsefről Kézirat 1958. Bp.
58.Pesty I.
59.+Kovács János
60.+Horváth Imre 1903-1971.
61.M. V. T. iratok /l/1863./
62.Rugonfalvi 119. o.
63.+Vidos Dániel 1934-ben 52éves

64.Ordas

65.Sziklay: /51. o./

66.Pesty I.

67.Pallas Nagylexikon X. k. 27. o. /Bp. 1895./

68.Csánki II./ 756. 811. o./

69.Pacher:/ 36. 60. o. /V. m. Prot /1596. 51. o./

70.Pacher: /82. o. I. jegyzet/

71.Pesty I.

72.Horváth Imréné Pálfy Mária 74éves

73.Pesty I.

74.Csánki/ II. k. 736. és 827. o. Pesty I./

75.Vidos testvérek birtokmegosztási egyezséglevele 1810-ből Radó György celldömölki lakos

76.K. T. jk. /1896-97./

77.Pesty II.

78.Balogh /31. o./

79.Vidos testvérek iratai

80.Pesty I.

81.K. T. jk. /1908. VIII. 2./

82.K. T. jk. /1911. I. 7./

83.K. T. jk. /1921. IX. 13./

84.K. T. jk. /1884. VIII. 3./

85.Vass: 22. o.

86.Kovács József 60 éves

87.+Nyulász János +Pálfy István

88.Rugonfalvi /I. k. 119. o./

89.M. V. T. iratok/ 24/1873./

90.Dr. Bedy Vince: A győri Székes kápolna története /1938. 415. o./

91.Esze Tamás: Béri Balogh Ádám Vasi Szemle /1962. 1. sz. 68-76. o./

92.Famíliaosztozkodási irat

93.Esze: /68-76. o./

94.Payr: /188. o./

95.M. V. T./ iratok 20/1885. b./

96.M. V. T. /iratok 5/1887. b./

97.M. V. T. /iratok 4/1887. b./

98.+Horváth Ferenc tanító 1972-ben 91éves

99.Vas Népe /1965. III. 2. Katyusák a falu alatt/

100.K. T. jk. /1875. IV. 4./

101.Ordas /18. o/

102.Külsővati plébániai iratok

103.+Pálfy István iratából

104.K. T. jk. /1905. VIII. 19./

105.+Pálfy István

106.Horváth Imre 79éves

107.+Kovács János, Horváth Imréné /Kovács Mária / 64éves

Tartalomjegyzék

Előszó /Kovács Imréné 3

Marcal-medence, Marcal folyó 5

Nézzük, hogy miről tanúskodnak a község nevek és területek elnevezési 18

Belsővat 20

Folyómedrekről és a hidakról 22

Fekete-tó 23

Határ leírása 25

Határhíd az Erzsébet árkon 25

Erzsébet /Örzsébet/ árok 25

Sánc 27

Homórúd 26

Itzés rét 28

Mise út, Mise híd 29

Nagy árok, Négy öles, Főcsatorna, Nagy Marcal 29

Sorok /Sarok/ 29

Tüske 29

Zuggó 29

Malomrét vagy Gálos rét 29

Malomárok, vagy Vasvármegye mellékcsatorna 30

Rengeti 30

Nyel 31

Káposztás kertek 32

Magasi út, Magasi híd 32

Cinca, /Czincza/ Czincza-patakocska 31

Egyesfa 32

Kripta út a kriptával 33

Temető 33

Kalingya-dűlő 35

Tagút 35

Hímeskő vagy Hímeskű 36

Nelli-major vagy Succki 36

Felső-Radómajor vagy röviden Főőső major 37

Hottó 37
Eszterházy-vasút 38
Vönöcki út 38
GYESEV őrház, Bakterház 38
Petend, /Felső, Alsó, Középső/ 38
Gyarmati tábla 39
Akasztó-dűlő 39
Második kűhíd/Kőhíd/ 39
Laci-tag 39
Postaút- Országút 40
Pityervár, Nyögtelep, Proletárházak 40
Hótai és Hótai út 41
Disznópáskom, disznólegelő 41
Csornika 41
Vasút- Bakterház 42
Cigányrét 42
Fenék és Grófi lap 42
Feneketlen tó 43
Bándi mező 43
Adorjáni malomárok 43
Erzsébet, Örzsébet domb 44
Kastil kert, Kastély kert 44
Nagyhíd, Marcal híd 45
Malomhíd, Malomárok 45
Kokas utca, /Malomutcának is nevezték régen/ 46
Felső, Főőső utca/csúfnéven disznó.... / 46
Kertészek kertje 46
Savanyóház, vagy Sörház/Bajcsy u. 9./ 47
Orbán gödrök 47
Faiskola 48
Harangláb Mersén 49
Harangláb Belsővaton 49
Mária szobor 50
Mersei kőkereszt 50

Kelemen gödrök 52
Tikszer, Csali kocsma 52
Vidos kastély, kúria, Vidos József 52
Barcza-Káldy-Vidos-Pálffy-kúria 54
Cziráky hársfái 55
Jégverem/Gyégverem/ 55
Ányósi kastély 56
Kovácsműhely és községi mérleg 56
Belsővati falurész 56
Községháza /régi/ 57
Önkormányzat 58
Gáza-vató-nóta 62
Faluzászló és címer leírása 65
Csatorna-avató- nóta 67
A rendszerváltás óta az alábbi személyek voltak az Önkormányzat tagjai 74
Víztorony-ivóvíz tisztító 75
Vízmű-avató-nóta 77
Dr. Kovács Jenő, Mersevát község díszpolgára 78
Művelődési Ház és Könyvtár /Kultúrház/ 79
Kultúr-nóta 81
Takáts Árpád 83
Gondozási Központ, Merse Idősek Klubja 86
A Merseváti Óvoda 89
A Merseváti Általános Iskola 95
Vöröskereszt Merseváti Szervezete 98
Mersevát Önkéntes Tűzoltó Egyesülete 99
Tűzoltó-nóta 100
Merseváti Ifjúsági Baráti Egyesület 102
Sport Egyesület 102
Sportpálya- avató-nóta 104
Női fűtballcsapat 105
Népdalkör- Piroska Amatőr Művészeti Csoport 105
Néptánc csoport 109
Római Katolikus Templom 110

Evangélikus Templom 112
Hérincs János 113
Joó Mária-Magdolna Az elfelejtett hős és a kis falum, Belsővat 114

Társírók:

Bali Tibor
Horváthné Kenesei Hajnalka
Manganelli-Nagy Zsófia
Németh Imréné
Pethőné Takács Zsuzsanna
Szücs Andrea
Vargyainé Fodor Hajnalka

Melléklet: Mersevátról képekben /régen és ma/

Fotók:

Dr. Kovács Jenő, Hajba Orsolya, Halászné Kovács Melinda, Szabó- Fodor Dóra, Némethné Papala Dorottya, Kovács Imréné, Mayer István, Mayer Bertalan, Internet.

Mersevátról képekben /régen és ma/

A nagy árvíz kb. 1977-40.

A nagy árvíz kb.1977-40

A nagy árvíz

Marcal szabályozása

Régi hidak a Marcalon

Mise-híd? Vagy a Külsővati állomáshoz közeli átjáró híd

Új hidak építése

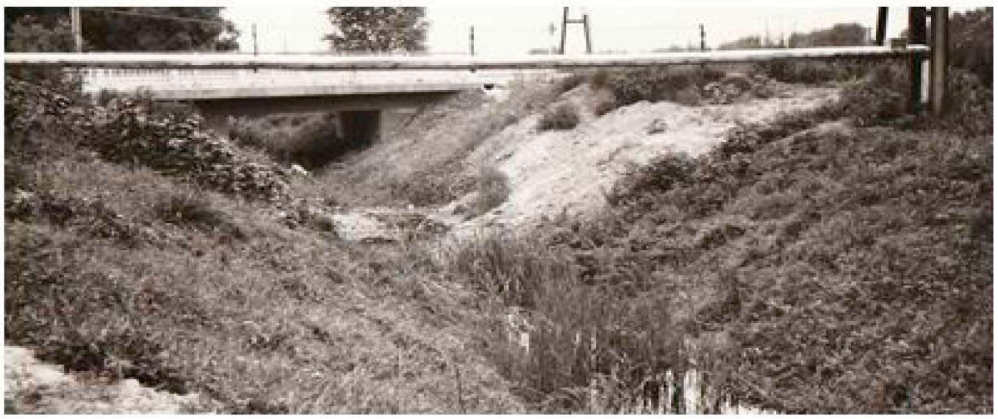

Állattartás, mezőgazdaság régen

Varrótanfolyam 1930.

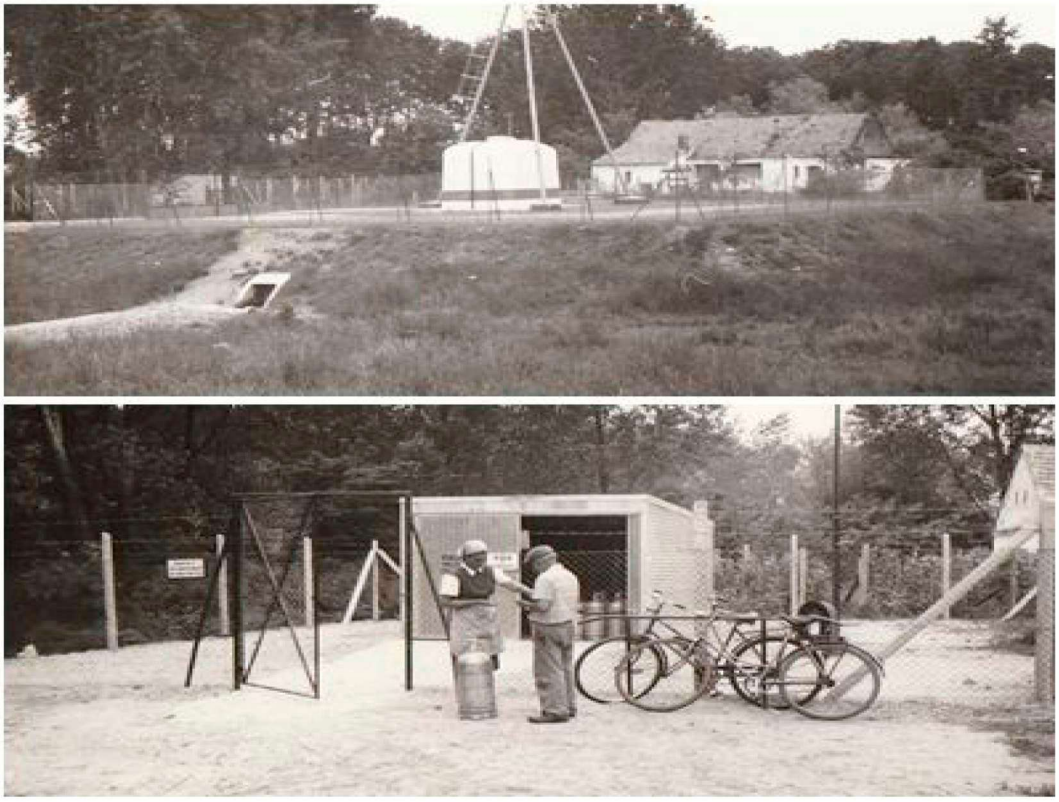

Orbánék háza és a gáz-cseretelep (volt)

Bajcsy utca régen (részlet)

Bajcsy u. régen és 2016-ban

Bajcsy u. Káldy kúria régen és 2016-ban

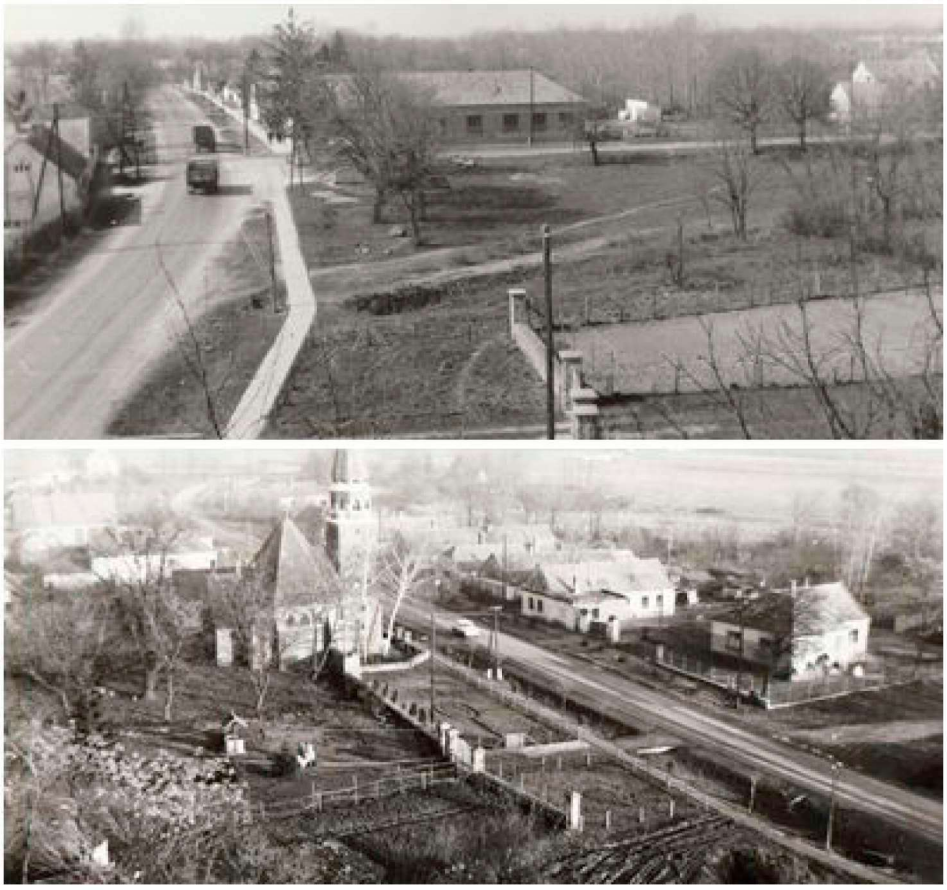

Felvétel a Víztorony tetejéről

Belsővati utca részlet régen

Belsővati kereszt és a harangláb

A volt Nagy Géza háza régen és 2016-ban

Vörösék háza régen és 2016-ban

Belsővati utca részlet régen

Belsővati utca részlet régen

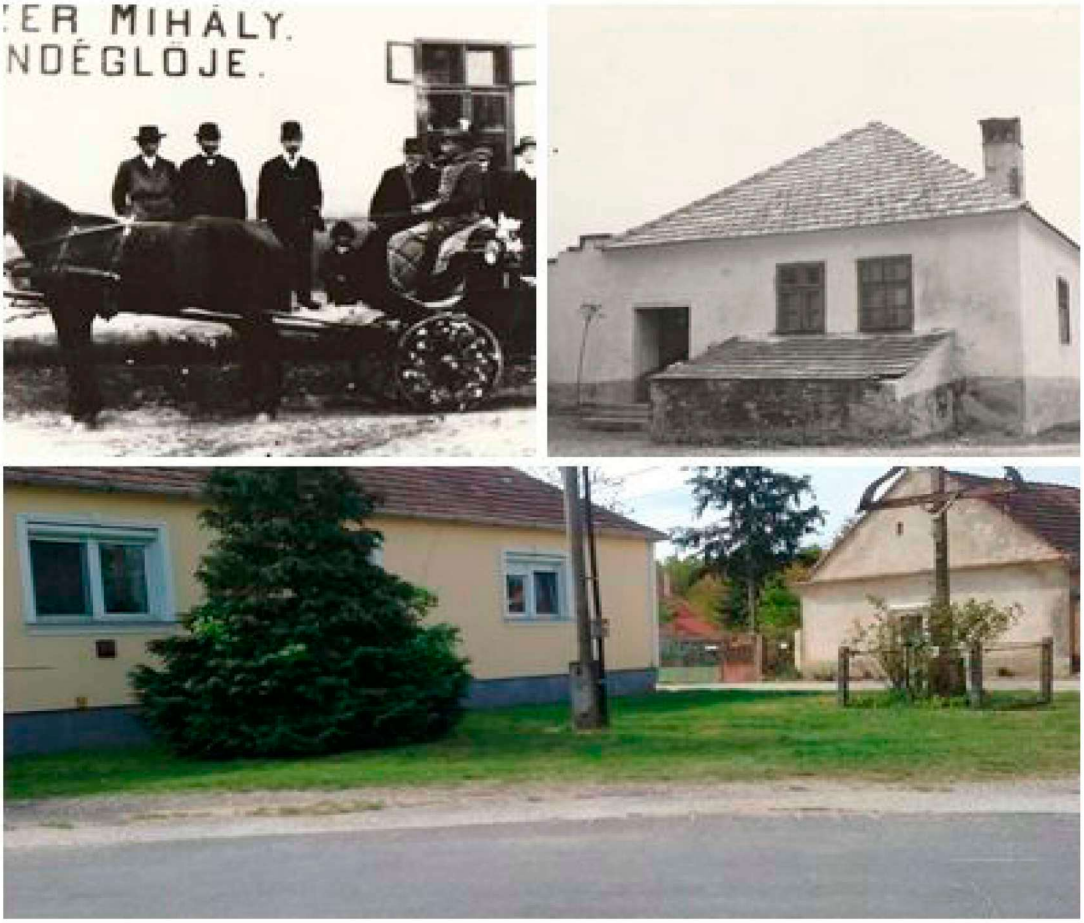

Belsővat Linzer-Egry kocsma régen, és átalakítás után (2016.)

Dózsa utca faültetés régen

Mária szobor éthordókkal 1965-ben

Mária szobor 2016-ban

Dobolás „hirdetés” régen és 2016-ban

Dózsa u. részlet régen

Dózsa u. részlet 2016-ban

Dózsa u. régi Zsellér házak

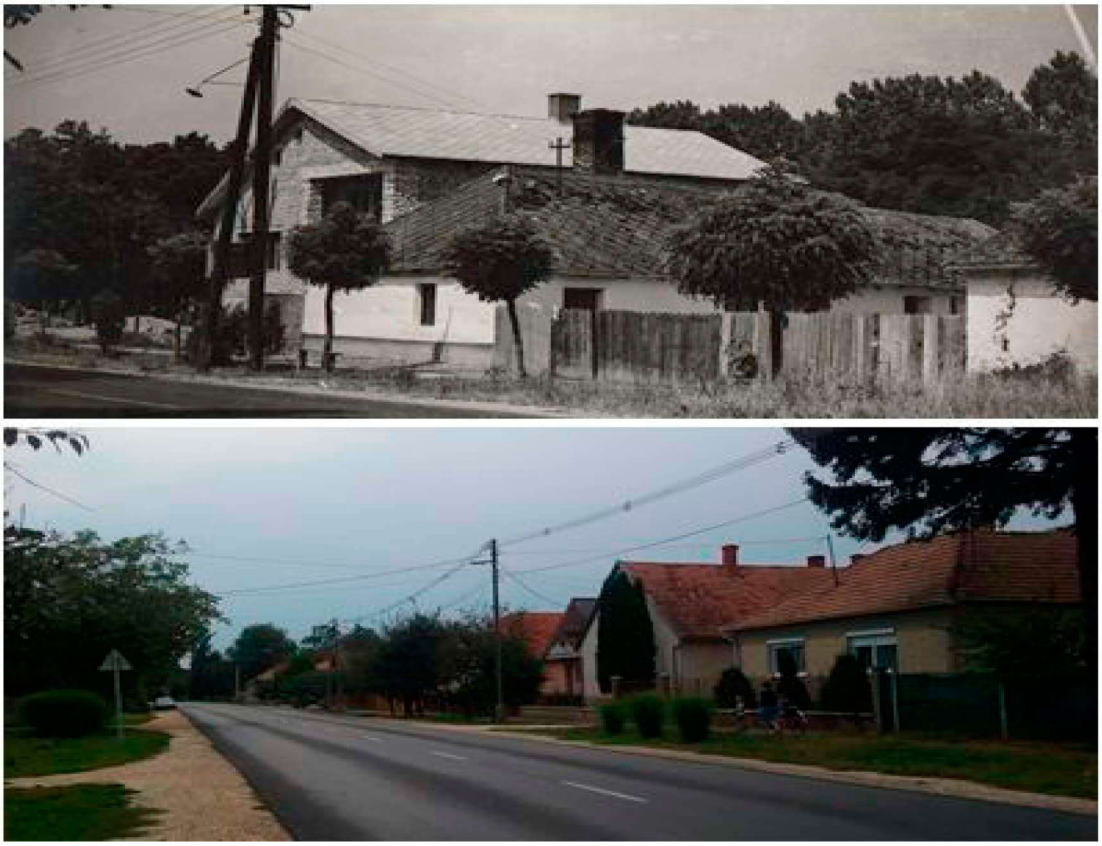

Dózsa u. részlet régen és 2016-ban

Kosárfonó üzem első épülete és vesszőhúzás

Kosárfonó üzem régen és ma (2016) dohánybolt és kávézó

Kossuth u. vízvezetékcső fektetés a ’70-es években

Kossuth u. kavicsozása régen és 2015-ben felújítva

Rákóczi u. részlet (régen és 2016-ban)

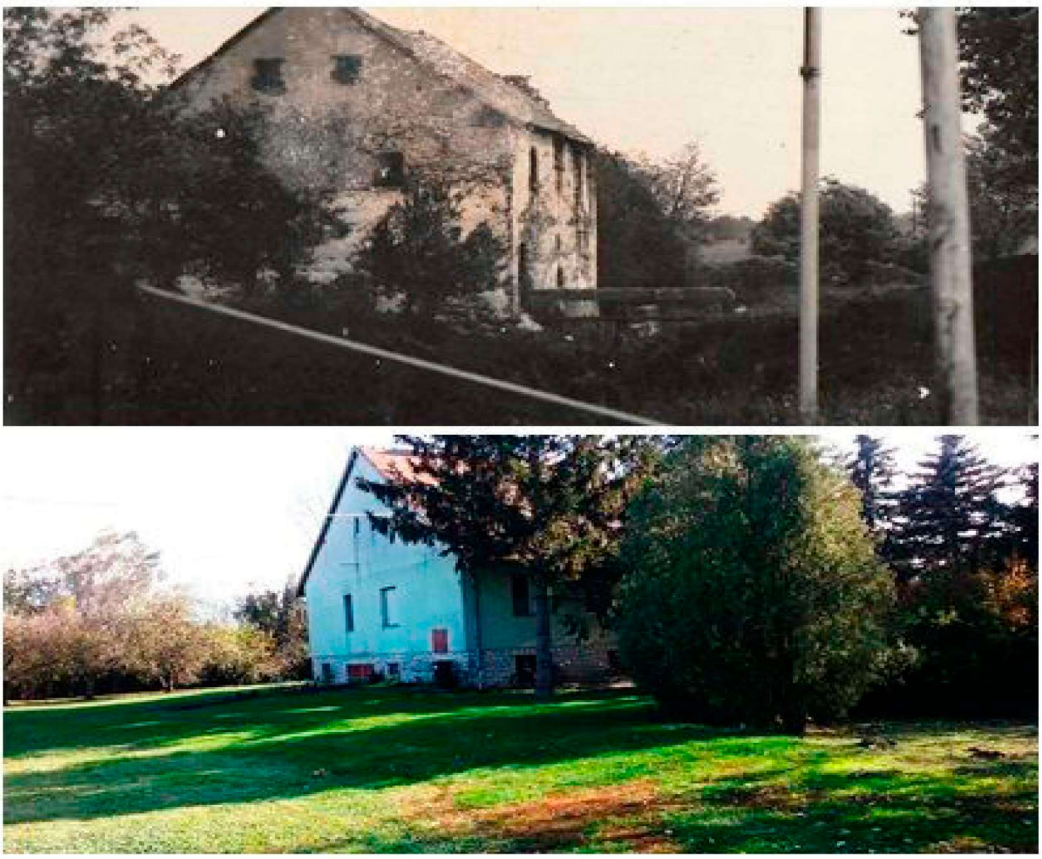

Régi malom és a lebontás után épült ház

Hargita u. részletek régen és 2016-ban

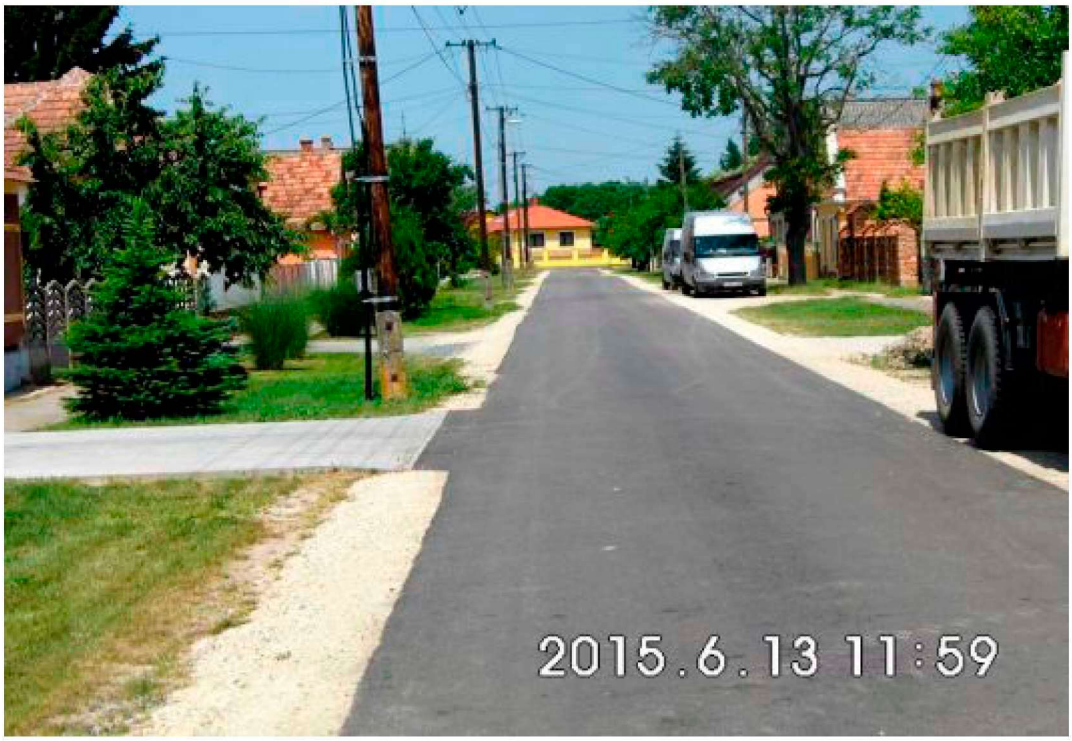

Petőfi u. részlet

Petőfi u. részlet 2016-ban

Vidos u. részlet 2016-ban

Víztorony építése 1974-75 és ünnepélyes átadása

Nyári óvodások, amikor még nem volt egész évben óvoda

Merseváti Óvoda

Óvoda régen (orvosi rendelő, polgármesteri hivatal)

Óvoda (2016-ban), melyet 1979-ben adtak át

Óvodán belüli élet

Óvodán kívüli élet, szereplések (Falunap, Idősek Napja)

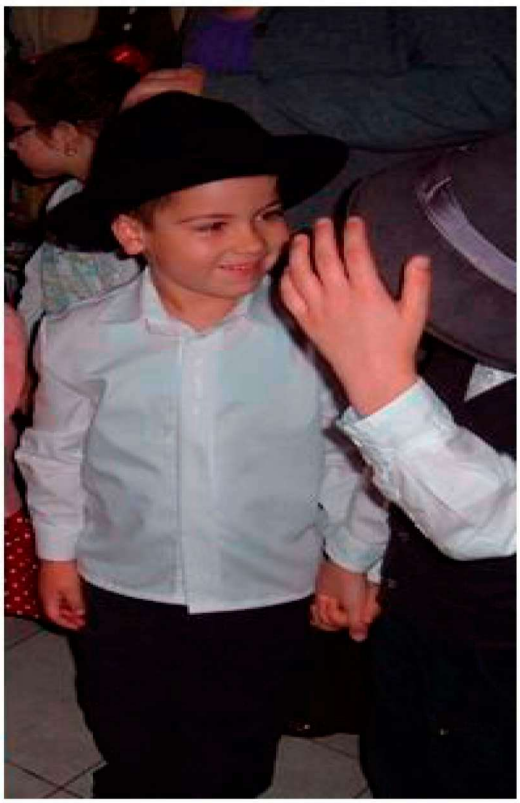

Gondozási Központ ünnepélyes átadása 1993. október 23.

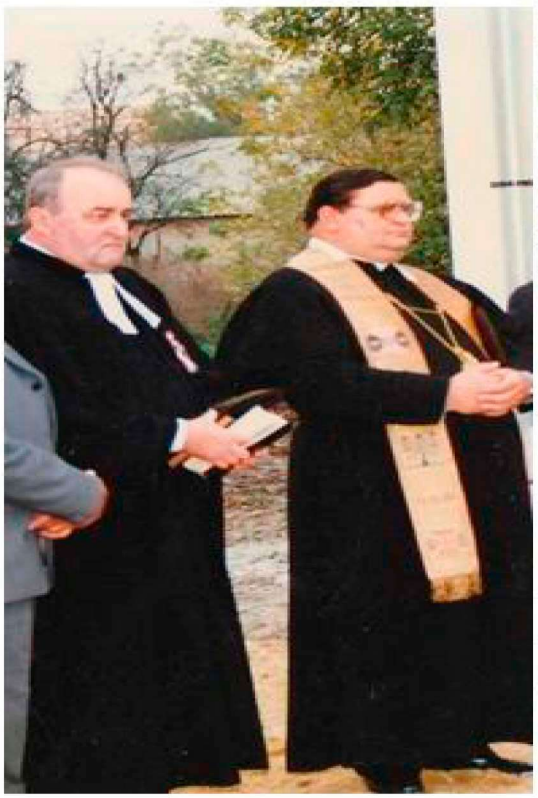

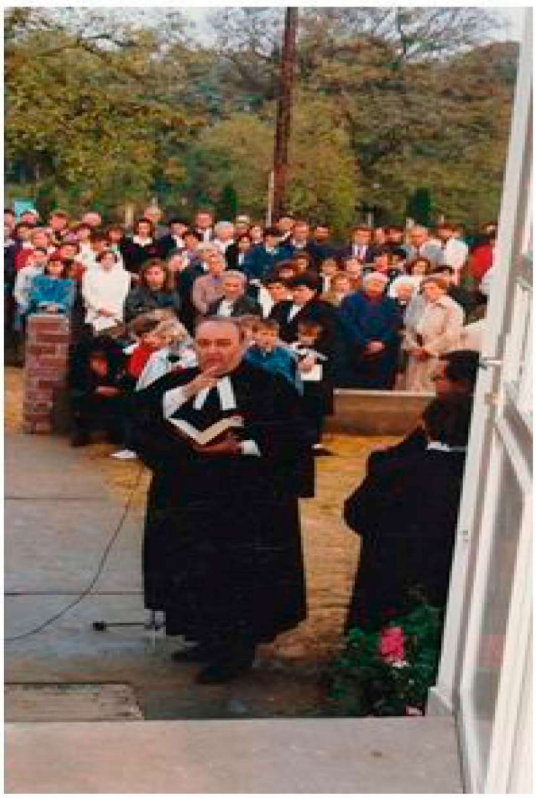

Összejövetelek, foglalkozások, kirándulások

Gázközmű hálózat átadása 1995. november

Szabó Lajos Országgyűlési képviselő „jelképesen” fellobbantja a gázlángot
(kép: Új Kemenesalja c. újság

Milleneumi Világbékefutás 1999.

Milleneumi Zászlóátadás 2000. augusztus

Faluzászló és címer ünnepélyes átadása 2002.

Iskola utca és udvar felől (2005-ben)

az iskola tanterme és az oltár, amikor még ott tartották a misét

Az iskola épülete átalakítás után (2005) Polgármesteri hivatal, orvosi rendelő, 2016-ig posta is itt volt.

Tűzoltózászló adományozás 2005. augusztus 20.

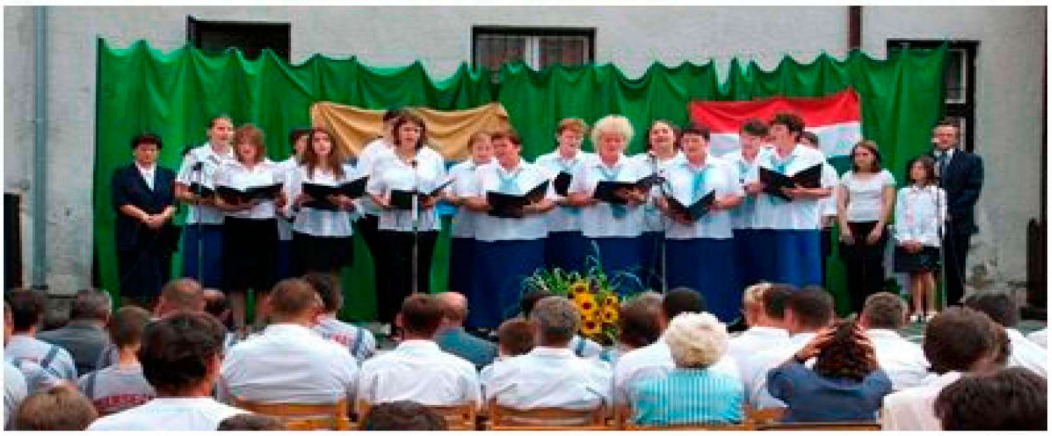

Szennyvíz- csatornaszerződés aláírása

Szennyvíz tisztítótelep

Víztorony 2013.

Víztorony bontása 2012-13.

Elkezdődik az ivóvíztisztító építése 2013.

Ivóvíztisztító ünnepélyes átadása 2014. január 17.

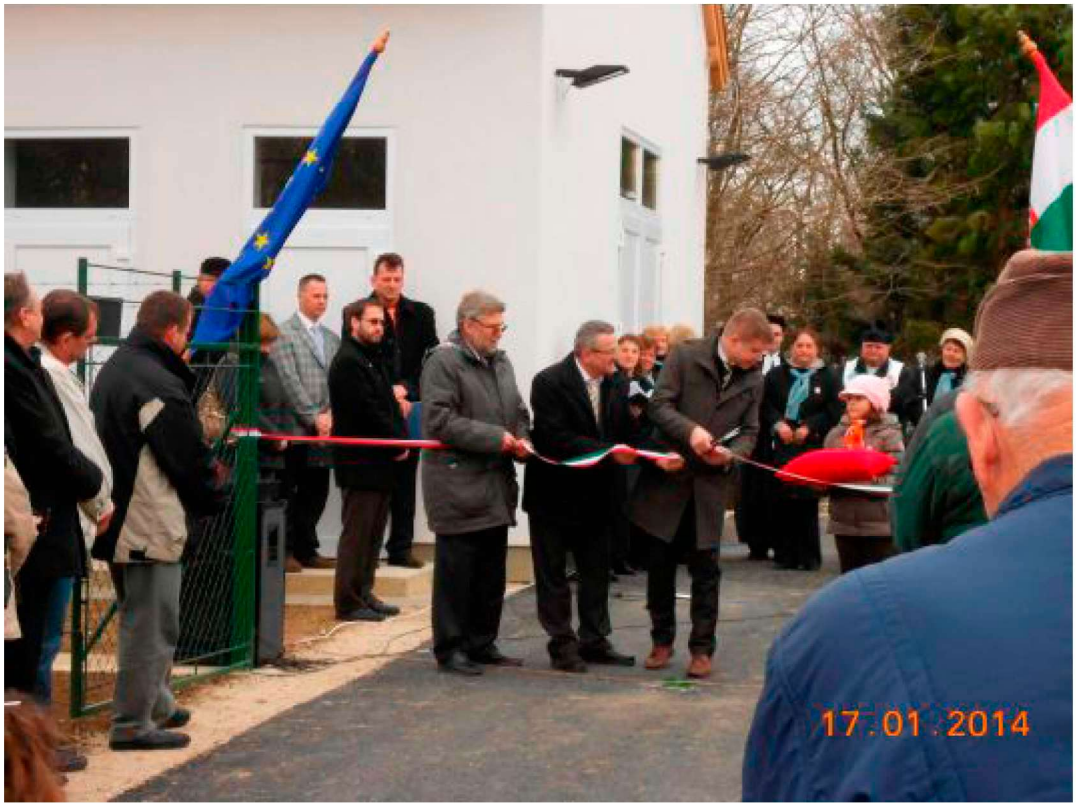
17.01.2014

17.01.2014

Sportpálya névadó ünnepsége képekben 2015. augusztus 15.

Tóth II József a Merseváti Sportpálya névadója
(fénykép: internet)

Az első labdarúgásra készül Baranyai Flóra (dédunoka) a „Tóth II József” pályán
és a Mersei öregfiúk csapata

Néhány kép a futballcsapatról és a szurkolókról

A női futball csapat néhány pillanata

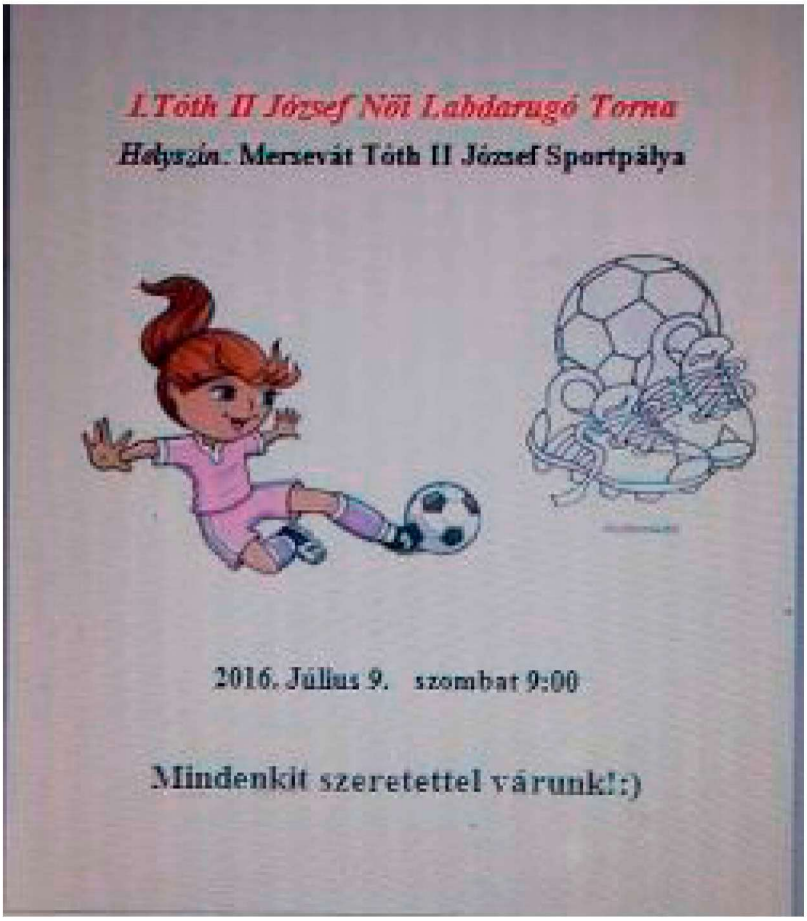
I.Tóth II József Női Labdarugó Torna
Helyszín: Mersevát Tóth II József Sportpálya
2016. Július 9. szombat 9:00
Mindenkit szeretettel várunk!:)

Katasztrófa gyakorlat a Marcalon 2015. szeptember 25.

MAGYARORSZÁG SZOLGÁLATÁBAN A BIZTONSÁGÉRT

Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Sárvári Katasztrófavédelmi Kirendeltség

Iktatószám: 36840/986/2015.ált.

NEMZETI MINŐSÍTŐ OKLEVÉL

alapvető vízkár-elhárítási tevékenység szakterületre a

„Mersevát Önkéntes Települési Mentőcsoport"

részére.

A Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Sárvári Katasztrófavédelmi Kirendeltség igazolja, hogy a nyilvántartásába vett fenti önkéntes mentőszervezet a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által előírt szakmai követelményeknek (Nemzeti Minősítési Rendszer) eleget tett és a hazai katasztrófák és veszélyhelyzetek hatásai elleni védekezésben, valamint a nemzetközi segítségnyújtásban értesítésre bevethető és alkalmazható.

A Nemzeti Minősítés érvényességi ideje a minősítő gyakorlattól számított 6 év.

Mersevát, 2015. szeptember 26.

Kovács Levente
tűzoltó alezredes
kirendeltségvezető

MAGYARORSZÁG SZOLGÁLATÁBAN A BIZTONSÁGÉRT

KATASZTRÓFAVÉDELEM

Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Igazgató

ELISMERŐ OKLEVÉL

Csillag Albert

részére.

A Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatója a Polgári Védelem Világnapja alkalmából elismerését és köszönetét fejezi ki a lakosság védelme érdekében kifejtett kiemelkedő munkája elismeréséül.

Szombathely, 2016. március 01.

Erdélyi Krisztián
tűzoltó ezredes
megyei igazgató

VAS MEGYEI KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG

Új kút fúrása 2016.

Tőzegtó és a Marcal

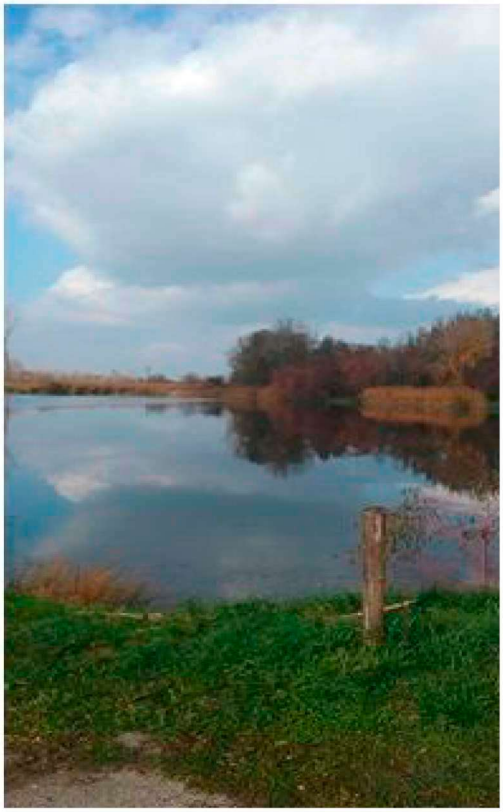

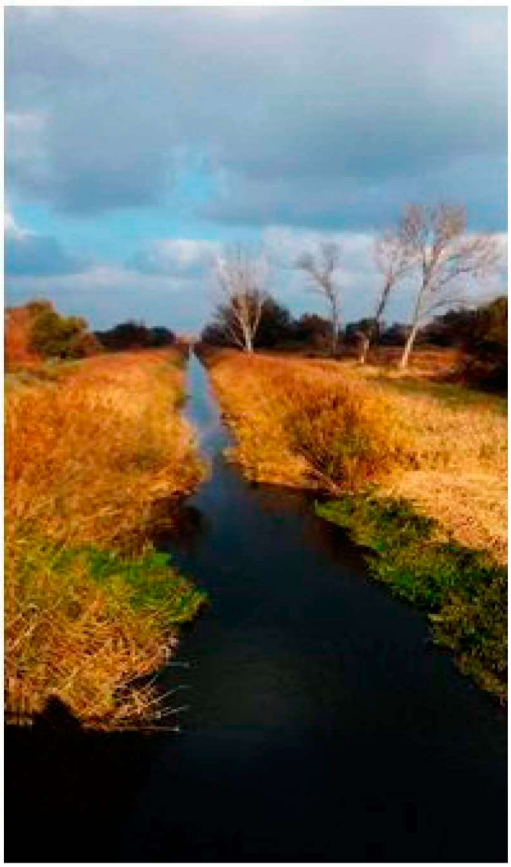

Marcal a vörös iszap katasztrófa szennyeződésekor

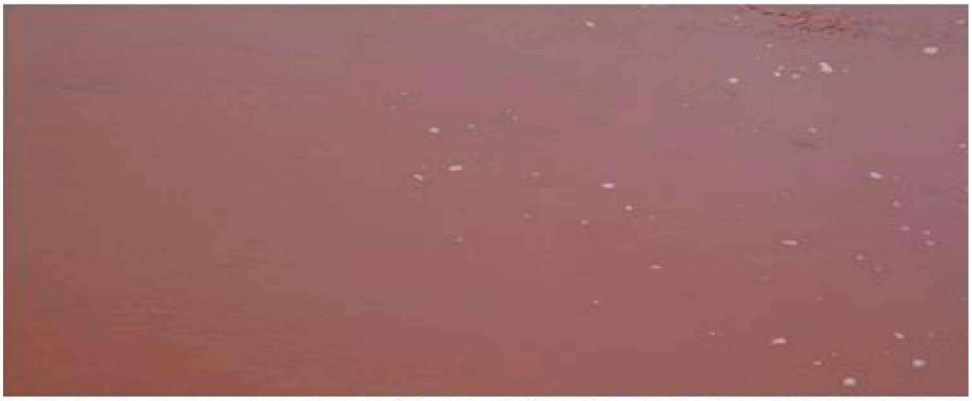

Védekezés homokzsákokkal a tovább szennyeződés ellen

Idősek Napja a Vöröskereszt és az Önkormányzat szervezésében

Népdalkör Piroska Amatőr Művészeti Csoport

(szereplések, kirándulások, jubileumi ünnepségek, önállóest)

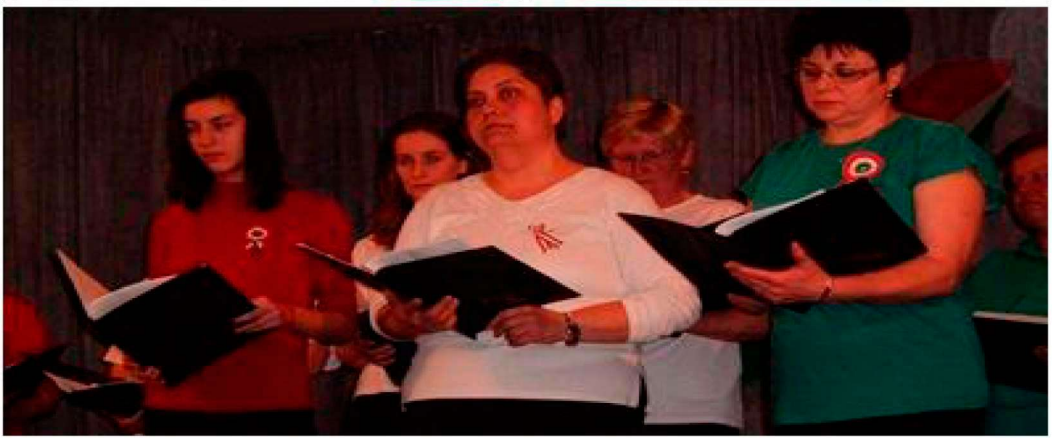

RSZAG

ÚJ MAGYA

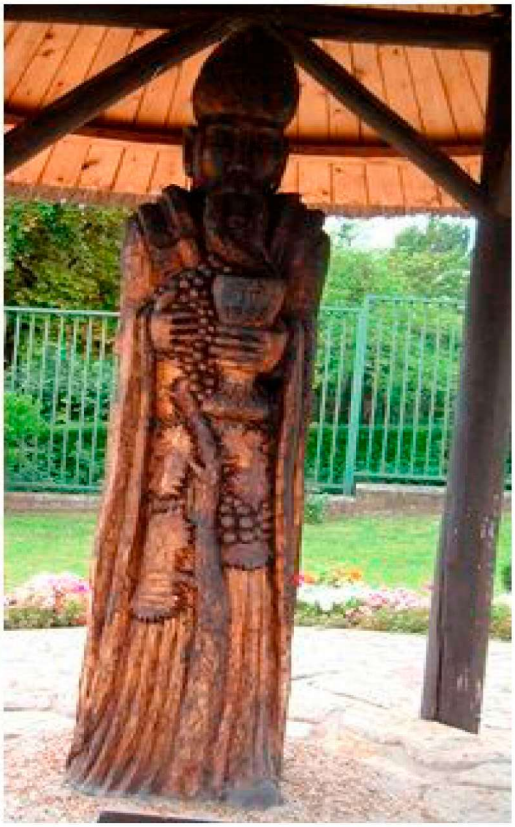

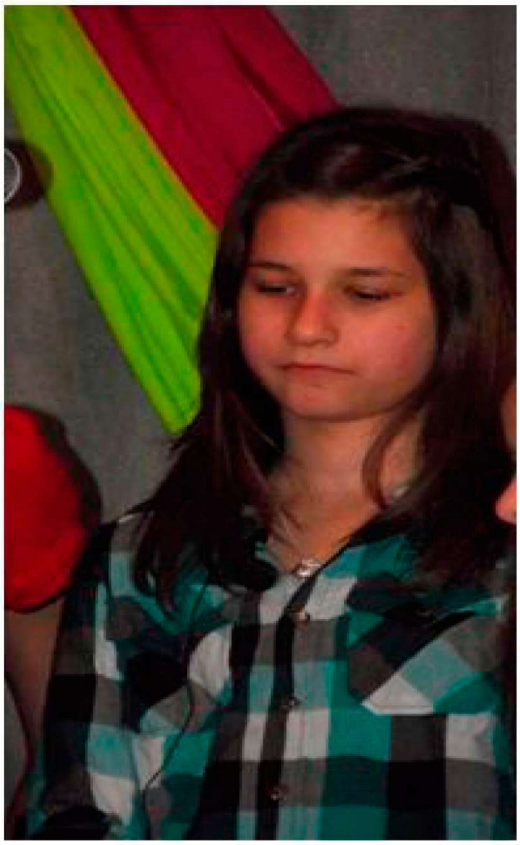

Malac-sütés a Marcal-partján

Szüreti felvonulások a Vöröskereszt szervezésében

SZÜRETI
FELVONULÁS
2016. OKTÓBER 15.

Falunapok 1991- 2016-ig

(1991-98-ig a Vöröskereszt, ’98-tól az Ifjúsági Baráti Egyesület szervezésében)

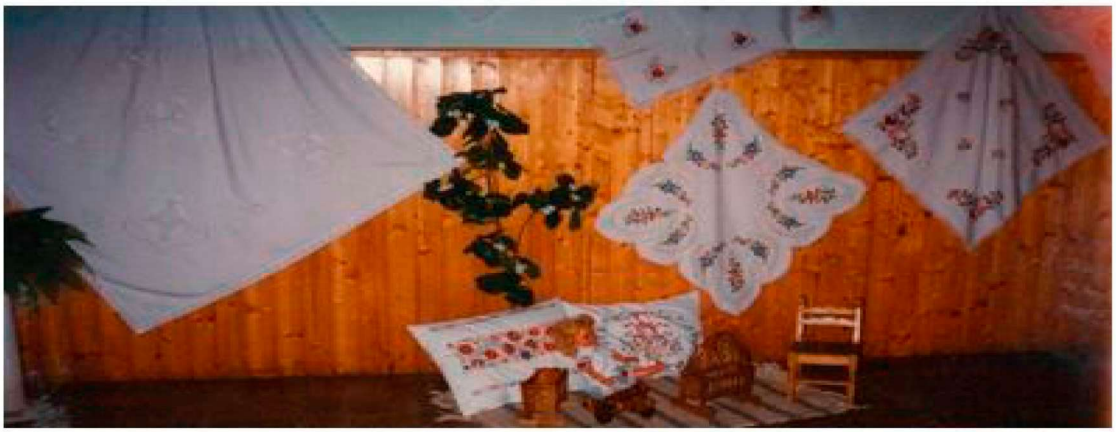

R SZOCIALISTA MUNKÁSP

A MAGYAR SZOCIALISTA

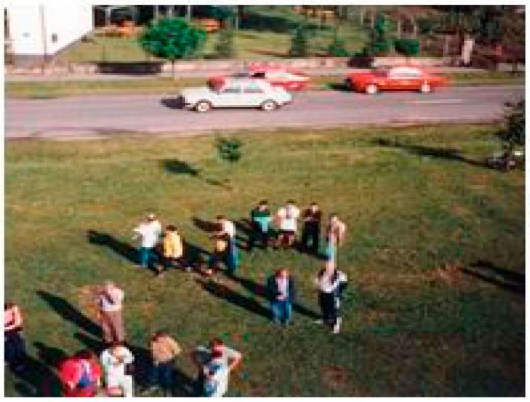

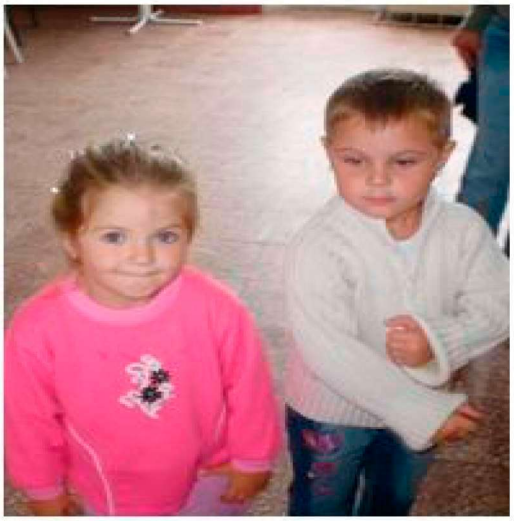

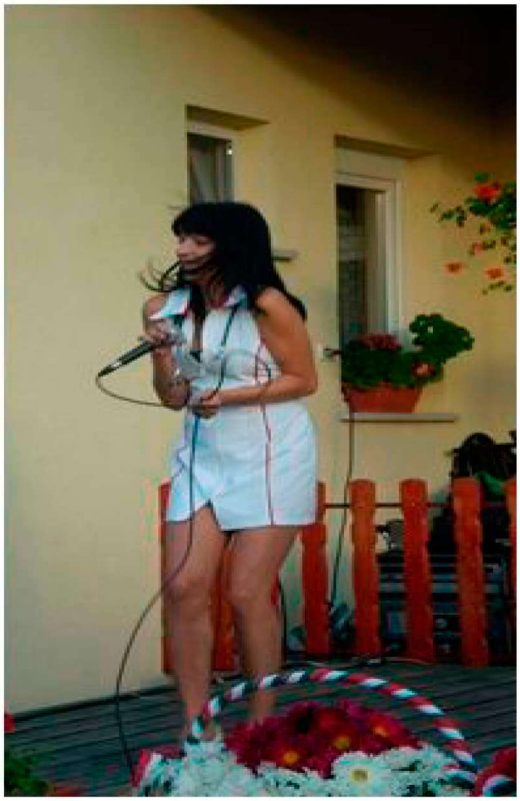

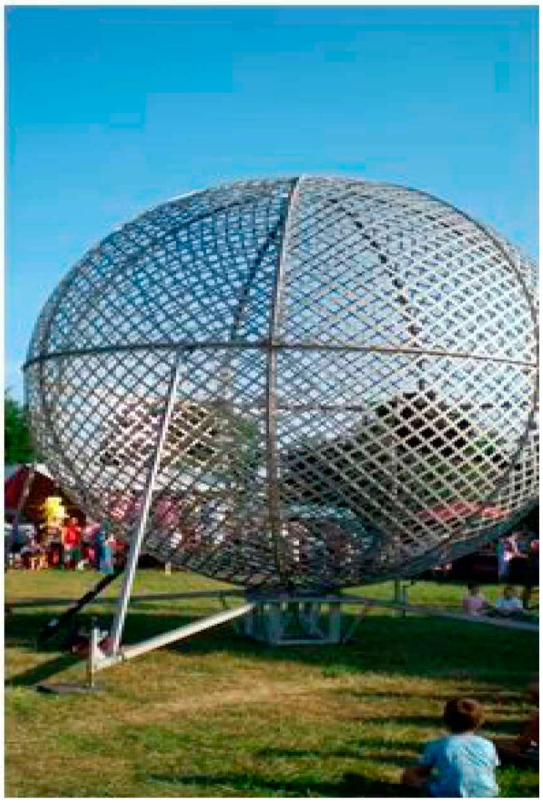

KORG

OVI-GALÉRIA

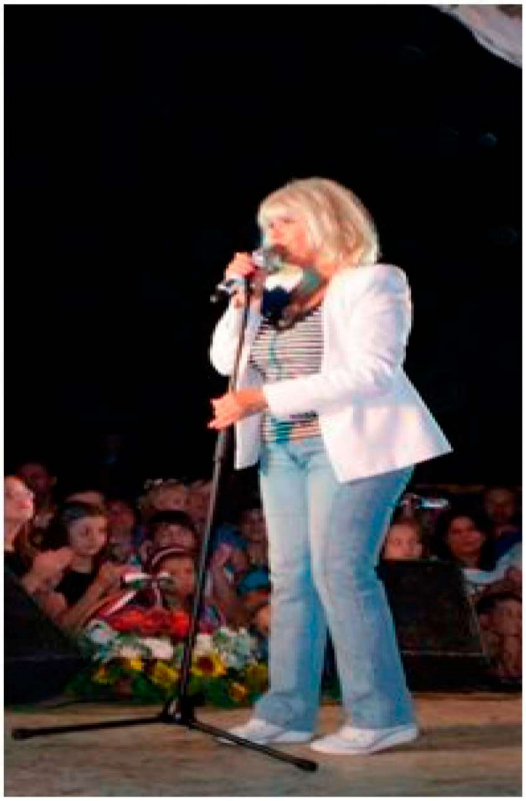

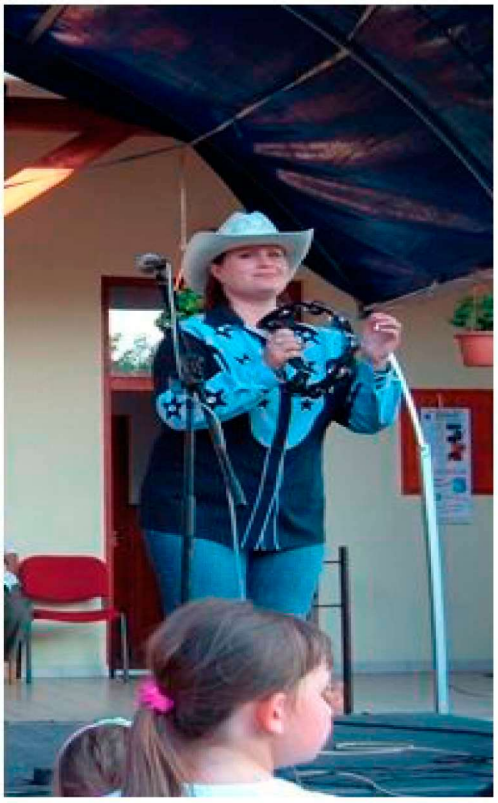

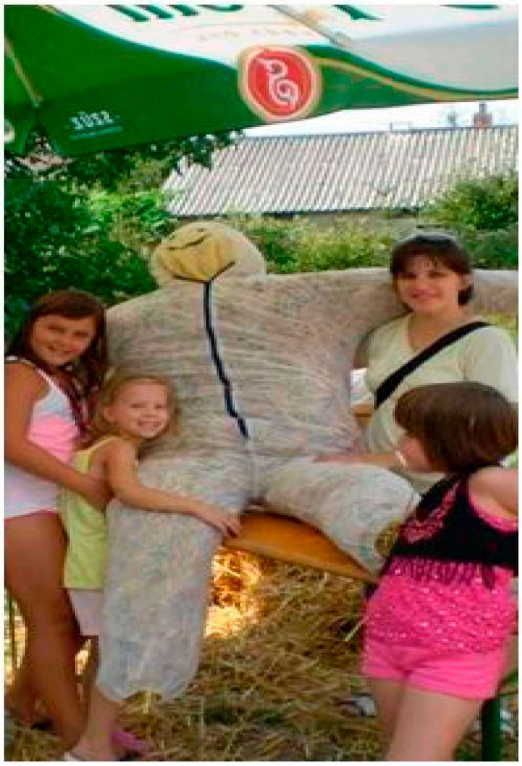

Falubreszt
Taxi

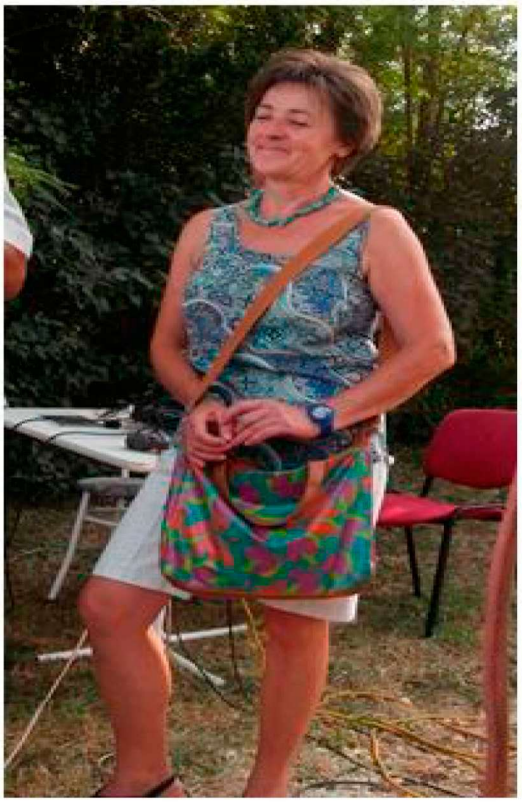

VANS

NEYMAR JR
10

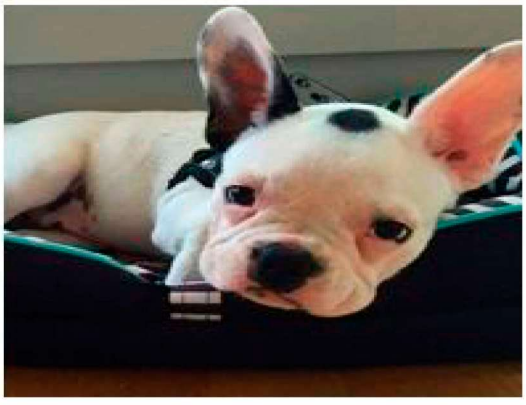

2016/08/20

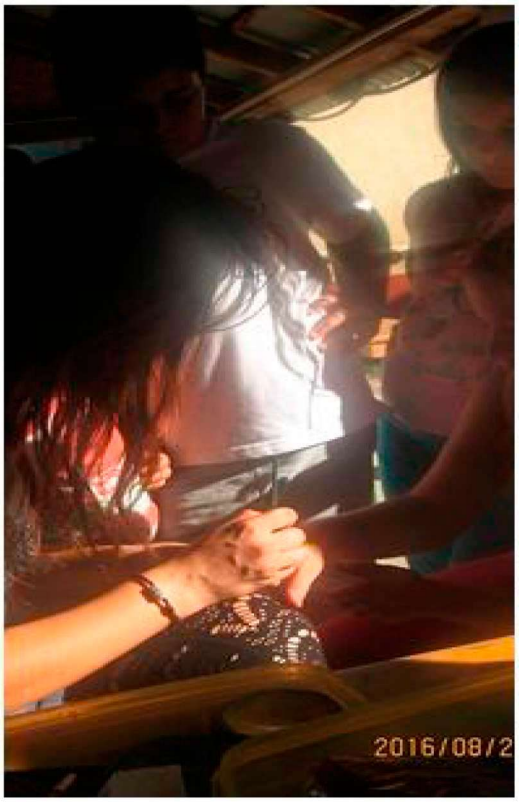
2016/08/2

Télapóvárás, gyereknapok, gyerekfoglalkozások

Az Ifjúsági Baráti Egyesület és a Könyvtár közös szervezésében

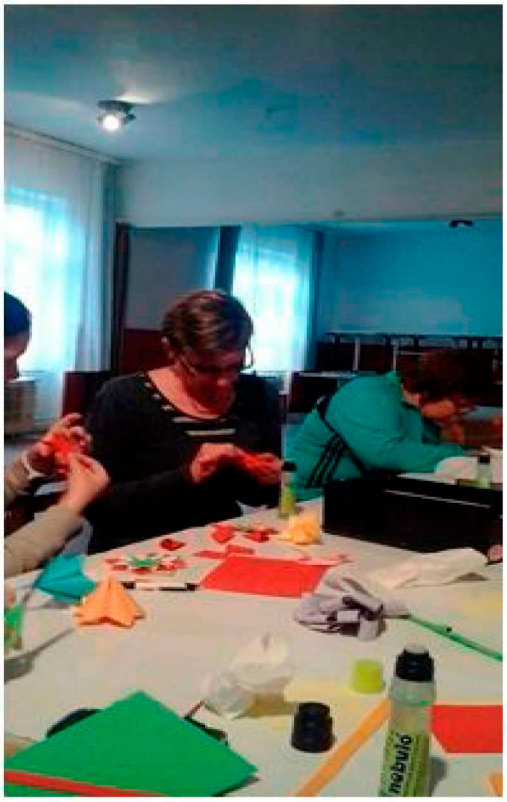

Első palacsinta parti a Vöröskereszt szervezésében 2016.

EVANGÉLIKUS TEMPLOM és BATYUSNAP

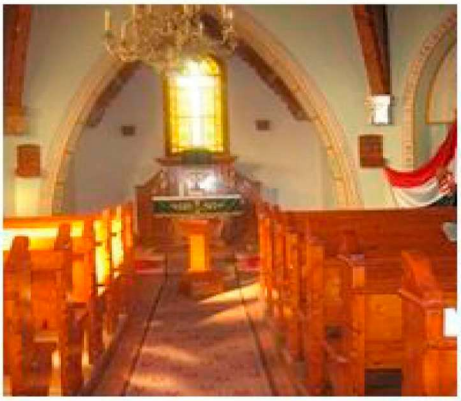

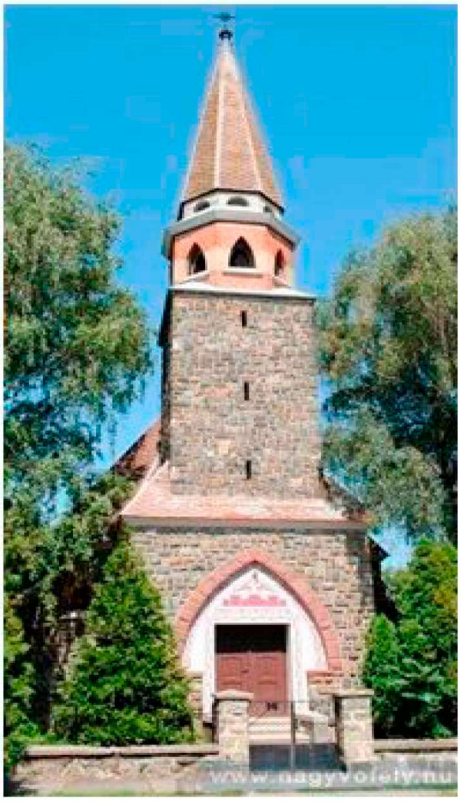

ERŐS VÁR
A MI
ISTENÜNK !

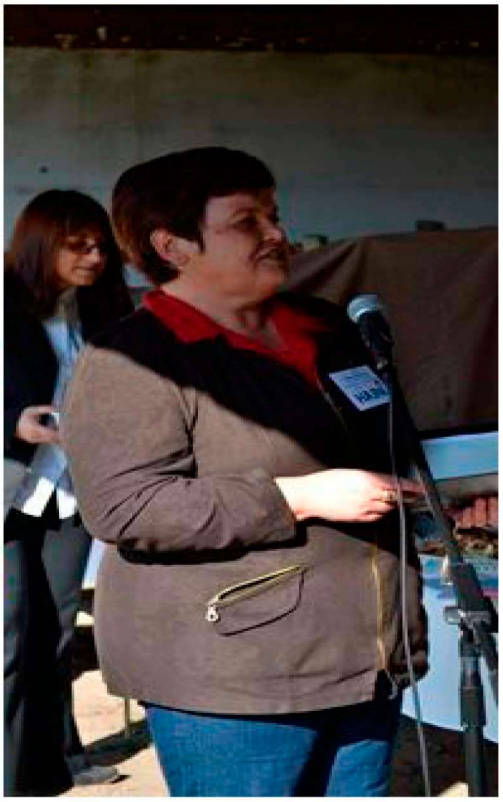

Római katolikus templom építése és szentelése 1980.

Harangszentelés 2016. június 11.

2016.6.1

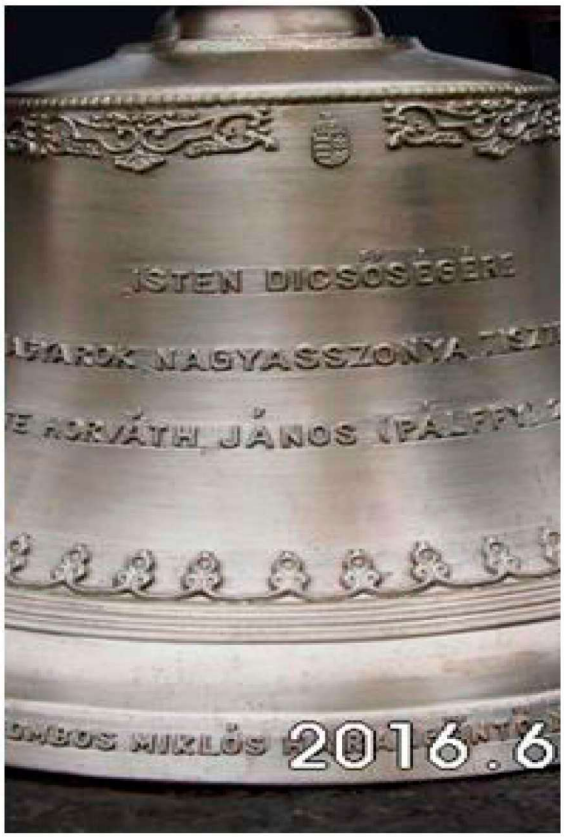
ISTEN DICSŐSÉGÉRE
2016.6

2016.6.12 09:51

VISZONTLÁTÁSRA